

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO
ANALIZA DELOVANJA GRS SLOVENIJE

Ljubljana, marec 2006

NATAŠA BOROVIK

IZJAVA

Študent/ka Nataša Borovnik izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. Jožeta Rovana in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih straneh.

V Ljubljani, dne

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA SLOVENIJE	2
1.1 <i>Zgodovina Planinske zveze Slovenije</i>	2
1.2 <i>Ustanovitev Gorske reševalne službe</i>	5
1.3 <i>Neprofitna organizacija</i>	5
1.3.1 <i>Organiziranost GRS</i>	6
1.3.2 <i>Prostovoljno delo v GRS</i>	7
1.3.3 <i>Gorska reševalna helikopterska enota</i>	8
1.4 <i>Izobraževanje in program dela za leto 2005</i>	9
1.4.1 <i>Primer porabljenih ur za izobraževanje v letu 2003</i>	9
2 FINANCIRANJE	9
2.1 <i>Neprofitna organizacija</i>	9
2.1.1 <i>Uprava RS za zaščito in reševanje</i>	10
2.1.2 <i>Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij</i>	11
2.2 <i>Finančni načrt za leto 2005</i>	12
3 ANALIZA NESREČ IN REŠEVALNEGA DELA V OBDOBJU 1995-2004	13
3.1 <i>Kategorizacija slovenskih planinskih poti</i>	13
3.2 <i>Sprožitev reševalne akcije</i>	14
3.3 <i>Število nesreč in smrtnih žrtev v obdobju 1995-2004</i>	15
3.4 <i>Pregled nesreč po dejavnostih v obdobju 1995-2004</i>	16
3.5 <i>Najpogostejši vzroki gorniških nesreč v obdobju 1995-2004</i>	18
3.6 <i>Starostna struktura udeležencev v obdobju 1995-2004</i>	20
3.7 <i>Vrste poškodb udeležencev v obdobju 1995-2004</i>	21
3.8 <i>Ponesrečenci po dnevih v tednu in po mesecih v obdobju 1995-2004</i>	22
3.9 <i>Število ponesrečencev po narodnosti v obdobju 1995-2004</i>	25
3.10 <i>Priporočila za varnejšo hojo v gorskem svetu</i>	26
3.11 <i>Primeri o opremljenosti iz prakse</i>	26
4 STROŠKI REŠEVANJA	27
4.1 <i>Neposredni stroški</i>	28
4.1.1 <i>Stroški intervencij GRS po mesecih v obdobju 2000-2004</i>	29
4.1.2 <i>Stroški helikopterskega reševanja po mesecih v obdobju 2000-2004</i>	30
4.1.3 <i>Skupni stroški reševanja in število intervencij GRS v obdobju 2000-2004</i>	31
4.1.4 <i>Primeri izstavljenih računov za reševanje ponesrečencev</i>	32
4.2 <i>Posredni stroški</i>	32
4.3 <i>Kaj vključuje članarina v PZS</i>	33
4.3.1 <i>Možnost dodatnega zavarovanja</i>	34
4.4 <i>Nezgodna zavarovanja za reševalce</i>	34
5 PROBLEM REORGANIZACIJE IN PROFESIONALIZACIJE GRS	35
5.1 <i>Reorganizacija GRS</i>	36
5.2 <i>Profesionalizacija GRS</i>	37
6 PRIMERJAVA ORGANIZIRANOSTI GRS S TUJINO	38
6.1 <i>Švicarska GRS</i>	39
SKLEP	40
LITERATURA	42

UVOD

Slovenija s svojo lego in pestro geografsko raznolikostjo predstavlja nešteto možnosti za razvoj različnih rekreacijskih dejavnosti, združenih pod imenom gorski turizem. Na eni strani so to dejavnosti, ki so skupne vsemu turizmu (promet, infrastruktura, oskrba, namestitve), na drugi strani pa gre za gorsko specifične (hoja, plezanje, smučanje, poti, kočje, žičnice, lov, ribolov, vodni in zračni športi, šolanje). Ena od dejavnosti, ki omogoča izrazito trajnostni razvoj gorskega prostora je prav planinstvo, kamor uvrščamo gornišstvo, alpinizem, pohodništvo ter turno in alpinistično smučanje.

V Sloveniji pomenijo višine nad 1.600 m nadmorske višine komaj 2 % vsega površja, kljub temu pa imamo več kot 7.000 km planinskih poti, ki segajo od Prekmurja do slovenske obale. Po podatkih Planinske zveze Slovenije vzdržuje planinska organizacija 1442 planinskih poti. Na območju alpskega sveta je 69 % vseh planinskih poti v Sloveniji, v dinarskem svetu 19 %, v panonskem 10 % in v primorskem svetu 2 %. V ostalih pokrajinah je gostota planinskih poti manjša, vseeno pa lahko ugotovimo, da so vse slovenske pokrajine kljub različni pokrajinski primernosti za planinstvo opremljene s planinskimi potmi in kočami. Planinstvo tako pri nas v zadnjih letih postaja vse bolj množičen način preživljanja prostega časa. Če drži podatek, da slovenske gore obišče okrog 3 milijone obiskovalcev na leto (odvisno od vremenskih razmer), potem je vsak dan v slovenskih gorah 8.220 ljudi. Ob upoštevanju sezonskosti obiskovanja, kar pomeni, da se dve tretjini skupnega števila obiskovalcev v gore odpravi predvsem v štirih poletnih mesecih, je vsak poletni dan v gorah 16.393 obiskovalcev. Množičnost zahajanja v gore pa spremljajo tudi gorske nesreče. V zadnjih 10 letih se je na leto v povprečju zgodilo 231,5 nesreč, kjer je posredovala tudi Gorska reševalna služba Slovenije. Nastanek, delovanje in njene naloge bom predstavila v diplomski nalogi.

V prvem delu diplomske naloge bom opisala nastanek organiziranega planinstva pri nas in ustanovitev slovenske Gorske reševalne službe (v nadaljevanju GRS) v okviru Planinske zveze Slovenije (v nadaljevanju PZS) ter njeno organiziranost danes. Temu bo sledilo poglavje o financiranju in finančnem načrtu za leto 2005.

Osrednji del diplomske naloge bo temeljil na analizi nesreč in reševalnega dela v obdobju zadnjih deset let. Čeprav GRS svojega dela ne zaračunava, bom poskušala ugotoviti tudi stroške, ki so povezani z reševanjem.

V zaključku diplomske naloge bom izpostavila dve zelo aktualni temi, in sicer reorganizacijo ter profesionalizacijo GRS. Za konec bo sledila še primerjava organizacije in dela slovenske GRS s tujimi gorskimi reševalnimi službami, bolj podrobno z Gorsko reševalno službo Švice, ki slovi kot ena najboljših v svetu.

1 GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA SLOVENIJE

1.1 Zgodovina Planinske zveze Slovenije

Temelji prizadevanja za samostojno slovensko planinsko društveno dejavnost segajo v zadnjo četrtino 19. stoletja. Že leta 1872 so se v Bohinju zbrali 'triglavski prijatelji' z namenom, da bi ustanovili Slovensko planinsko društvo, vendar takratna oblast tega ni potrdila. V Ljubljani so nato leta 1874 ustanovili kranjsko sekcijo nemškega Alpenvereina, ki je bil takrat že razdeljen na dve samostojni planinski organizaciji, nemško in avstrijsko. Istega leta sta se organizaciji združili v enotno društvo Deutscher und Oesterreichischer Alpenverein.

Poizkusi in začetki ustanavljanja Slovenskega planinskega društva (v nadaljevanju SPD) so se uresničili 27. 2. 1893 v Ljubljani. Cilji tega društva so bili predvsem utrjevanje narodne zavesti in planinske organizacije, markiranje poti in povezovanje podružnic z osrednjim odborom SPD (Kmecl, 1991, str. 184). Toda kmalu zatem, ko je bilo društvo ustanovljeno, je s strani Nemško-avstrijskega društva naletelo na odpor, saj so v njem videli nevarnega tekmeča. Tudi Slovenci so bili na začetku mnenja, da je društvo nepotrebno, in so se članom celo posmehovali (Malešič, 2002, str. 71-72). Leta 1893 sta bili ustanovljeni prvi dve podružnici, Kamniška in Savinjska podružnica SPD. Njima so sledile Radovljiška, Soška, Kranjska in Češka podružnica SPD (Dobnik, 1992, str. 76-77). Dve leti po ustanovitvi SPD je začel izhajati tudi Planinski vestnik, ki razen krajših prekinitev izhaja še danes. Leta 1912 je bila v Kranjski gori v okviru SPD ustanovljena Gorska reševalna služba.

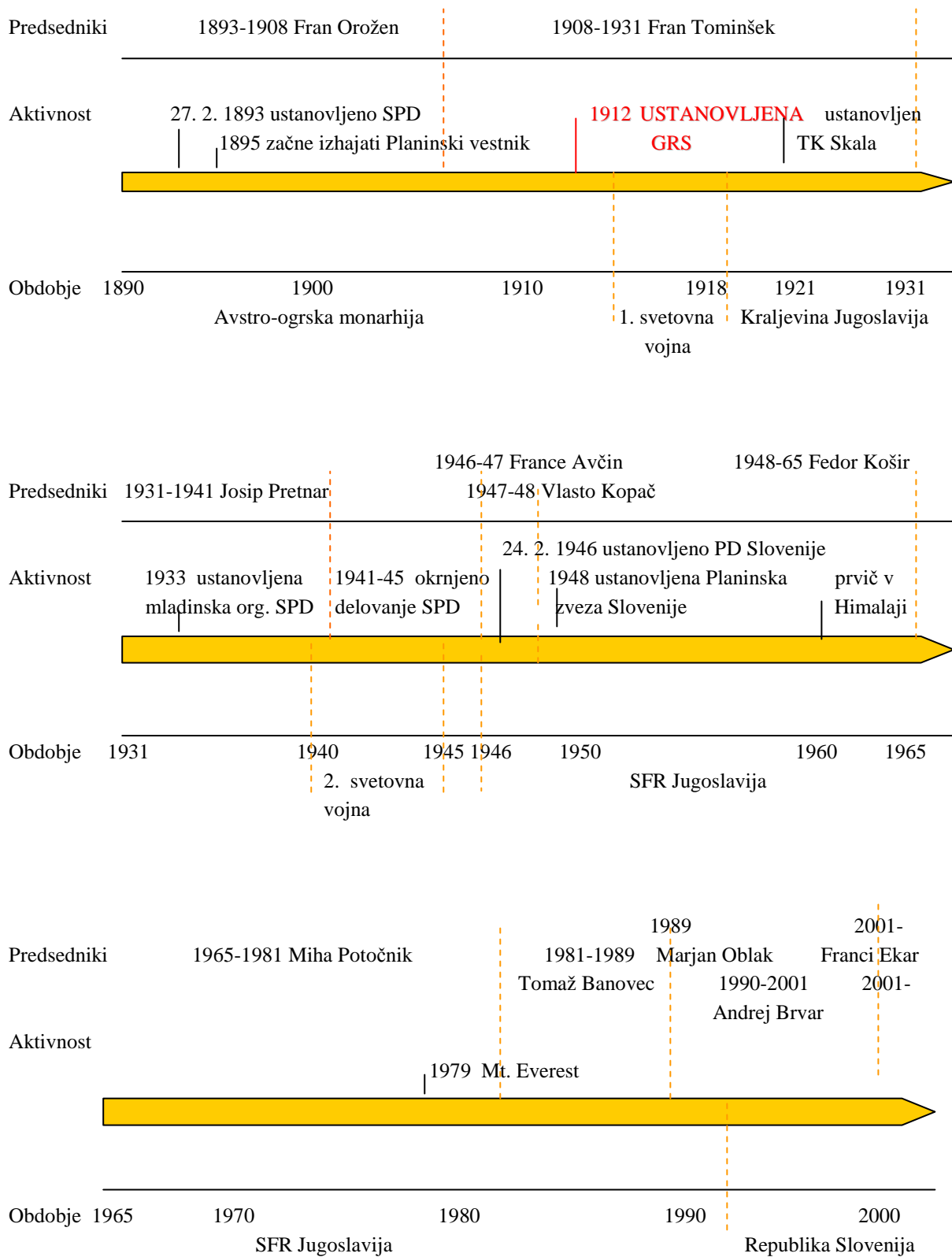
Posebno poglavje v zgodovino slovenskega planinstva je zapisal Jakob Aljaž, ki je kupil vrh Triglava, svet na Kredarici in v dolini Vrat ter tam postavil Aljažev stolp, Triglavsko kočo in Aljažev dom v Vratih. Do začetka prve svetovne vojne je bilo postavljenih 34 koč, SPD pa je imelo 3.337 članov in 26 podružnic. V to obdobje segajo tudi prvi začetki turnega in kasneje organiziranega smučanja pri nas. V zimskih razmerah se je prvi s smučmi v gore podal Rudolf Badjura s svojimi somišljeniki, ki so si naredili ime Drenovci. V času do druge svetovne vojne sta se razvijala predvsem alpinizem v okviru Turistovskega kluba Skala in planinska fotografija, zelo razvito pa je bilo tudi kulturno literarno delovanje. Velik pomen je dobilo organizirano delo z mladimi, v okviru katerega so pripravljali taborjenja. V tem času je bil ustanovljen tudi prvi naravni park Okrešelj z Logarsko dolino. Leta 1925 se je SPD včlanilo v Asociacijo slovanskih društev in v Mednarodno unijo planinskih združenj. Deset let kasneje je imelo SPD 69 koč in bivakov, 8.116 članov, 1.947 mladincev in 1.071 članov akademske sekcije (Kmecl, 1991, str. 188).

Druga svetovna vojna je za seboj pustila požgano in izropano premoženje, delovanje SPD je bilo močno okrnjeno, zahtevala pa je tudi številne žrtve med tedanjimi člani. Od celotne planinske organizacije se je obdržal le sedež Glavnega odbora SPD v Ljubljani s tremi podružnicami, ki je še naprej v zmanjšanem obsegu izdajal Planinski vestnik in skrbel za nekaj planinskih postojank (Dobnik, 1992, str. 52-53).

Po vojni se je planinska organizacija najprej preimenovala v Planinsko društvo Slovenije, sedanje ime pa je PZS dobila leta 1948. Povojna ustanovitev je naletela na zelo veliko podporo med ljudmi. Množično članstvo, infrastruktura, leta 1957 urejena slovenska planinska pot in številne druge planinske poti so bile dobra osnova za razvoj kulturne dejavnosti, vzgojo mladine, planinsko založbo in alpinizem. Alpinisti so si prve izkušnje nabirali s plezanjem v Alpah in gorah nekdanje Sovjetske zveze, prva jugoslovanska alpinistična himalajska odprava pa je na pot odšla leta 1961. Od takrat naprej so slovenski alpinisti z osvojenimi vrhovi in vedno novimi prvenstvenimi smermi v svetovnem alpinističnem vrhu (Strojín, 2003, str. 6-8).

Največ članov je imela PZS v začetku devetdesetih let, okrog 100.000, medtem ko ima danes približno 50.000 članov. V njenem okviru deluje 245 planinskih društev, ustanovljena pa so bila tudi društva izven meja naše države (Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije, 2005). Zaradi množičnosti v zadnjem obdobju stopa v ospredje poleg osebne varnosti tudi skrb za varovanje gorske narave. Planinska zveza Slovenije prav v tem vidi svoje prihodnje poslanstvo, zato se je odločila, da v gorskem svetu ne bo več nadelavala novih poti, temveč bo skrbela le za vzdrževanje in ekološko prenovo obstoječih. V sklop teh opravil sodijo čiščenje in redno vzdrževanje poti, izboljšava s prestavitvijo ali zmanjšanjem naklona poti, utrjevanje in odvodnjavanje poti in obnova varovalnih naprav (Predlog zakona o planinskih poteh, 2004). Po osamosvojitvi je PZS postala redna članica Mednarodne zveze planinskih organizacij - UIAA, Zveze držav alpskega loka - CAA in Mednarodne komisije za reševanje v gorah - IKAR. Poleg tega je postala tudi članica slovenskega Olimpijskega komiteja in Združenja društvenih organizacij Slovenije (Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije, 2005).

Slika 1: Planinska zveza Slovenije skozi čas

Vir: Strojín, 2003, str. 6-8.

1.2 Ustanovitev Gorske reševalne službe

Raziskovanje slovenskih gora sega v 18. stoletje, ko so se v gorah pojavili prvi naravoslovci in turisti. Spremljali so jih domači vodniki, ki so skrbeli tudi za njihovo varnost. V času pred ustanovitvijo SPD se je število nesreč v gorah povečevalo, saj se je število t. i. gorskih turistov, večinoma članov DÖAV, zelo povečalo. Konec 19. stoletja je bil na Dunaju ustanovljen prvi Gorski reševalni komite, kasneje so se mu pridružili številni odbori. Odboru v Innsbrucku se je leta 1898 priključila tudi Kranjska sekcija DÖAV, ki je pri nas ustanovila 9 reševalnih postaj s številnimi obveščevalnimi točkami. V večjih krajih so te postaje vodili Nemci, vodje obveščevalnih točk pa so bili vedno slovenski gorski vodniki. Ker je število nesreč naraščalo, se je SPD odločilo, da bo za reševanje v slovenskih gorah ustanovilo lastno gorsko reševalno službo. Današnja Gorska reševalna služba je bila ustanovljena na pobudo dr. Josipa Tičarja in dr. Jerneja Demšarja 16. 6. 1912 v Kranjski Gori. Vanjo so pristopili gorski vodniki in gorniki iz Mojstrane, Dovja, Podkorena in Rateč. Njena osnovna naloga je bila preventivna dejavnost in pomoč ponesrečenim ter onemoglim gornikom. V času prve svetovne vojne je njena dejavnost zamrla, kasneje ko se je krepila dejavnost v okviru SPD, pa je bil v letu 1923 ustanovljen Centralni reševalni odsek. Sedem let kasneje je bil sprejet tudi pravilnik o organizaciji reševalnih odsekov in reševalnih postaj SPD. Ustanovljen je bil Osrednji reševalni fond in izdan Priročnik za prvo pomoč in reševanje v gorah.

V času do druge svetovne vojne so se obnavljale in na novo ustanovljale reševalne postaje v Mojstrani, Kamniku, Lučah, Stahovici, Solčavi, Kranjski Gori, Logarski dolini, na Jezerskem, v Srednji vasi in Trziču, med vojno pa je dejavnost GRS skorajda zamrla.

Po vojni so na Jesenicah ustanovili centralno GRS, ki je med seboj povezovala vse ostale postaje. Kasneje so jo večkrat preuredili, njene postaje pa so postale samostojne operativne enote, ki jih je povezovala Komisija za GRS pri PZS. Delitev dela po podkomisijah so uvedli v šestdesetih letih. Od leta 1967 je GRS v veliko pomoč pri reševanju tudi helikopter, prva helikopterska reševalna skupina z dežurnim zdravnikom pa je bila organizirana leta 1975 (Dobnik, 1992, str.195-201). Zadnje vodstvo GRS je bilo izvoljeno leta 2002.

GRS je ustanovna članica Mednarodne komisije za reševanje v gorah (IKAR) in sodeluje z obmejnimi gorskimi reševalnimi postajami ter deželnimi reševalnimi službami sosednjih držav (Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije, 2005).

1.3 Neprofitna organizacija

Gorska reševalna služba Slovenije s sedežem v Kranju deluje kot samostojna, humanitarna in neprofitna organizacija v okviru Planinske zveze Slovenije.

V Sloveniji se v praksi uporabljajo različni izrazi za pojem nevladne neprofitne organizacije – nevladna, neprofitna, nepridobitna, prostovoljna, zasebna organizacija in podobno. Njihova

skupna značilnost je, da njihov ustanovitelj ni država in so zato upravljavsko neodvisne od države (Trstenjak, 1998, priloga). Njihova najbolj pogosto definirana značilnost je tako imenovana omejitev distribucije sredstev, ki neprofitnim organizacijam prepoveduje distribucijo dobička direktorjem, zaposlenim in članom organizacije (O'Neill, 1998, str. 56). Neprofitne organizacije so torej tiste, katerih temeljni cilj ni doseganje dobička, temveč zagotavljanje čim širše ravni zadovoljevanja potreb različnih interesnih skupin z zagotavljanjem stvari in predvsem storitev.

Razvrščamo jih lahko po različnih kriterijih. Po prvem kriteriju, kdo je ustanovitelj organizacije, jih delimo na javne in zasebne. Javne neprofitne organizacije delimo naprej na organizacije javne uprave in na javne zavode. Zasebne neprofitne organizacije pa delimo na dobrodelne, komercialne in članske. Glede na dejavnost, s katero se ukvarjajo, jih delimo tudi na organizacije javne uprave, izobraževalne, zdravstvene in za splošno blaginjo, dobrodelne, verske organizacije in fundacije. Sama raznolikost neprofitnih organizacij se lahko kaže tudi pri drugih ekonomskih značilnostih njihovega delovanja. Te značilnosti lahko opazujemo glede na (Korošec, 2002, str. 73-74) :

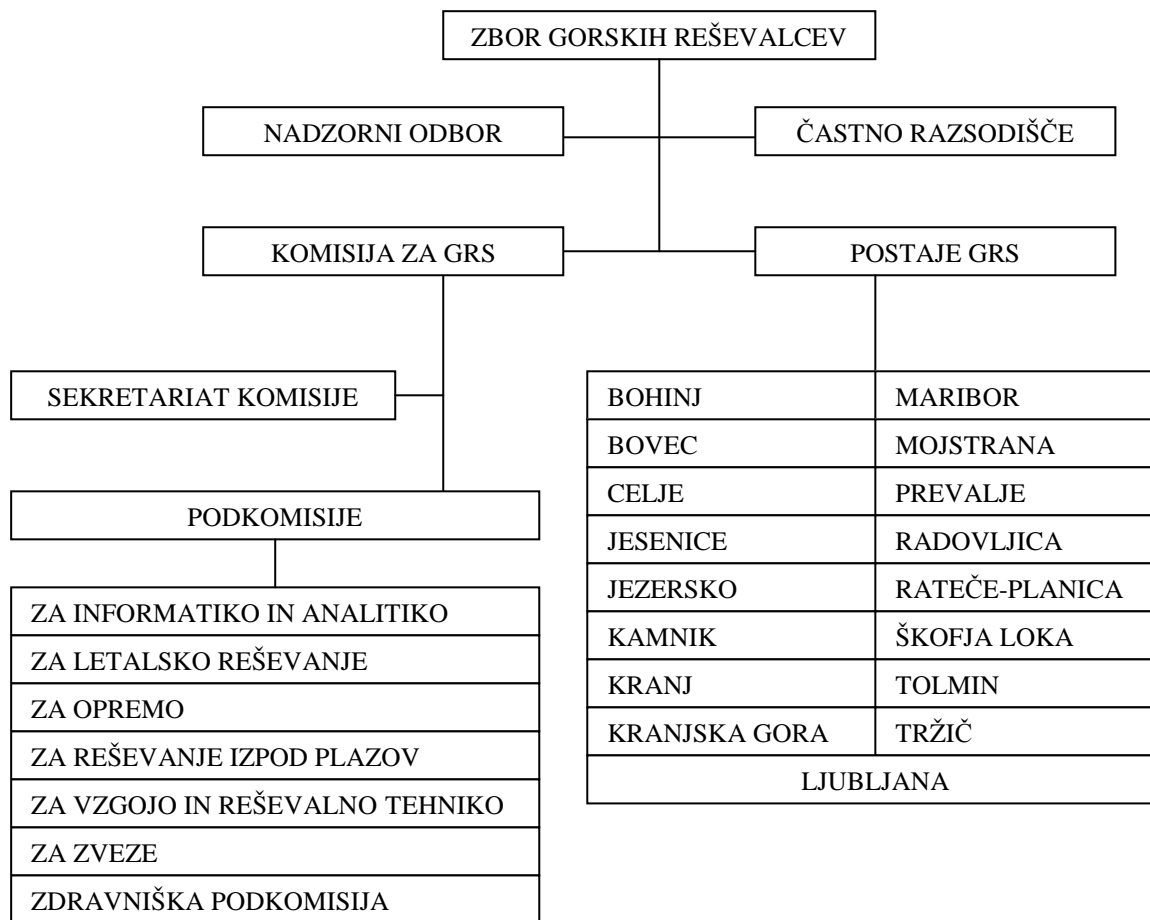
- cilje delovanja,
- vire, ki jih organizacije potrebujejo za svoje delovanje,
- neposredne učinke njihovega delovanja,
- uporabnike neposrednih učinkov njihovega delovanja,
- način financiranja,
- način upravljanja in vodenja itd.

1.3.1 Organiziranost GRS

Na čelu GRS Slovenije je načelnik, namestnika pa sta po novem dva. V njenem okviru delujejo tudi nadzorni odbor, disciplinsko razsodišče, komisija za GRS, podkomisije s strokovnjaki (ki skrbijo za vzgojo in tehniko reševanja, za letalsko reševanje, reševanje izpod plazov, za opremo in za zveze), zdravniška podkomisija in najnovejša, komisija za informiranje in analitiko, ter 17 postaj GRS. Nekatera od teh društev so samostojna, medtem ko druga delujejo v okviru matičnega Planinskega društva (Spletna stran Gore in ljudje, 2005).

V Sloveniji je približno 750 gorskih reševalcev, v letu 2004 jih je bilo od teh registriranih 509. Njihova strokovnost je razvidna iz same sestave reševalcev. Aktivnih inštruktorjev GRS je 82, reševalcev letalcev 39, zdravnikov reševalcev 49, med katerimi je 13 zdravnikov z licenco za reševanje s helikopterjem (tem naj bi se v letu 2005 pridružilo še šest novih), 29 vodnikov lavinskih psov in kar 137 pripravnikov (Pahor, 2004, str. 9; Promocijsko gradivo GRS).

Slika 2: Organigram GRS

Vir: Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije, 2005.

1.3.2 Prostovoljno delo v GRS

Reševalno delo, ki ga opravljajo slovenski gorski reševalci, je prostovoljno. Njihove pravice so izenačene s tistimi, ki jih imajo pripadniki Civilne zaščite po zakonu. Poleg reševalnega dela pri gorniških nesrečah imajo gorski reševalci vedno več dela v t. i. adrenalinskih športih, kot so rafting, kajak, jadralno padalstvo, zmajarstvo itd. GRS med drugim sodeluje tudi pri iskalnih in poizvedovalnih akcijah ter na področju preventive in vzgoje.

Registriran član GRS letno opravi povprečno 238 ur prostovoljnega dela, ki ni plačano. To pomeni, da v enem letu registrirani člani opravijo približno 180.000 ur prostovoljnega dela za delovanje GRS (Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije, 2005). Nema lokrat imajo člani tudi težave s svojimi delodajalci, ko je potrebno na reševalno akcijo. Po zakonu mora delodajalec zaposlenemu omogočiti, da odide na reševalno akcijo. Država v primeru, če ima delodajalec zaradi tega izgubo, le-to povrne. GRS sodeluje tudi z Zavarovalnico Triglav, ki gorskim reševalcem nudi beneficirano zavarovanje. Drugače pa je pri zdravnikih z licenco za reševanje in reševalcih letalcih. Reševalec letalec na Brniku, kjer ima sedež dežurna gorska reševalna helikopterska ekipa, za vsako dežurstvo, ki ga opravi, od državne uprave za zaščito

in reševanje dobi plačilo v obliki dnevnice, ta znaša 3.500 tolarjev. Zdravniki pa imajo v okviru Zavoda za zdravstveno zavarovanje podpisane pogodbe. To pomeni, da je Ministrstvo za zdravje zdravnike kot člane amaterske organizacije angažiralo honorarno s ponudbo profesionalnega nagrajevanja. Zdravniki dobijo za delo, opravljeno v času dežurstva, 40.000 tolarjev (Habjan, 2002, str. 11).

1.3.3 Gorska reševalna helikopterska enota

Poskusno dežurstvo gorske reševalne helikopterske ekipe na Brniku je bilo skupaj z Upravo za zaščito in reševanje, Ministrstvom za notranje zadeve, Generalno policijsko upravo in Ministrstvom za zunanje zadeve uvedeno v letu 2000 (Habjan, 2002, str. 11). Na začetku je bilo dežurstvo omejeno na vikende, sobote in nedelje, v obdobju od junija do konca septembra, v letu 2003 pa so dežurstvo uvedli tudi ob petkih, kar se je izkazalo za zelo dobro potezo. Čeprav bi si GRS želela reševalno dežurno ekipo na letališču Brnik vsaj v visoki poletni sezoni vsak dan, zaenkrat to ni mogoče. V letu 2005 se je tako dežurstvo v glavni sezoni (julij in avgust) podaljšalo še za en dan, in sicer za četrtek.

Ekipa je sestavljena iz dveh pilotov, operaterja letalskega tehnika, zdravnika letalca in reševalca letalca. Trenutno je v Sloveniji 13 zdravnikov z licenco za reševanje s helikopterjem, tem pa naj bi se po končanem izobraževanju v letošnjem letu priključilo še šest novih zdravnikov z licenco. Problem pri tem načinu reševanja je, da helikopter ne poleti, če na krovu ni prisoten zdravnik. Glavni cilj je kvalitetna nujna medicinska pomoč. To pomeni čim krajši odzivni čas reševalne ekipe, čim hitrejša prispetje ekipe do pacienta kjerkoli, takojšnja zdravniška oskrba na samem mestu nesreče ter čim bolj strokoven in hiter transport, vključno z reševanjem (Habjan, 2002, str. 10). Po zadnjih podatkih znaša čas, ko ponesrečenca sprejmejo v bolnišnico, eno uro in 15 minut (Analiza reševalnega dela v letu 2004, gradivo z novinarske konference v Ljubljani, 2004). Pri delu GRS Slovenije uporablja helikopterje, ki so v lasti Letalske policijske enote in 15. brigade Slovenske vojske (Habjan, 2002, str. 7). V letu 2004 je helikopter sodeloval v 33 % vseh akcij.

Leta 2001 so skupno dežurali 38 dni. Dežuralo je 12 zdravnikov z licenco reševalca letalca, od tega je 10 zdravnikov dežuralo po trikrat, 2 po dvakrat, medtem ko so reševalci letalci dežurali po enkrat. V tem času je 18 dni minilo brez reševalne intervencije, 12 dni pa so imeli po eno reševalno akcijo. Dvakrat v istem dnevu so reševali v 5 dneh, po 3 reševalne akcije so bile trikrat. Skupno je bilo v letu 2001 31 letalskih akcij v času dežurstev. Leta 2002 se je število posredovanj povišalo na 46, leta 2003 pa je bilo v času dežurstva 36 posredovanj. V letu 2004 je dežurna posadka na Brniku v času dežurstva posredovala 50-krat (Interno gradivo GRS). Danes si tako brez helikopterskega reševanja skorajda ni mogoče predstavljati gorskega reševanja.

1.4 Izobraževanje in program dela za leto 2005

Stalno izobraževanje je predpogoj, da GRS zagotavlja stalno pripravljenost reševalcev. Temeljno vodilo pri tem je korist ponesrečenca in hkrati tudi varnost reševalca. V ta namen GRS vsako leto organizira številne aktivnosti.

V letu 2005 je bilo skupno izvedenih 36 tečajev, usposabljanj, izobraževanj, tekmovanj in izpitov, poleg tega pa so posamezne postaje GRS organizirale še 13 prireditev (memorialov, spominskih pohodov, tekov in turno smučarskih prireditev). Število izobraževanj in usposabljanj pri podkomisijah za reševanje izpod plazov, letalsko reševanje in zveze je ostalo nespremenjeno. Vodniki lavinskih psov so imeli 5 tečajev oz. usposabljanj, reševalci letalci 7 in vezisti 1 tečaj. Podkomisija za medicino, pa je za razliko od 7 tečajev v letu 2004, v lanskem letu organizirala kar 16 tečajev, tekmovanj in izpitov iz prve pomoči (glej Prilogo, Tab. 1, str. 1). Za podaljšanje licence morajo gorski reševalci poleg sprotnega obnavljanja znanja vsaki dve leti opraviti izpit.

1.4.1 Primer porabljenih ur za izobraževanje v letu 2003

Kot primer, koliko ur gorski reševalci dejansko porabijo za izobraževanje in izpopolnjevanje, vzemimo leto 2003. Ure izobraževanja so prikazane po nosilcih izobraževanja (podkomisijah) in glede na interno izobraževanje po posameznih postajah GRS.

Pet podkomisij je za izobraževanje namenilo skupno 9.821 ur. Podkomisija za reševanje izpod plazov je za izobraževanje namenila največ ur, in sicer 2.872. Sledita ji podkomisiji za vzgojo in izobraževanje ter medicino s porabljenimi 2.380 oziroma 2.360 urami. Podkomisija za zveze je za izobraževanje svojih članov porabila 65 ur (glej Prilogo, Tab. 2, str. 2). Po postajah GRS pa je bilo za usposabljanje s helikopterjem, letne in zimske tečaje ter tečaje prve pomoči, obnavljalne izpite in vaje porabljenih 24.869 ur. Skupno so člani GRS v letu 2003 za izobraževanje porabili 34.690 ur (glej Prilogo, Tab. 3, str. 3).

2 FINANCIRANJE

2.1 Neprofitna organizacija

Med najresnejšimi težavami, ki spremljajo delovanje neprofitnih organizacij, je nestabilno in nezadostno financiranje. Te organizacije poslujejo z minimalnimi sredstvi, potrebnimi za osnovno delovanje. V Sloveniji je možnosti za pridobitev takih sredstev malo. To kažejo tudi podatki, ki pravijo, da ima 80 % teh organizacij v povprečju letni prihodek do 3 milijone SIT, 12 % od 3 do 10 milijonov SIT in le 8 % nad 10 milijonov SIT (Strojan, Šporar, Bien, 2000, str. 13). Oblike financiranja so različne, pojavljajo se lahko v obliki denarja, stvari ali pravic. Ta sredstva se uporabijo v sami organizaciji, lahko se vložijo v druge neprofitne organizacije

in podjetja ali pa se koristijo za doseganje poslanstva, za katerega je bila organizacija ustanovljena (Plantarič, 2003, str. 17).

Viri financiranja so lahko javni ali privatni. Glavne vire financiranja neprofitnih organizacij tako predstavljajo dotacije in subvencije države (subvencije in plačila na podlagi koncesijskih in drugih pogodb ter skladov), zasebne donacije in prispevki (prispevki podjetij, fundacij, sorodnih organizacij in posameznikov), sredstva iz članarin in prispevkov članov, pokroviteljstvo in kreditiranje ter sredstva iz Evropske unije (Trunk - Širca, 1998, str. 104). Splošnega pravila, kako naj bi zbiranje sredstev potekalo, ni. Gre za uporabo različnih metod in tehnik, ki zagotavljajo financiranje aktivnosti. Za nekatere donatorje je pomembno, s kom neprofitna organizacija dela, za druge, kje in kako dela ter kako bo dosegla zastavljeni cilj, na katerih problemih dela in kakšno je njeno dobro ime oziroma njeni dosedanji uspehi pri delu. Zato je ena izmed prvih nalog informirati se, kaj zanima bodoče donatorje, kakšne vrednote imajo in kakšna stališča zastopajo (Čandek, 2002, str. 249-264).

Gorska reševalna služba Slovenije kot nepridobitna organizacija svoje delo opravlja brezplačno. Sredstva za opremo in delovanje tako dobiva od države, drugih organizacij in posameznikov. V največji meri sredstva prispevajo Ministrstvo za obrambo preko Uprave republike Slovenije za zaščito in reševanje, Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij, občine in posamezniki.

2.1.1 Uprava RS za zaščito in reševanje

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je organ v sestavi Ministrstva za obrambo. Poleg usklajevanja pripravljenosti in delovanja ter sofinanciranja dejavnosti javnih reševalnih služb iz državne pristojnosti med njene naloge spadajo tudi priprava nacionalnega programa varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, priprava različnih analiz tveganj in ogroženosti, organiziranost sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja, razglašanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč, dajanje napotkov za ravnanje ob teh nesrečah itd. Sile za zaščito, reševanje in pomoč na različnih ravneh sestavljajo prostovoljne reševalne službe, kamor spadajo Gorska reševalna služba, prostovoljni gasilci, Rdeči križ, Slovenska Karitas, potapljači, kinologi, taborniki, skavti, radioamaterji, Jamarska reševalna služba itd., ter poklicne reševalne službe, kot so poklicni gasilci, javna zdravstvena služba, javne službe socialnega varstva, javna veterinarska služba itd., Civilna zaščita in določene gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki se glede na naravo svoje dejavnosti vključujejo v ta sistem (Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005).

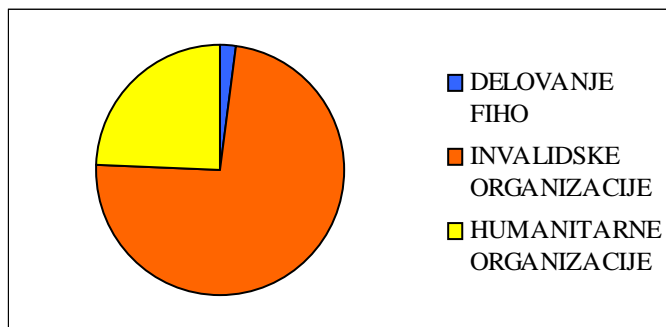
GRS je v letu 2004 od Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje dobila 132 milijonov SIT nepovratnih sredstev, v letu 2005 pa 95 milijonov SIT.

2.1.2 Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij

Osnovna dejavnost fundacije je financiranje in sofinanciranje izvajanja socialnih programov ter storitev invalidskih organizacij oz. programov humanitarnih organizacij za reševanje socialnih stisk in težav, njihovo delovanje in naložbe v osnovna sredstva ter njihovo vzdrževanje (Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, 2005).

Sredstva fundacija pridobi s plačevanjem dajatev za prirejanje iger na srečo po določbah zakona o igrah na srečo (Uradni list RS, št. 27/95). Med te spadajo koncesijske dajatve za trajno in občasno prirejanje iger na srečo ter prostovoljni prispevki, darila in drugi prihodki. Prihodki, ki jih je FIHO dobil od Loterije Slovenije, so tako v letu 2004 znašali 3 milijarde tolarjev, medtem ko so v letu 2005 le-ti znašali 5 milijard tolarjev. Uporabniki sredstev FIHO so invalidske in humanitarne organizacije, razdelijo pa se v razmerju 65 % za invalidske in 35 % za humanitarne organizacije (do leta 2004 je bilo to razmerje 75/25 v korist invalidskih organizacij). Sredstva za humanitarne organizacije se razdelijo v razmerju 12,5 % za organizacije za samopomoč in 12,5 % za dobrodelne organizacije. Ostalih 75 % je namenjenih za financiranje oz. sofinanciranje posebnih socialnih programov in storitev ter delovanje organizacij. Znotraj invalidskih organizacij je najmanj 25 % sredstev namenjenih za naložbe v osnovna sredstva in njihovo vzdrževanje, ostalih 75 % pa prav tako za financiranje oz. sofinanciranje posebnih socialnih programov in storitev ter za delovanje organizacij (Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, 2005).

Slika 3: Odhodki Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij v letu 2004

Vir: Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, 2005.

Kot humanitarna organizacija (čeprav do konca leta 2005 ni imela tega statusa), ki pomaga ljudem, katerih življenje je ogroženo, je GRS upravičena do sredstev FIHO, pri čemer pa mora izpolnjevati določene pogoje. Klasifikacija dejavnosti mora biti razvrščena pod eno izmed naslednjih šifer dejavnosti: N/85.322, N/85.323, N/85.324. Program mora organizacija izvajati na celotnem območju države, izvajanje le-tega ne sme biti pogojeno s članstvom v tej organizaciji, dejavnosti pa se ne smejo izvajati v okviru javnih služb (Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, 2005).

V letu 2004 je Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij za financiranje humanitarnih organizacij namenila 734 milijonov tolarjev, od tega je GRS dobila 56,8 milijonov SIT (Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije, 2005). Približno 20 % teh sredstev je bilo namenjeno delovanju GRS, medtem ko so se ostala sredstva razdelila za naslednje programe (Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, 2005):

- denarne pomoči in štipendije za otroke smrtno ponesrečenih gorskih reševalcev,
- usposabljanje prostovoljcev in uporabnikov za izvajanje programov,
- izvajanje preventivnih programov za ohranjanje zdravja, izboljšanje kvalitete življenja in preprečevanje negativnih pojavov,
- reševalno in humanitarno delo ter nakup opreme za izvedbo programa,
- planinska šola za učence osnovnih šol s prilagojenim programom,
- invalidi na planinskih poteh,
- terapija z reševalnimi psi pri GRS Maribor .

2.2 Finančni načrt za leto 2005

Tabela 1: Finančni načrt 2005

Zap. št.	GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA	Fin. poročilo 2004	Fin. načrt 2005	I 05/ 04
1.	PRIHODKI			
2.	Prihodki iz proračuna URZR	131.930.000,00	95.000.000,00	0,72
3.	Prihodki fundacije za humanitarne dejavnosti	56.820.778,00	67.000.000,00	1,18
4.	Donacije	1.049.088,00	1.000.000,00	0,95
5.	Prihodki od lastne dejavnosti	698.641,00		0
6.	Drugi prihodki	408.697,00	500.000,00	1,22
7.	Presežek iz preteklega obdobja	10.394.990,00		0
8.	SKUPAJ PRIHODKI	201.302.194,00	163.500.000,00	0,81
9.	ODHODKI			
10.	Odhodki za organizacijsko dejavnost	20.735.741,00	22.400.000,00	1,08
11.	Sredstva za postaje, oprema	140.772.663,00	99.900.000,00	0,71
12.	Usposabljanje in preventivna dejavnost	6.710.128,00	6.800.000,00	1,01
13.	Stroški reševalnih intervencij in dežurstev	8.901.311,00	9.100.000,00	1,02
14.	Zavarovanja in zdravniški pregledi	11.090.882,00	13.500.000,00	1,22
15.	Stroški podkomisij	2.886.324,00	2.800.000,00	0,97
16.	Stroški za delovanje strokovne službe	6.800.000,00	9.000.000,00	1,32
17.	SKUPAJ ODHODKI	197.897.049,00	163.500.000,00	0,83
18.	PRESEŽEK PRIHODKOV/ODHODKOV	3.405.145,00	0	0

Vir: uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije, 2005.

3 ANALIZA NESREČ IN REŠEVALNEGA DELA V OBDOBJU 1995-2004

Pred vsakim odhodom v gore, pa naj bo le-ta organiziran ali v lastni režiji, se je potrebno ustrezno pripraviti. Za vsako turo, lahko ali zelo težko, sta potrebni tako fizična kot psihična pripravljenost in ustrezna oprema, ki je odvisna od izbranega cilja.

3.1 Kategorizacija slovenskih planinskih poti

Na večino slovenskih gora vodijo planinske poti, ki so različnih težavnostnih stopenj. Zahtevnost ture nam pove, koliko spretnosti, znanja in sposobnosti potrebujemo za to, da dosežemo cilj, ki smo si ga izbrali. Ne pove pa nam, kakšni naporji nas pri tem čakajo, na primer kakšna je višinska razlika in koliko časa bomo potrebovali za hojo po tej poti. Tako lahko vzpon, ki ga po težavnosti uvrščamo med nezahtevne označene poti, zaradi višinske razlike in dolžine hoje spada med najnapornejše vzpone.

V Sloveniji imamo po Alpah, sredogorju in predgorju več kot 7000 kilometrov markiranih in označenih planinskih poti, za katere skrbijo markacisti. Uradna kategorizacija zajema lahko, zahtevno in zelo zahtevno označeno pot. Zaradi vedno večjega števila planincev, ki hodijo tudi po drugih poteh in brezpotjih, pa se je v gorah uveljavila še neuradna kategorizacija poti, ki planincem v veliki meri pomaga pri načrtovanju ture in hoji v gore. Med slednje uvrščamo nezahtevno in zahtevno neoznačeno pot, nezahtevno in zahtevno brezpotje, zelo zahtevno neoznačeno pot, zelo zahtevno neoznačeno pot s kratkimi plezalnimi mesti ter zelo zahtevno brezpotje in plezalne smeri.

Kategorizacija planinskih poti (Mihelič, Julijske Alpe – Bohinjske gore, 1995):

- **Nezahtevna označena pot:** tu celotna tura poteka po markiranih poteh, kjer si pri hoji ni treba pomagati z rokami. Na strmih pobočjih, na katerih sta potrebni dobra kondicija in pazljivost, je pot še vedno dovolj široka, da je hoja varna tudi za manj izurjene planince (Grintovec, Kamniško sedlo, Komna). *V uradni kategorizaciji planinskih poti je definirana kot lahka pot.*
- **Nezahtevna neoznačena pot:** pri taki turi poteka pot po nadelanih stezah, ki pa niso v celoti markirane. Pri hoji prav tako ni potrebna uporaba rok, medtem ko je večji pomen na orientaciji (slap Orglice v dolini Kamniške Bele).
- **Nezahtevno brezpotje:** pri taki turi je zelo pomembna orientacija, saj tura poteka po bolj ali manj prehodnem brezpotju, le deloma po ostankih poti. Pri hoji ni potrebna uporaba rok (Tošč).
- **Zahtevna označena pot:** tura v celoti poteka po markirani poti, za premagovanje težav pa si pomagamo tudi z rokami. Morebitne varovalne naprave so namenjene varnosti planinca (Komarča, Storžič). *V uradni kategorizaciji planinskih poti je definirana kot zahtevna pot.*

- **Zahtevna neoznačena pot:** tura večinoma poteka po nadelanih, a neoznačenih poteh, kjer je občasno (zaradi varnosti) treba uporabljati tudi roke. Potrebno je tudi nekaj orientacije (Grintovec čez Dolge stene).
- **Zahtevno brezpotje:** tura poteka po težje prehodnem brezpotju. Gibanje otežujeta strmina in poraščenost terena. Večkrat je potrebno iskati prehode, za kar je potrebna dobra orientacija. Občasno je za varnost pri hoji treba uporabiti tudi roke (Brana čez Kotličje, Mišelj vrh).
- **Zelo zahtevna označena pot:** tura poteka po markirani poti, kjer so nameščene varovalne naprave, ki omogočajo prehod čez težja mesta. Na taki turi je uporaba rok nujna, pogosto pa je treba uporabiti tudi cepin ali dereze. Potrebni sta tako dobra pripravljenost kot izurjenost (Kočna, Tominškova pot iz Vrat na Kredarico). *V uradni kategorizaciji planinskih poti je definirana kot zelo zahtevna pot.*
- **Zelo zahtevna neoznačena pot:** tura poteka po delno uhojenih in nemarkiranih poteh. Za napredovanje občasno uporabljamo roke. Potrebna je zelo dobra orientacija (Skuta čez Gamsov skret).
- **Zelo zahtevna neoznačena pot s kratkimi plezalnimi mesti:** tura poteka po delno uhojenih nemarkiranih poteh, kjer moramo občasno uporabiti roke. Na poti je eno ali več težjih mest, ki jih lahko označimo s plezalno oceno I. ali II. težavnostne stopnje. Potrebna je zelo dobra orientacija (Zeleniške špice).
- **Zelo zahtevno brezpotje in plezalne smeri:** tura poteka po težko prehodnem gorskem svetu, kjer je orientacija zelo zahtevna. Potrebno je imeti alpinistično znanje in opremo (Šija Brane, Vernar).

3.2 Sprožitev reševalne akcije

Kadarkoli se nam pripeti nesreča in rabimo pomoč (zdravnika, reševalca, gasilca ...) oziroma ko je nekdo pogrešan, to sporočimo na številko 112 - Regionalni center za obveščanje (v nadaljevanju RECO) ali na številko 113 - interventno številko policije. Policija nato obvesti in aktivira sile za reševanje, zaščito in pomoč, v tem primeru GRS (Kregar, 2003, str. 4, 10). Tudi v gorah velja isto pravilo. Razlika je le, da je v gorah včasih težje priti do telefona. Mobilna telefonija je ta problem precej zmanjšala. Še vedno pa se nam lahko pripeti nesreča, ko smo brez telefona ali področje, na katerem smo, ni pokrito s signalom. V tem primeru mora pisno sporočilo o nesreči prispeti do obveščevalne točke, ki so lahko planinske postojanke, visokogorske kmetije in druge postojanke v gorskem svetu ter policijske postaje v dolini. Vse so vidno označene z znakom GRS. Pozimi je večina planinskih postojank zaprtih, zato nam kot obveščevalne točke ne morejo pomagati. Zaradi tega so na področjih, ki so tudi pozimi obiskana, nameščene Samodejne radijske postaje za klic v sili (v nadaljevanju SAPOGO). SAPOGO je nameščena v naslednjih postojankah: Aljažev dom v Vratih, Vodnikova kočna na Velem polju, Zavetišče GRS na planini Šija, Kocbekov dom na Korošici, Dom Valentina Staniča pod Triglavom, Gomiščkovo zavetišče na Krnu, Dom na Peci, Prešernova kočna na Stolu, Frischaufov dom na Okrešlju (Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije, 2005).

Ko prijavimo nesrečo, moramo posredovati podatke o tem, kdaj in kje se je nesreča zgodila, kaj in kakšna je, koliko je poškodovanih in kakšne so poškodbe ter kakšne so razmere na samem kraju nesreče. Sprejem tega obvestila in zbrani podatki so zelo pomembni za nadaljnje ukrepanje. Na podlagi prejetih podatkov se preko pozivnikov aktivira postajo GRS in njene člane. Če je potrebno in ko je to mogoče, se v reševanje vključi tudi helikopter, v nasprotnem primeru pa reševanje poteka na klasičen način.

Novo tehnike in postopke reševanja ter novo opremo na podlagi stanja obstoječe reševalne tehnike in priporočil IKAR-ja predstavi in sprejme Podkomisija za vzgojo in tehniko reševanja. Med novosti, ki jih GRS uporablja pri svojem reševanju, sodi tudi uporaba naprav GPS. Uporabljajo se predvsem pri iskalnih akcijah in pri reševanju izpod plazov. Prednost pri uporabi teh naprav je, da je možnost, da bi del terena, kjer akcija poteka, ostal nepregledan, zelo majhna oziroma nična. Naprave GPS so povezane z računalnikom, ki sprejema podatke o poteku akcije in na ta način omogoča takojšen vpogled na karto, ki nam natančno pokaže pokritost pregledanega terena. Druga novost pa je uporaba dolge, 200-metrške vrvi pri helikopterskem reševanju iz sotesk in kanjonov, kjer klasično reševanje ni mogoče. V prihodnosti GRS čaka tudi potrditev postopkov reševanja iz previsnih sten in zaledenelih slapov.

3.3 Število nesreč in smrtnih žrtev v obdobju 1995-2004

Tabela 2: Število nesreč in smrtnih žrtev v obdobju 1995-2004

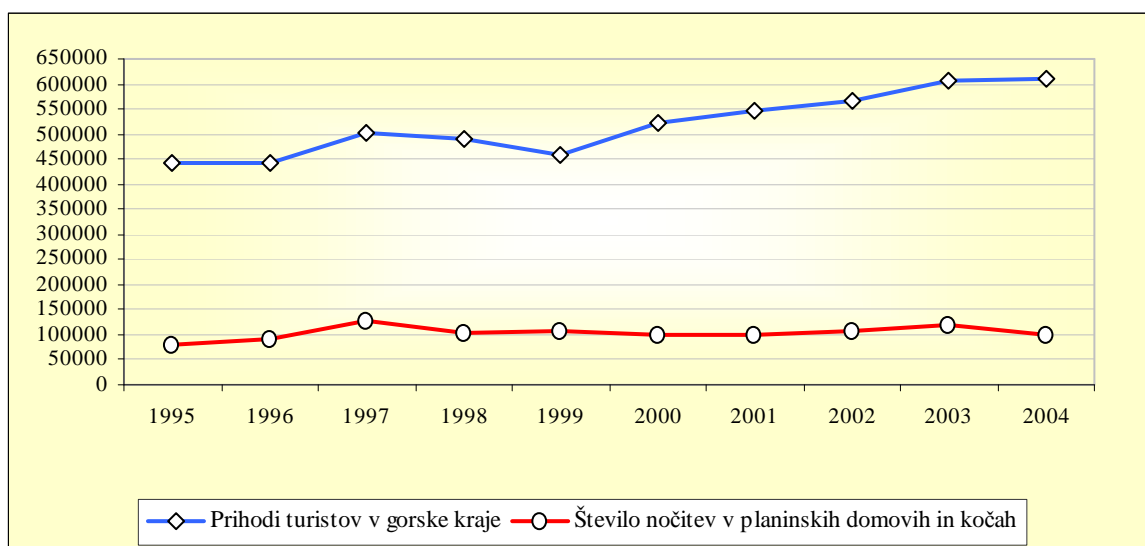
Zap. št.	Leto	Število intervencij GRS	Število reševanih oseb	Število poškodovanih oseb	Število obolelih oseb	Število mrtvih oseb
1.	1995	173	199	105	8	14
2.	1996	167	191	80	9	37
3.	1997	203	223	115	11	34
4.	1998	196	208	96	13	27
5.	1999	197	211	109	13	29
6.	2000	258	287	140	19	24
7.	2001	262	287	139	16	32
8.	2002	281	310	160	34	27
9.	2003	277	312	156	34	38
10.	2004	301	323	160	24	32
SKUPAJ		2.315	2.551	1.260	181	297

Vir: Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, 2005;
 Interno gradivo GRS.

Izračun trenda za število smrtnih žrtev kaže, da je determinacijski koeficient neznačilen, kar pomeni da ne moremo trditi, da je število smrtnih žrtev v tem obdobju naraščalo (Priloga, Tab. 43, str. 33). Najmanj smrtnih žrtev v zadnjih desetih letih je bilo leta 1995, nato

pa se je leta 1996 število žrtev skoraj podvojilo, tako da je bilo to leto v zadnjih desetih letih na drugem mestu po številu smrtnih žrtev. Leta 1997 je bilo za GRS najbolj tragično v njeni zgodovini. Na vaji gorskih reševalcev na Okrešlju se je smrtno ponesrečilo 5 gorskih reševalcev. Kljub temu se je število smrtnih žrtev tega leta zmanjšalo. V letih 1998-2000 se je to število še zmanjšalo. Leto 2000 je bilo prelomno. Po eni strani je bilo izrazito več nesreč in s tem tudi več intervencij, smrtnih žrtev pa je bilo po letu 1996 najmanj, in sicer 24. Po podatkih GRS je na povečanje posredovanj vplival tudi razvoj mobilne telefonije. Zadnja štiri leta je bilo zopet več smrtnih žrtev. Največ mrtvih je GRS zabeležila leta 2003, ko so bile razmere v gorah poleti zaradi visokih temperatur že v začetku meseca maja in lepega vremena zelo ugodne, kar je pomenilo večji obisk gora. Število mrtvih se je ustavilo pri številki 38. V letu 2004 se je smrtno ponesrečilo 32 oseb. V povprečju je bilo v tem obdobju 29,7 smrtnih žrtev na leto. Več smrtnih žrtev v zadnjih štirih letih je tudi posledica vse večje popularnosti adrenalinskih športov, predvsem jadralnega padalstva, kanjona in raftinga.

Slika 4: Prenočitve v planinskih domovih in kočah ter zabeleženi prihodi turistov v gorskih krajih v obdobju 1995-2004

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 37, str. 21).

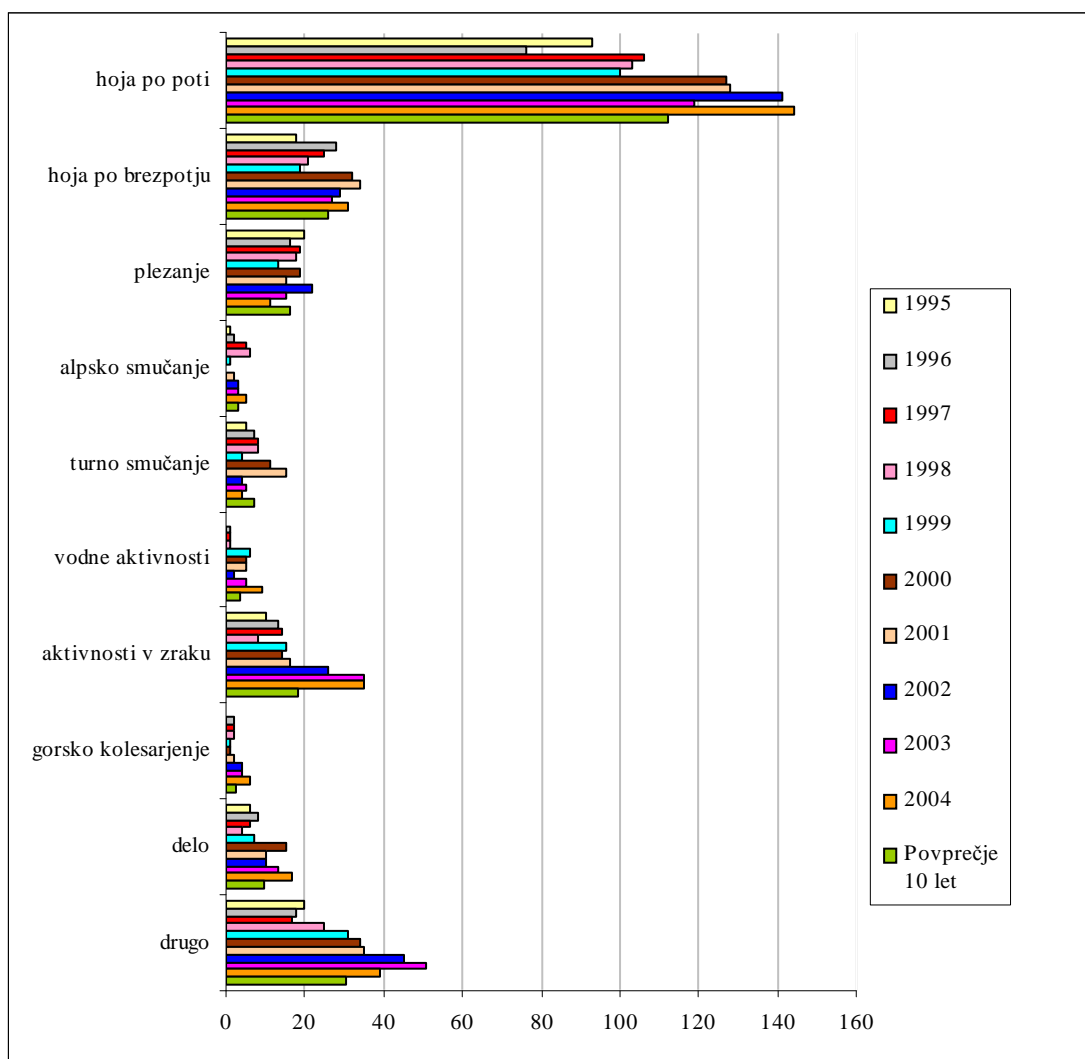
Podatki o številu prihodov turistov v gorske kraje se nanašajo na zabeležene prihode, medtem ko je dejansko število veliko višje. Razlog je v tem, ker se po neuradnih podatkih PZS veliko število ljudi v gorah (skoraj dve tretjini) ne vpisuje v vpisne knjige. Ob ugodnih vremenskih razmerah naj bi tako naše gore letno obiskalo okoli 3 milijone ljudi.

3.4 Pregled nesreč po dejavnostih v obdobju 1995-2004

Skupno število akcij se je po letu 2003 zopet povečalo in preseglo mejo 300 intervencij GRS v enem letu. S slike je razvidno, da GRS opravi največ posredovanj pri nesrečah na planinskih poteh. »Hoja po poti« je še vedno na prvem mestu dejavnosti, kar je razumljivo, saj je takšnih obiskovalcev gora največ. V povprečju se pri tem na leto zgodi 111,9 nesreč. Na drugem

mestu so akcije pod rubriko »drugo«, kamor spadajo iskalne akcije pogrešanih oseb, nesreče na cestah in ob njih, nesreče pri dejavnostih v naravi in nudenja humanitarne pomoči. Število akcij, ki so posledica »hoje po brezpotju«, ostaja približno enako. Temu sledijo akcije pri vedno bolj popularnih »aktivnostih v zraku«, jadrnem padalstvu in zmajarstvu. Najbolj obremenjeni pri reševanju ponesrečencev pri tovrstnih aktivnostih so člani GRS Tolmin in Tržič. Predvsem na Tolminskem je razmah padalstva velik, saj so tamkajšnja pobočja idealna za jadrnanje. Toda v Sloveniji letenje s padali še ni zakonsko urejeno. Med letoma 1999-2001 in v zadnjih dveh letih se je povečalo tudi število nesreč pri »vodnih aktivnostih«, predvsem na reki Soči, kjer so največkrat posredovali gorski reševalci iz Bovca. Najmanj posredovanj pa GRS opravi pri »gorskem kolesarjenju« in »alpskem smučanju«, čeprav se je število nesreč pri obeh dejavnostih v letu 2004 zopet povišalo. Glede nesreč pri alpskem smučanju je potrebno opozoriti na to, da niso upoštevana reševanja na organiziranih smučiščih, ampak le izven njih oziroma tudi na organiziranih smučiščih, ko je šlo za hujše poškodbe in je bila v reševanje vključena GRS.

Slika 5: Število akcij po dejavnostih v obdobju 1995-2004

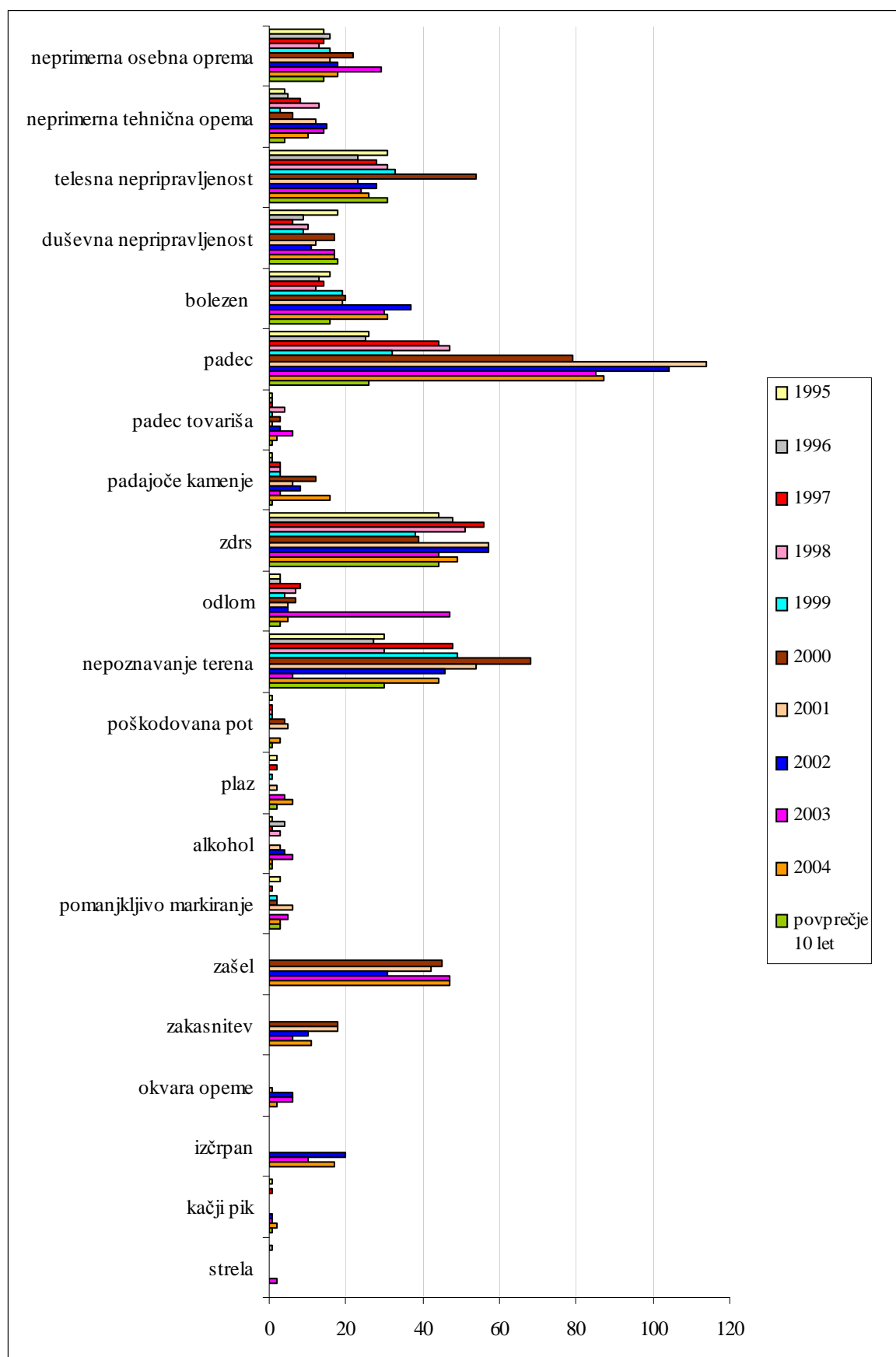
Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 4, str. 3).

3.5 Najpogostejši vzroki gorniških nesreč v obdobju 1995-2004

Kljub temu da GRS v medijih in s pomočjo anket, ki jih izvaja na terenu, pogosto navaja priporočila za varnejšo hojo in gibanje v gorskem svetu, še vedno prihaja do velikega števila nesreč. Vzroki za to so tako subjektivne (nepripravljenost, slaba ali pomanjkljiva oprema, zdrsi, bolezen, alkohol...) kot objektivne (nevihte, krušljivost in padajoče kamenje, megla...) narave. Vendar pa v večini primerov do nesreče še vedno pride zaradi subjektivnih razlogov, kar je razvidno tudi z grafa.

Na prvem mestu med najpogostejšimi vzroki za nesreče je padec, sledita zdrs in nepoznavanje terena, veliko je tudi primerov, ko so planinci na poti zašli. Največ takih nesreč se je zgodilo leta 2001. Vzrok so bile obilne snežne padavine med zimo 2000/2001. Sneg se je obdržal daleč v poletje, tako da veliko planincev ni imelo ustrezne opreme, kar je povzročilo številne zdrse in poškodbe. Na splošno je veliko obiskovalcev takih, ki se v gore odpravijo enkrat ali dvakrat na leto, si za cilj izberejo pretežko turo ter nato omagajo, ker niso bili zadosti telesno pripravljene. Povečuje se tudi število planincev s srčnimi boleznimi in povišanim krvnim tlakom. Zato je zelo pomembno, da se o hoji posvetujejo s svojim zdravnikom in se njegovih navodil držijo. Tudi če se odpravljajo na krajšo turo, naj to storijo zgodaj zjutraj in ne v vročem ter soparnem vremenu. Med subjektivnimi vzroki za nesreče pa se vedno pogosteje pojavlja tudi alkohol. V povprečju se je v obdobju 1995-2004 največ nesreč zgodilo zaradi padca, in sicer 64,3 nesreče na leto, na drugem mestu je zdrs z 48,3 nesrečami, kot tretji najpogostejši vzrok se pojavlja nepoznavanje terena s 40,2 nesrečami, temu pa sledita telesna nepripravljenost in bolezen.

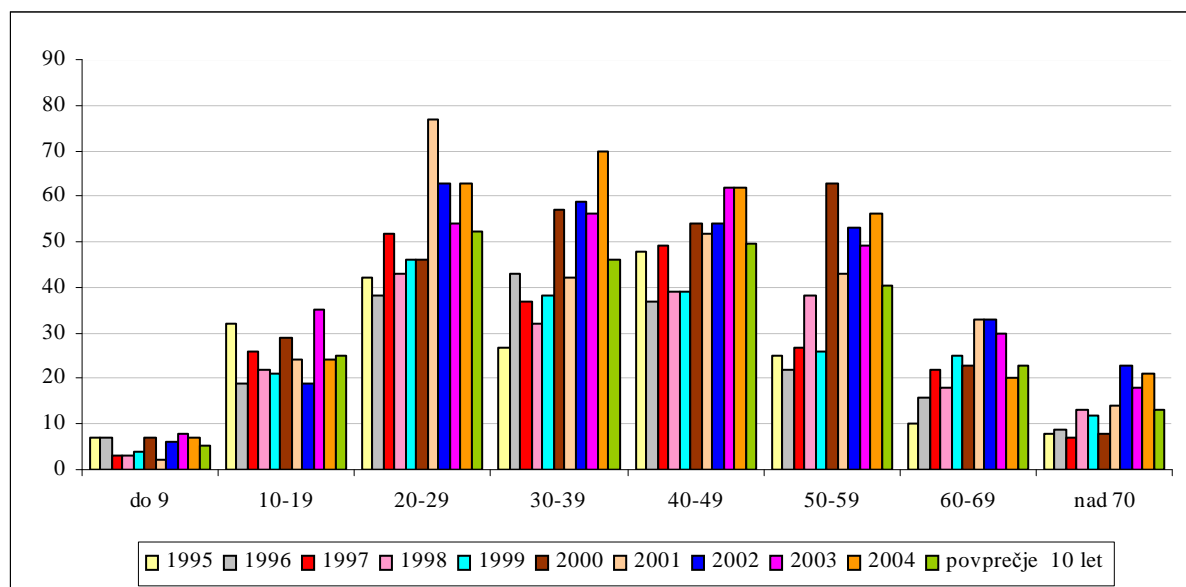
Slika 6: Vzroki gorniških nesreč v obdobju 1995-2004

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 5, str. 4).

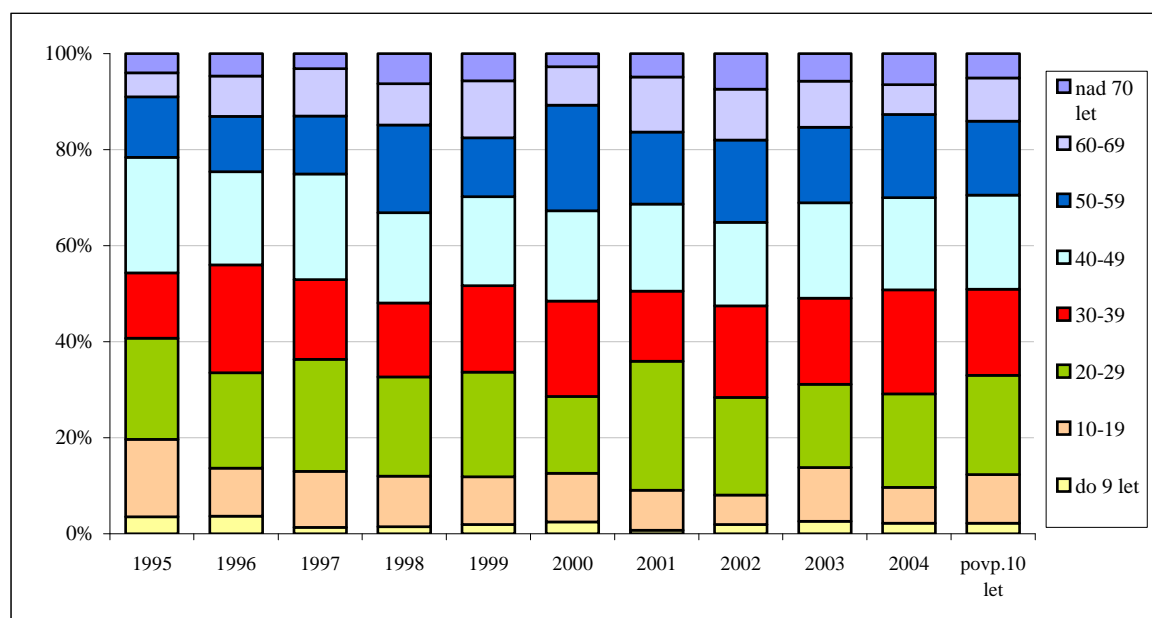
3.6 Starostna struktura udeležencev v obdobju 1995-2004

Slika 7: Starostna struktura udeležencev nesreč v obdobju 1995-2004

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 6, str. 4).

Slika 8: Starostna struktura udeležencev nesreč po posameznih letih v obdobju 1995-2004 (v %)

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 7, str. 5).

Glede na podatke je bilo v zadnjem letu največ udeležencev v nesrečah v starostnem razredu med 30. in 39. letom starosti, najmanj pa je bilo otrok do 9. leta starosti. V povprečju je bilo v zadnjih desetih letih največ oseb, udeleženih v nesrečah, v starostnem razredu med 20 in 29 let, sledita pa razreda 40-49 in 30-39 let. Najmanj udeležencev nesreč je med najmlajšimi in

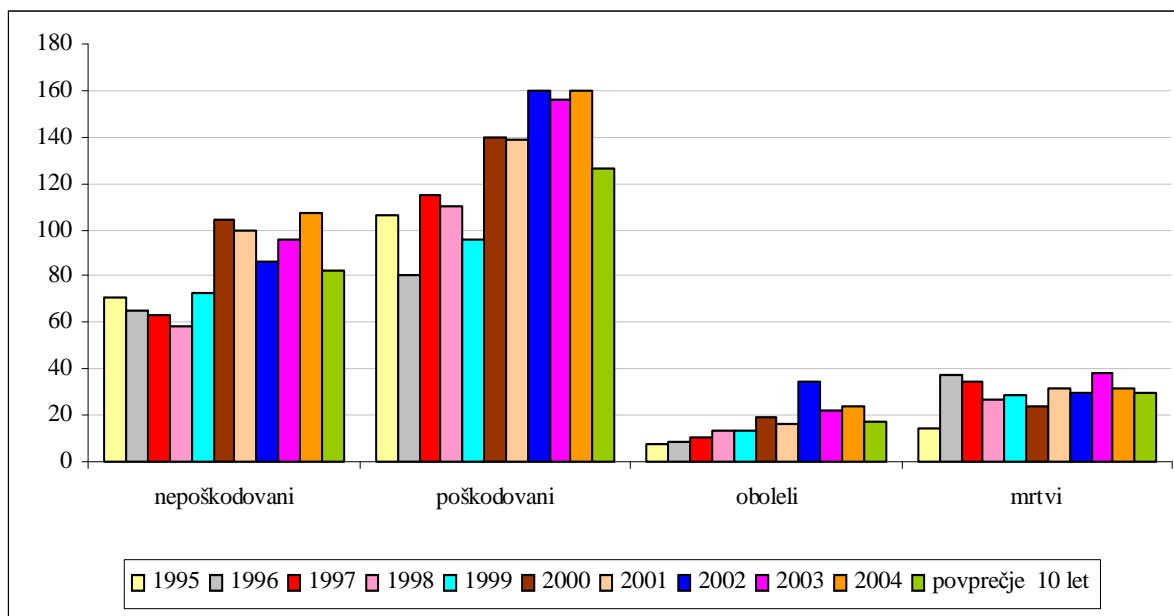
najstarejšimi obiskovalci gora. Ker se največ nesreč pripeti planincem v starostnem razredu od 20 do 29 let, lahko iz tega sklepamo, da je med mladimi še vedno premalo izobraževanja o obnašanju in varnosti v gorah. Zato bi bilo potrebno vključiti čim več otrok v vzgojne in izobraževalne akcije v okviru šole. Dokler otroci in najstniki v gore zahajajo s starši in le-ti poskrbijo za njihovo varnost, je tudi nesreč relativno malo, kasneje pa se število nesreč podvoji. Razlogi so poleg pomanjkljivega znanja o gibanju v gorskem svetu verjetno tudi v tem, da se mladi v visokogorje odpravijo brez kondicije, ustrezne opreme, velikokrat so predrzni, ne upoštevajo opozoril o vremenskih in snežnih razmerah itd.

3.7 Vrste poškodb udeležencev v obdobju 1995-2004

Število poškodovanih se je prvič močno povečalo leta 2000 in nato leta 2002. Število obolelih se je podvojilo v letu 2002, medtem ko pri smrtnih žrtvah izstopata leti 1997 s 34 in leto 2003 z 38 mrtvimi.

V povprečju med lažjimi poškodbami najbolj prevladujejo poškodbe spodnjih okončin, predvsem gležnjev, zgornjih okončin in odrgnine. Tudi pri hujših poškodbah so na prvem mestu poškodbe spodnjih okončin, temu sledijo poškodbe glave in hrbtenice. Med poškodovanimi deli telesa, ki so povzročili smrt planincev, pa v povprečju prevladujejo politravma (gre za poškodbo več telesnih sklopov hkrati), poškodba glave in tudi srčna kap.

Slika 9: Vrste poškodb udeležencev v obdobju 1995-2004

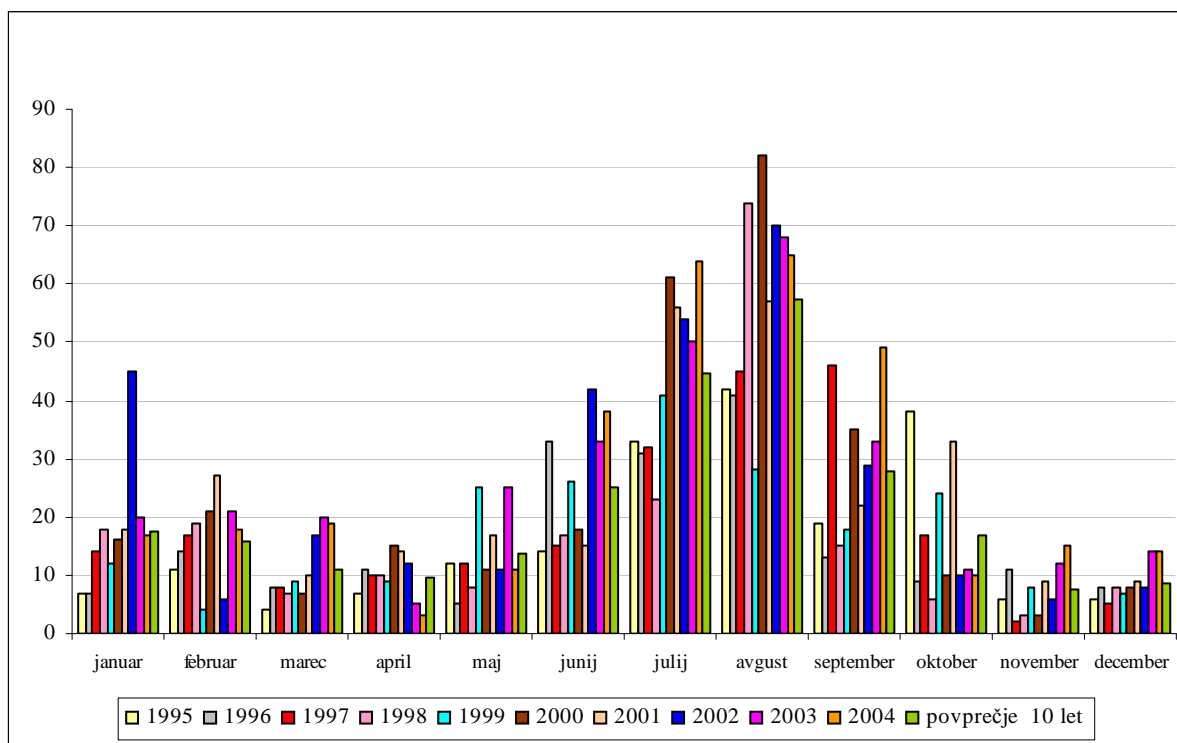

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 8, str. 5).

3.8 Ponesrečenci po dnevih v tednu in po mesecih v obdobju 1995-2004

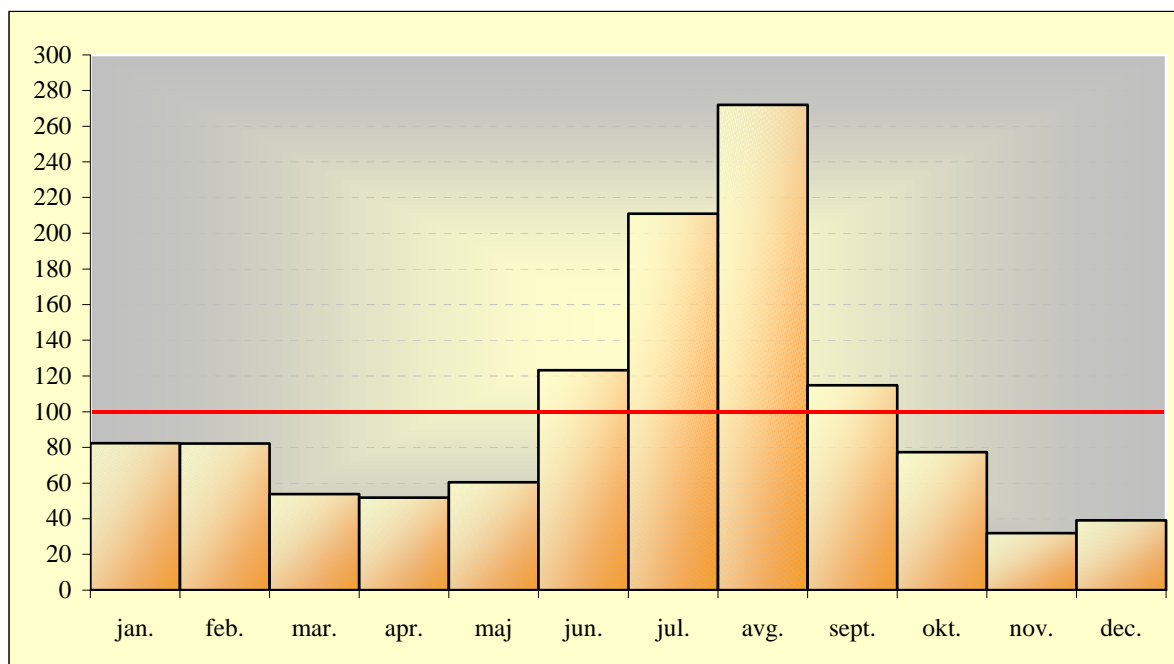
Največ ljudi v gore zahaja ob koncih tedna, ko se zgodi tudi največ nesreč. Reševalci GRS so najbolj obremenjeni z reševanjem prav v soboto in nedeljo. V povprečju se je v zadnjih desetih letih največ ljudi ponesrečilo v nedeljo, in sicer 67,8 planincev. Nedelji sledita sobota s 65,2 in petek s 29,4 ponesrečenimi planinci. Največ teh nesreč se zgodi v poletni sezoni, v juliju in avgustu. Če se sezona zaradi ugodnih vremenskih razmer v začetku in ob koncu poletja podaljša, se tudi v juniju in septembru število ponesrečenih lahko poveča. Število ponesrečencev po ostalih mesecih pa je razporejeno približno enakomerno. GRS opaža, da vedno več ljudi zahaja v gore tudi med tednom. Nedeljski gneči ponavadi sledi bolj miren ponedeljek (v povprečju 21,9 ponesrečencev), medtem ko je število ponesrečencev v torek in sredo že višje.

Slika 10: Ponesrečenci po mesecih v obdobju 1995-2004

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 9, str. 5).

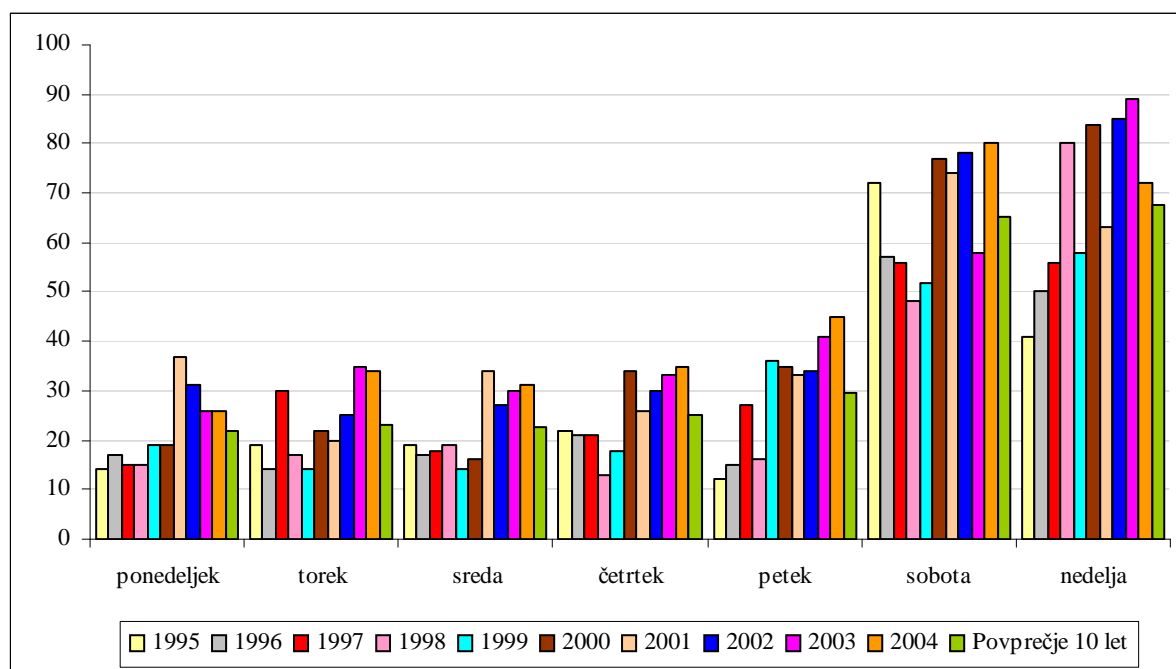
Slika 11: Prikaz periodičnih indeksov za število ponesrečencev po mesecih v obdobju 1995 - 2004 (v %)

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 15, str. 8).

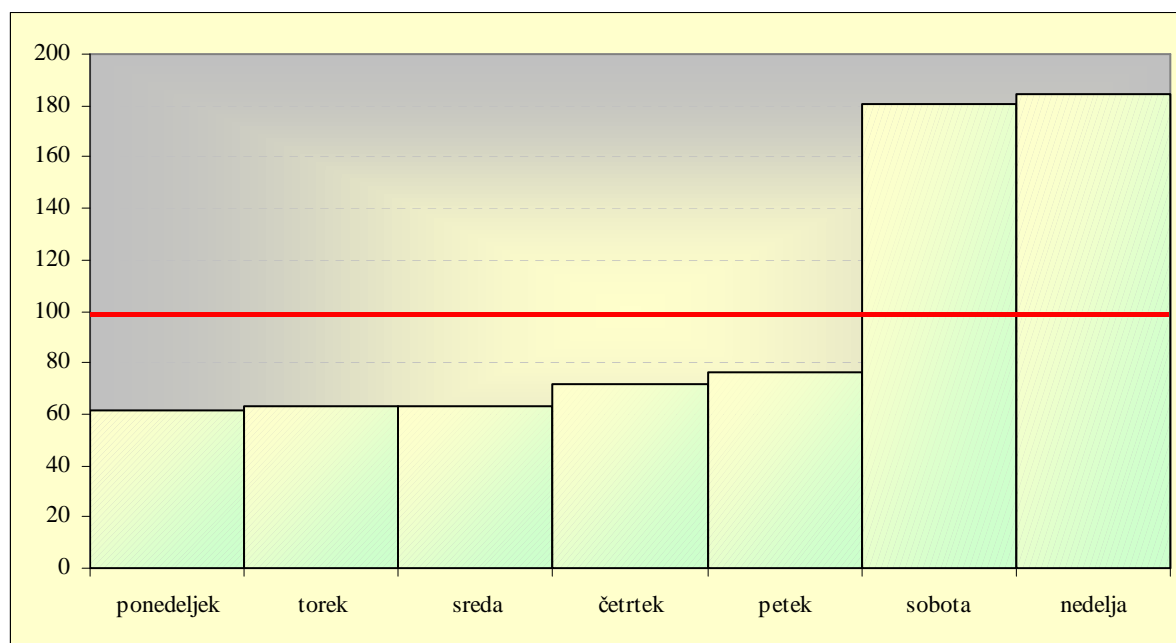
Na podlagi vrednosti periodičnih indeksov lahko ugotovimo, da je v proučevani časovni vrsti prisotna izrazita periodična komponenta. Po pričakovanjih se največ nesreč zgodi v poletnih mesecih, ko je obiskanost gora največja. Izrazito izstopata dva meseca, in sicer avgust, ko je bilo kar za 1,72-krat več nesreč kot v povprečju ($P_{avg.} = 271,92$), in julij, ko je bilo 1,11-krat več nesreč kot v povprečju. Najmanj nesreč se je zgodilo v mesecu novembru, ko je bilo za približno tri četrtine manj nesreč kot v povprečju ($P_{nov.} = 31,95$). Da bi se število nesreč znižalo, ne samo v poletnih mesecih, temveč skozi celo leto, bi bilo potrebno vlagati še več sredstev v izobraževanje mladih in v preventivne dejavnosti. Kljub temu da GRS vsako leto enkrat ali dvakrat predstavi svoje delo na radiu, bi bilo potrebno planince o varnosti seznanjati tudi preko drugih medijev. Ena izmed možnosti je organiziranje različnih izobraževanj in tečajev gibanja v gorah s pomočjo PZS tako v poletnih kot tudi zimskih razmerah. Zelo pomembno bi bilo še večkrat preverjati opremljenost in znanje na terenu, kjer lahko gorski reševalci na različnih lokacijah s svojimi izkušnjami svetujejo planincem.

Slika 12: Ponesrečenci po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 10, str. 6).

Slika 13: Prikaz periodičnih indeksov za število ponesrečencev po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004 (v %)

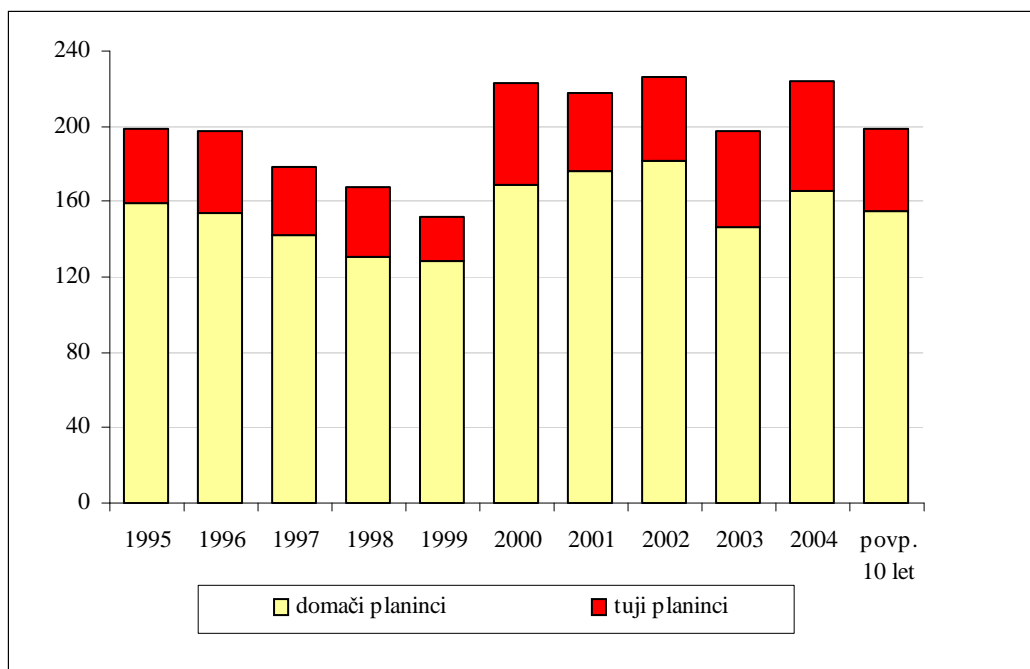
Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 18, str. 10).

Periodični indeksi kažejo, da se največ ljudi v gorah ponesreči ob koncu tedna, medtem ko je njihovo število po ostalih dnevih v tednu približno enako. Iz povprečja najbolj izstopata nedelja, ko se število ponesrečencev nad povprečje poviša za več kot tri četrtine (Pned. = 184,14), in sobota, ko je za dobre tri četrtine več ponesrečencev od povprečja. Najmanj

ponesrečencev pa je v začetku tedna, in sicer za slabo polovico manj od povprečja. V obdobju 1995-2004 je GRS pomagala 2.551 ponesrečencem. Največ nesreč se je zgodilo v dveh poletnih mesecih, juliju in avgustu, ko se je ponesrečilo 40 % vseh planincev (Priloga, Tab.38, str. 22). V sezoni se tako število nesreč porazdeli po posameznih dnevih. Največ nesreč se poleg sobote in nedelje zgodi tudi v četrtek in petek, medtem ko je v začetku tedna teh nesreč še vedno nekoliko manj. V mesecu juliju se je v povprečju ponesrečilo 44,5 planincev oziroma 1,4 planinca na dan. Helikopter je v povprečju posredoval 25-krat v tem mesecu, kar je pri več kot polovici nesreč. V avgustu pa se je v povprečju ponesrečilo 57,2 planincev oz. 1,9 planinca na dan. Helikopter je v povprečju posredoval 29-krat, kar je pri približno polovici vseh nesreč. V sezoni je bilo v enem mesecu v povprečju 21 dni, ko se je zgodila nesreča, 9 dni na mesec pa je bilo brez nesreč. Temu se je prilagodila tudi GRS in sicer z razširitvijo dežurstva gorske reševalne helikopterske ekipe na Brniku tudi na četrtek. Izven sezone pa se v naših gorah zgodi 60 % nesreč. Največ nesreč v tem obdobju je ob vikendih in sicer 75 %. Znotraj vikenda se tako v petek zgodi 20 %, v soboto in nedeljo pa 40 % nesreč.

3.9 Število ponesrečencev po narodnosti v obdobju 1995-2004

Slika 14: Število ponesrečencev po narodnosti v obdobju 1995-2004

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 12, str. 6).

V naših gorah je med ponesrečenci največ domačih planincev, tuji planinci pa predstavljajo 22 % vseh ponesrečencev. V obdobju 1995-2004 se je tako v naših gorah v povprečju ponesrečilo 43 tujih planincev na leto. Samo v lanskem letu pa je bilo do oktobra med 21 smrtnimi žrtvami, kjer je posredovala GRS, kar 8 tujih planincev.

3.10 Priporočila za varnejšo hojo v gorskem svetu

Tako GRS Slovenije kot Planinska zveza Slovenije po različnih medijih (zloženske, radio, časopisi itd.) navajata priporočila in pravila za varnejšo hojo ter gibanje v gorskem svetu, a vendar še vedno prihaja do tega, da bodisi obiskovalci nimajo ustrezne opreme bodisi je ne znajo pravilno uporabljati.

Osnovna dolžnost vseh planincev je, da ta pravila in priporočila upoštevajo ter z njimi seznanjajo tudi druge obiskovalce. Priporočila za varnejšo hojo v gorskem svetu so:

- Izdelava načrta, kjer določimo cilj izleta, turo časovno ovrednotimo, o naši nameri obvestimo najbližje sorodnike in določimo uro povratka.
- Pomembno je, da pred načrtovano turo spremljamo tudi vreme in da se dovolj zgodaj odpravimo na turo. V primeru, če nas ujame nevihta, smo najbolj ogroženi na izpostavljenih mestih, kot so grebeni, vrhovi, vznožje stene, osamelna drevesa itd. Pomembno je, da se oddaljimo od izpostavljenih mest, odvržemo vse kovinske predmete in čimbolj skrčeni počakamo, da se nevihta oddalji. Če se odpravljamo na turo pozimi, je pomembno preveriti snežne razmere oziroma kakšna je stopnja nevarnosti proženja snežnih plazov.
- S seboj moramo vzeti ustrezno varnostno in tehnično opremo (prvo pomoč, čelado in varovalni komplet, kjer je to smiselno, bivak vrečo ali rešilno folijo, plezalno vrv, cepin, dereze ...). Prav tako sodi v nahrbtnik tudi mobilni telefon, s pomočjo katerega lahko v primeru nesreče obvestimo ustrezne organe.
- Izlete je potrebno izbirati in prilagajati naši fizični ter tudi psihični pripravljenosti. Izbiramo jih postopno - od lažjega in krajšega k težjemu ter daljšemu. V gore se ne odpravljajmo bolni.
- Če smo v skupini, vedno hodimo skupaj, prav tako na zahtevne ture ne hodimo sami. Pomembno je, da se v kočah in na vrhovih vpišemo v vpisne knjige (Promocijsko gradivo GRS).

3.11 Primeri o opremljenosti iz prakse

Priporočila in pravila za varnejšo hojo v gorskem svetu nemalokrat še vedno niso dovolj razširjena med planinsko javnostjo. Poglejmo nekaj primerov o opremljenosti planincev v praksi. Prvi primer je GRS zabeležila avgusta leta 2004 ob izvajanju ankete v dolini Vrat, v drugih dveh primerih pa so morali tudi posredovati, vendar na srečo pri tem hujših poškodb ni bilo.

- Skupina desetih planincev, med katerimi so bili le redki z nahrbtnikom, nekaj pa jih je imelo namesto planinskih čevljev obute športne copate, se je ustavila pri vodji anketiranja. Ko jih je povprašal, kam gredo, so le-ti odgovorili, da na Triglav. Na vprašanje, po kateri poti nameravajo na Triglav, so pojasnili, da ne vedo, ampak da je pot tako ali tako markirana in se ne morejo izgubiti. Na opozorilo, da nimajo primerne obutve za visokogorje, so odgovorili, da je to pač njihov problem. Tudi vodje ni bilo z njimi, saj naj bi še vedno spal v koči. Skupina se je nato usmerila na

pot čez Prag. Čez dobre pol ure je za njimi prišel še drugi del skupine in se usmeril proti Tominškovi poti. Ko so jih člani GRS opozorili, da so ostali izbrali drugo pot, so samo zamahnili z roko in odgovorili: »Kar pustite jih, saj so malo zmedeni.« Nato so nadaljevali pot. Kljub opozorilom o neprimerni oziroma nepopolni opreми, nihče od njih ni spremenil svojega cilja.

- Kolesar, ki se je iz Kamnika pripeljal v Kamniško Bistrico, je svojo pot nadaljeval v Konec, kjer je pustil svoje kolo. Nato se je v kolesarski opreми odpravil po zelo zahtevni, neoznačeni poti po Kotliški grapi navzgor, kjer je prišel do zelo težkega terena, s katerega se ni uspel vrniti. Zato je bil prisiljen plezati naprej v pobočje Brane, kjer mu je med vzpenjanjem zdrsnilo, a se je še pravočasno ujel. Ker ga je postalo strah, je poklical pomoč.
- V skoraj zimskih razmerah so se planinci odpravili mimo Češke kočе na Ledine. Ker s seboj niso imeli ustrezne opreme, niso mogli sestopiti. Poklicali so RECO, katerega člani so na pomoč poslali GRS (Interno gradivo GRS).

4 STROŠKI REŠEVANJA

Gorništvo, pohodništvo, alpinizem, gorsko kolesarjenje in podobne dejavnosti predstavljajo enega izmed najbolj množičnih načinov preživljanja prostega časa pri nas v zadnjih letih. Te tvegane oblike aktivnosti s seboj prinašajo nesreče in različne oblike poškodb ter posledično tudi stroške.

Stroški reševanja v Sloveniji še vedno predstavljajo enega izmed poglobitnejših problemov, s katerim se srečuje GRS. Medtem ko so slovenski planinci s plačano članarino zavarovani za reševanje v tujih gorah, v Sloveniji to področje še vedno ni urejeno. Klasičnega reševanja, ki se pojavi takrat, ko gorski reševalci pridejo na pomoč peš, GRS pri nas ne zaračunava, pri helikopterskem reševanju pa zdravnik reševalec izda potni nalog, na podlagi katerega nato Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije plača nastale stroške. Vendar plačilo velja samo za tiste prevoze poškodovanih in bolnih, ki sodijo v pristojnost tega zavoda. V primeru, če se nekdo v gorah zapleza in ga nepoškodovanega rešijo s helikopterjem, pa zavod teh stroškov ne krije. Kadar GRS rešuje tuje državljane, reševalci stroške prijavijo Ministrstvu za zdravje, ki navadno dobi denar povrnjen od tuje zavarovalnice (Spletna stran časopisa Delo, 2005).

Uvedba zavarovanja, ki bi pokrilo stroške reševanja v naših gorah, je vsekakor velik zalogaj za zavarovalnice, saj vemo, da se je v zadnjih desetih letih v povprečju na leto zgodilo 231 nesreč, pri katerih je posredovala GRS. Že samo stroški intervencije GRS so visoki, če pa pri reševanju sodeluje tudi helikopter, se le-ti lahko hitro povečajo za deset in večkrat. Po eni strani bi uvedba zavarovanja razbremenila državni proračun, saj glavnino denarja za GRS zagotovi Ministrstvo za obrambo (v nadaljevanju MO), po drugi strani pa bi to planince prisililo k bolj odgovornemu obnašanju v gorah. Pri GRS so se dogovorili, da od leta 2004 naprej ugotavljajo, ali so bili tisti, ki so se ponesrečili, tudi neprimerno opremljeni. V takšnih

primerih GRS nato preko Uprave za zaščito in reševanje začela postopek za povračilo stroškov reševanja. V tujini je to področje urejeno, saj je vsaka reševalna akcija plačana. V primeru, ko posameznik ni zavarovan, akcijo plača sam. Vendar pa tudi v primeru, če je planinec zavarovan in ni imel ustrezne opreme ali je bil vzrok nesreče alkohol, stroške reševalne akcije poravnava sam.

4.1 Neposredni stroški

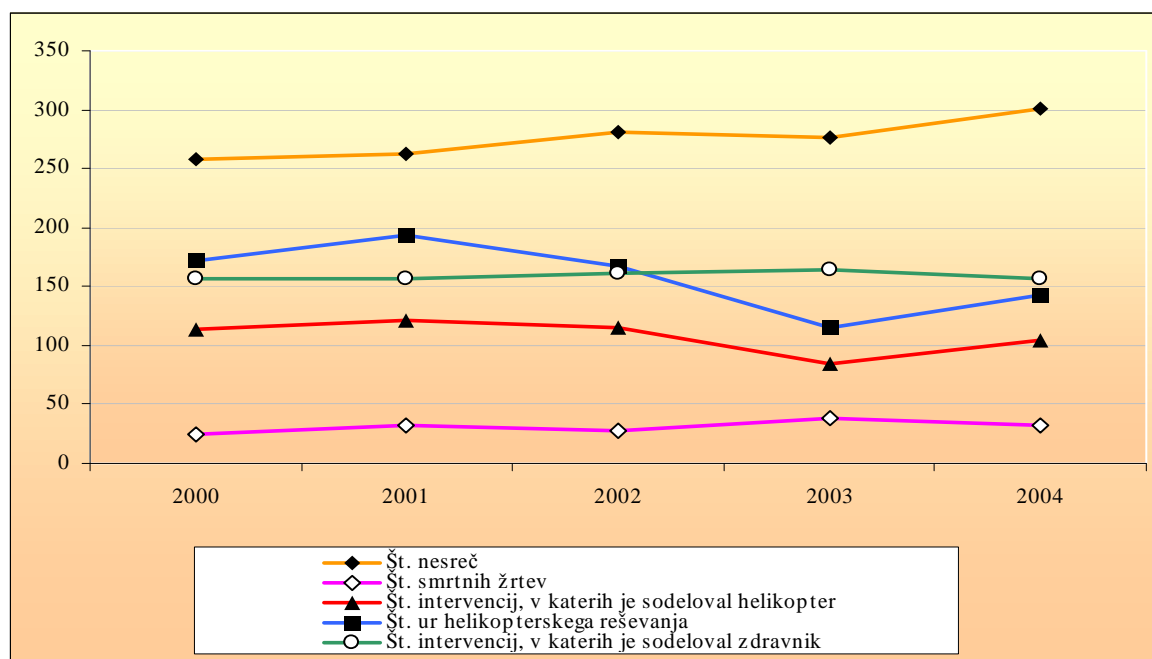
Neposredni stroški se nanašajo na stroške intervencij glede na število reševalcev, ki so sodelovali pri teh intervencijah, ter na stroške intervencij, v katerih so sodelovali helikopterji policije in slovenske vojske.

Tabela 3: Podatki o reševalnih aktivnostih GRS v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Leto	Število nesreč	Število smrtnih žrtev	Število reševalnih ur	Št. intervencij, v katerih je sodeloval helikopter	Št. ur helikopterskega reševanja	Št. intervencij, v katerih je sodeloval zdravnik
1.	2000	258	24	9.552	114	171,50	156
2.	2001	262	32	8.949	121	194,00	157
3.	2002	281	27	8.525	115	167,00	161
4.	2003	277	38	7.982	85	115,30	165
5.	2004	301	32	8.931	104	143,35	156
SKUPAJ		1.379	153	43.939	539	791,15	795

Vir: Interno gradivo GRS; Spletna stran Uprave RS zaščito in reševanje, 2005.

Slika 15: Število nesreč, smrtnih žrtev, helikopterskih poletov in ur helikopterskega reševanja ter intervencij, pri katerih je sodeloval zdravnik v obdobju 2000-2004

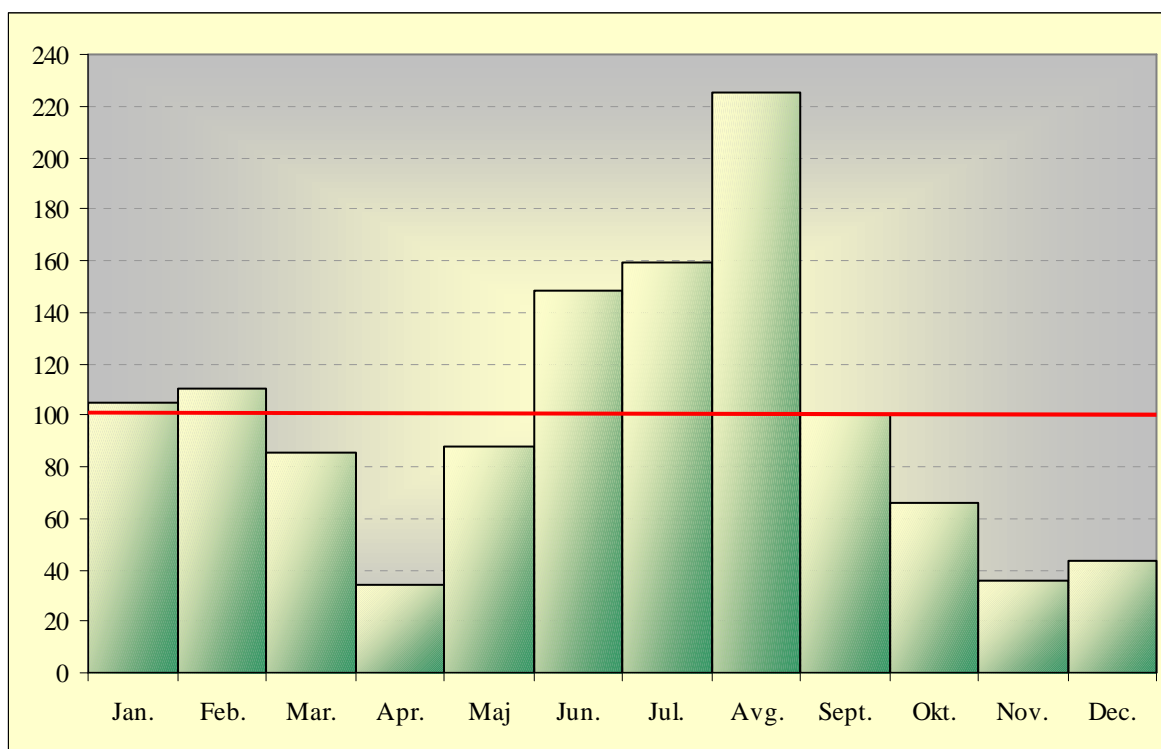

Vir: Tab. 3, str. 28.

Število nesreč, pri katerih posreduje GRS, od leta 2000 narašča. Največkrat so gorski reševalci posredovali v letu 2004, ko je število intervencij prestopilo mejo 300, število smrtnih žrtev pa se je ustavilo pri številki 32. V letu 2003 je bilo pri nas največ nesreč s smrtnim izidom, število intervencij, pri katerih je sodeloval helikopter, in število ur poletov pa najnižje. V tem obdobju je zdravnik v povprečju sodeloval pri 159 intervencijah na leto.

4.1.1 Stroški intervencij GRS po mesecih v obdobju 2000-2004

Slika 16: Prikaz periodičnih indeksov za stroške intervencij GRS po mesecih v obdobju 2000-2004 (v %)

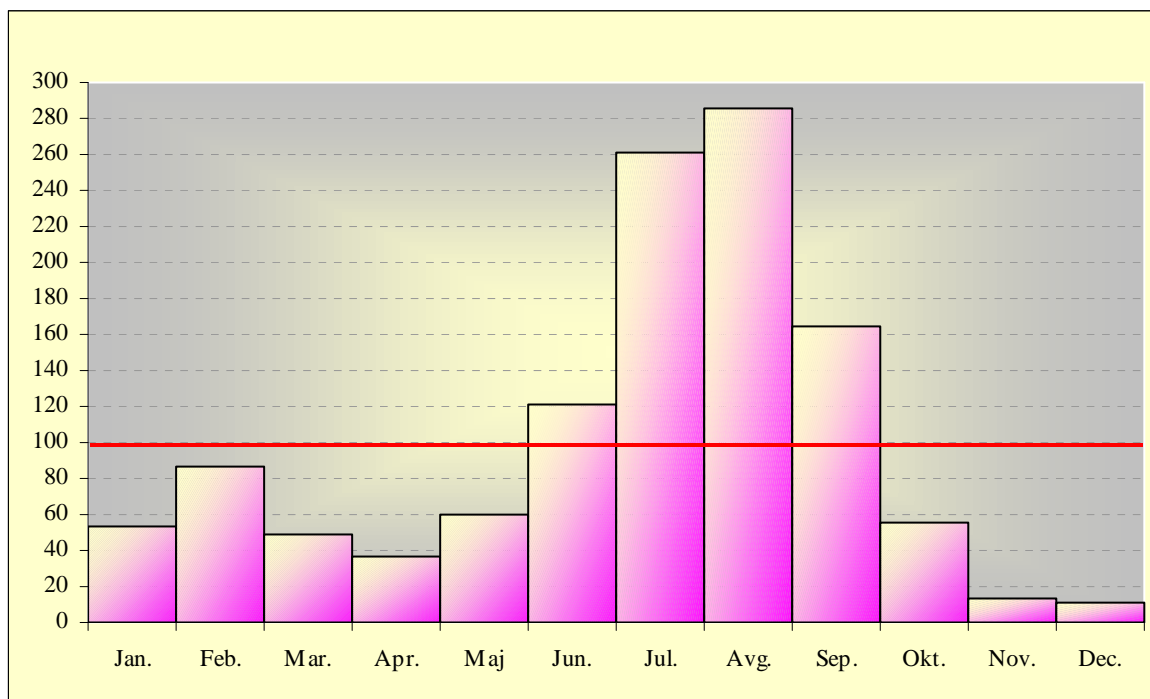

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 26, str. 15).

Na podlagi periodičnih indeksov lahko ugotovimo, da so stroški intervencij GRS najvišji v poletnih mesecih. Kot sem že ugotovila, je v tem obdobju največ nesreč, včasih pa morajo gorski reševalci tudi 2-krat ali 3-krat na dan na reševalno akcijo. Seveda so stroški povezani z dostopnostjo terena in s tem, kakšne reševalne tehnike uporabljajo reševalci, koliko reševalcev je potrebnih, da bodo ponesrečenca varno prinesli v dolino, in koliko časa traja sama reševalna akcija. Največ, in sicer za več kot enkrat, se stroški intervencij GRS povišajo v avgustu. Sledita mu julij, ko so stroški za slabi dve tretjini višji od povprečja, in junij, ko se stroški povišajo za slabo polovico. Na čas reševanja velikokrat vplivajo tudi vremenske razmere v gorah, tako da se akcije večkrat končajo šele naslednji dan. Megla, slabo vreme, sneženje in močan veter lahko onemogočijo helikoptersko reševanje, tako da morajo reševalci reševati na klasičen način, kar v zimskih razmerah lahko čas reševalne akcije podaljša tudi za dan ali dva. Zaradi tega iz povprečja izstopata tudi januar in februar. Stroški intervencij so najnižji v novembru in decembru, ko se od povprečja znižajo za približno dve tretjini.

4.1.2 Stroški helikopterskega reševanja po mesecih v obdobju 2000-2004

Slika 17: Prikaz periodičnih indeksov za stroške helikopterskih poletov po mesecih v obdobju 2000-2004 (v %)

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 35, str. 20).

Na podlagi periodičnih indeksov lahko ugotovimo, da stroški helikopterskih poletov naraščajo skupaj s številom ponesrečencev in s stroški intervencij. Največ, za približno 1,8-krat, se stroški povišajo v mesecu avgustu, sledijo julij, september in junij, ko so stroški še vedno nad povprečjem. Najnižji stroški helikopterskega reševanja pa so meseca decembra in novembra, ko se v povprečju zgodi najmanj nesreč.

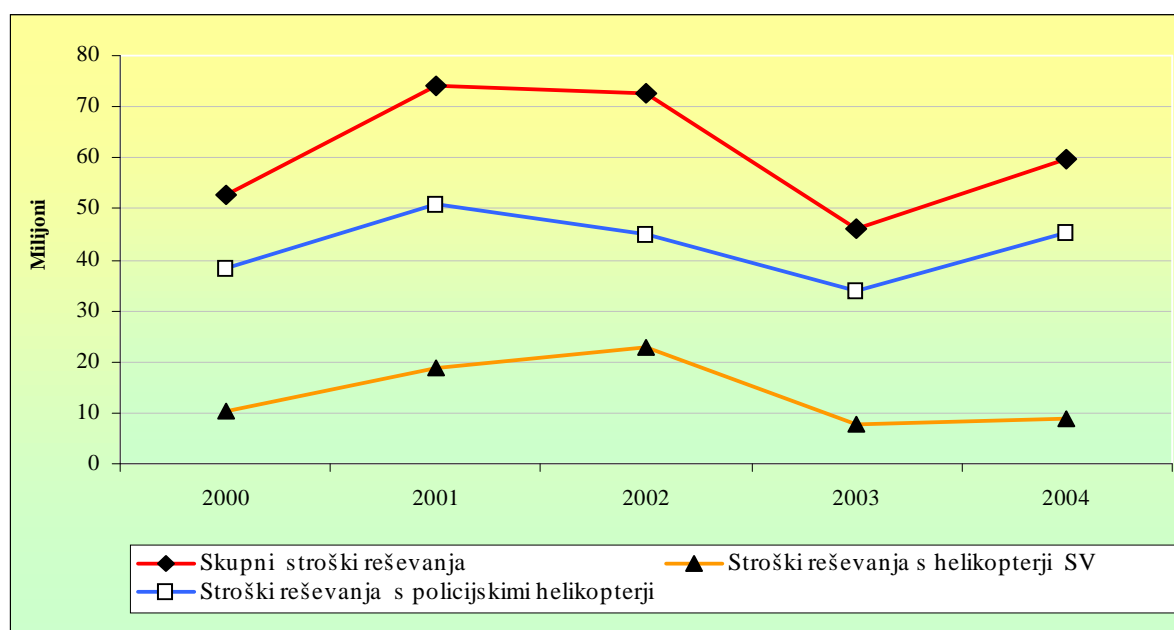
4.1.3 Skupni stroški reševanja in število intervencij GRS v obdobju 2000-2004

Tabela 4: Skupni stroški reševanja in število intervencij GRS v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Leto	Stroški intervencij GRS (v SIT)	Št. helikopterskih poletov	Št. ur helikopterskega reševanja	Stroški helikopterskega reševanja (v SIT)	Skupni stroški reševanja (v SIT)
1.	2000	3.919.324,00	114	171,50	48.632.080,00	52.551.404,00
2.	2001	4.653.022,00	121	194,00	69.582.982,00	74.236.004,00
3.	2002	4.790.275,00	115	167,00	67.839.380,00	72.629.655,00
4.	2003	4.468.370,00	85	115,30	41.763.948,00	46.232.318,00
5.	2004	5.680.496,00	104	143,35	54.180.946,00	59.861.442,00
SKUPAJ		23.511.487,00	539	791,15	281.999.336,00	305.510.823,00

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 19-23, str. 11-13; Tab. 27-31, str. 16-18).

Slika 18: Skupni stroški reševanja GRS, stroški reševanja s policijskimi helikopterji in helikopterji SV v obdobju 2000-2004

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 11, str. 6).

V zadnjih petih letih po višini stroškov reševanja v slovenskih gorah najbolj izstopata leti 2001 in 2002. V rekordnem letu 2001 so skupni stroški reševanja znašali 74.236.004,00 SIT. Helikopterji so tega leta sodelovali pri 121 intervencijah od skupno 262-ih oziroma pri 46,2 % vseh intervencij. V letu 2001 so stroški reševanja s policijskimi helikopterji, ki so posredovali pri 77,7 % vseh akcij, pri katerih je bilo potrebno helikoptersko reševanje, presegli mejo 50 milijonov SIT. Skupno so helikopterji Slovenske vojske in policije v tem letu zabeležili kar 194 reševalnih ur. Tudi stroški reševanja s helikopterji SV so bili leta 2001 visoki, saj so znašali 18,72 milijonov SIT. Leta 2002 so bili skupni stroški reševanja za

približno 1,6 milijonov tolarjev nižji. Omenjenega leta so helikopterji sodelovali pri 115 intervencijah (40,9 % vseh intervencij) od skupno 281-ih, za približno 3,2 milijona SIT pa so se povečali tudi stroški reševanja s helikopterji SV. V primerjavi z letom poprej so le-ti posredovali večkrat, pri 33,9 % vseh intervencij, pri katerih je potrebno helikoptersko reševanje. Stroški reševanja so bili najnižji v letu 2003, znašali so dobrih 46 milijonov SIT. Skupno število intervencij se je v primerjavi z letom poprej znižalo, helikopterji so sodelovali pri slabi tretjini vseh intervencij, žal pa je bilo tega leta tudi največ smrtnih žrtev. Leta 2004 se je število intervencij povzpelo čez 300, tako da so se tudi skupni stroški zopet povečali (59.861.442,00 SIT), toda bili so še vedno nižji od rekordnih v letu 2001. Vzrok je treba iskati predvsem v manjšem številu helikopterskih intervencij. Od leta 2003 pri helikopterskem reševanju v večini sodelujejo policijski helikopterji, saj so bili helikopterji SV vključeni v poskusni projekt helikopterske nujne medicinske pomoči.

4.1.4 Primeri izstavljenih računov za reševanje ponesrečencev

Nemalokrat se zgodi, da do nesreče v gorah pride zaradi malomarnosti planincev, ki s svojimi dejanji ogrožajo tako ostale obiskovalce gora kot tudi gorske reševalce pri njihovem delu. Zato GRS vsako leto izstavi kakšen račun za povračilo stroškov reševalnih akcij, ki so bile sprožene zaradi malomarnosti. Vendar pa se je izkazalo, da se tovrstno izstavljanje računov ne obnese, saj le-ti ostanejo neporavnani. Prišlo je celo do situacije, da je vinjeni planinec, ki je obtičal na Malem Triglavu, na gorske reševalce prožil kamenje in se kasneje branil z besedami, da reševalcev ni klical sam. Drug tak primer je na primer reševanje osebe, ki so jo na klasičen način reševali izpod Triglava in jo prenesli v dolino, kjer pa je potem »spočita« vstala in hodila naokoli (Interno gradivo GRS).

Dokler bo reševanje ponesrečencev v gorah financirala država, verjetno ni pričakovati večjih sprememb. Zato bi se bilo pri tem smotno zgledovati po sosednjih državah, kjer v primeru, da se je nesreča zgodila zaradi pijanosti, neprimerne opreme, malomarnosti ali nespametnosti oseb, ki potrebujejo pomoč, plačajo tisti, ki so nesrečo povzročili.

4.2 Posredni stroški

Poleg neposrednih stroškov reševanja pride tudi do posrednih stroškov. To so tisti stroški, ki predstavljajo nadomestilo za začasno zadržanost od dela, torej za čas, ki ga poškodovani preživi na bolniški. Te stroške krije zdravstvena zavarovalnica. Poleg njih pa so tu še stroški dodatnega zdravstvenega zavarovanja tako planincev kot reševalcev.

Nov predlog Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju prinaša kar nekaj novosti na tem področju, saj naj bi poskušal točneje določiti tudi odgovornost posameznika za njegovo lastno zdravje in za zdravje soljudi ter odgovornost delodajalcev za zdravo delovno okolje. Za prvih 30 dni bolniške odsotnosti bi sicer višina nadomestil ostala nespremenjena, po enem mesecu odsotnosti z dela pa bi se v določenih primerih spremenila. Novosti se med

drugim nanašajo tudi na odstotke nadomestil za odsotnost z dela zaradi poškodb zunaj dela, ki so posledica zavestne izbire tveganih aktivnosti.

Osnovo za nadomestilo v času bolniške predstavlja povprečna mesečna plača in nadomestila oziroma povprečna osnova za plačilo prispevkov v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela. Nadomestilo tako ne more biti manjše od zajamčene plače in ne višje od plače, ki bi jo zavarovanec dobil, če bi delal, oziroma od osnove, po kateri je v času zadržanosti od dela zavarovan. Osnova se valorizira skladno z rastjo povprečnih plač vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji.

Dosedanji Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (1992) določa, da nadomestila znašajo:

- 100 % osnove ob zadržanosti od dela zaradi poklicne bolezni in poškodbe pri delu,
- 90 % osnove ob zadržanosti od dela zaradi bolezni,
- 80 % osnove ob zadržanosti od dela zaradi poškodb izven dela, nege družinskega člana in spremstva, ki ga odredi zdravnik.

Spremembe Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju bi po novem zmanjševale boleznine za 10 do 30 odstotkov pri tistih ljudeh, ki so na bolniškem dopustu več kot mesec dni. Na novo določeni odstotki nadomestil naj bi znašali:

- nadomestilo za čas začasne zadržanosti od dela zaradi poklicne bolezni ali poškodbe pri delu bi ostalo nespremenjeno in bi znašalo 100 % osnove;
- nadomestilo za čas odsotnosti od dela zaradi bolezni bi se znižalo na 80 %;
- nadomestilo za čas odsotnosti od dela zaradi nege družinskega člana in spremstva, ki ga odredi zdravnik, bi ostalo nespremenjeno;
- nadomestilo za poškodbe izven dela in čas bivanja v bolnišnici ali zdravilišču naj bi po novem za razliko od prejšnjih 80 % predstavljalo le 70 % osnove;
- nadomestilo pri začasni zadržanosti od dela zaradi poškodb pri adrenalinskih športih pa zmanjšuje nadomestilo za odsotnost od dela le na 50 % povprečne plače.

Na tem področju zakon sicer uvaja možnost dodatnega prostovoljnega zavarovanja, vendar kakšna bo ta premija, še ni določeno. Odprto ostaja tudi vprašanje, katere športe uvrstiti med adrenalinske, odločitve o tem pa naj bi po svoji presoji sprejemal minister za zdravje.

4.3 Kaj vključuje članarina v PZS

Članstvo v PZS vključuje poleg popustov pri nakupu planinske opreme in obutve ter raznih planinskih publikacij in zemljevidov, prenočevanju v domačih planinskih kočah in 1300 kočah ter planinskih domovih šestih evropskih alpskih držav tudi zavarovanje za nezgode, ki se pripetijo pri aktivnostih v gorah. Osnovno zavarovanje za primer trajne invalidnosti ali smrti pripada vsem članom PZS in je torej vključeno v članarino. Članarina in zavarovanje sta veljavni za tekoče leto, potečeta pa 31. januarja naslednje leto.

V PZS je več različnih vrst članstva, ki imajo različne ugodnosti. Največ ugodnosti, tudi pri zavarovanju, pripada A članom planinske organizacije. V gorah Slovenije, Evrope in celotne Turčije so A člani za primer trajne invalidnosti zavarovani za vsoto do 6 milijonov SIT, za primer nezgodne smrti pa za vsoto do 2 mio SIT. Ostali člani so za primer trajne invalidnosti zavarovani za vsoto do 2 mio SIT, medtem ko za primer nezgodne smrti za 1 mio SIT. Člani so za odgovornost in poškodbo stvari zavarovani za vsoto do 3,15 mio SIT, za nezgodno smrt oziroma poškodbo druge osebe pa za 10,5 mio SIT. Zavarovanje velja tudi v primeru reševanja izven Slovenije, in sicer v gorah Evrope in celotne Turčije, ter prevoza v domovino. V tem primeru zavarovanje za A člane znaša do 1,9 mio SIT, za vse ostale pa v vrednosti do 650.000,00 SIT za vsak škodni primer. Člani ob plačilu članarine prejmejo poseben kartonček s potrdilom o sklenjenem zavarovanju, s katerim v primeru nesreče v tujini dokažejo, da imajo krite stroške reševanja (Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije, 2005).

4.3.1 Možnost dodatnega zavarovanja

Poleg osnovnega zavarovanja imajo člani planinske organizacije kot posamezniki ali kot skupina v okviru društva tudi možnost dodatnega zavarovanja za dnevno odškodnino.

V letu 2005 je bila članom ponujena možnost plačila letne premije v višini 5.432,00 SIT. Tako je zavarovalna vsota za nezgodno smrt znašala 2 milijona, za nezgodno invalidnost pa do 4 mio SIT. Če se je član planinske organizacije odločil za plačilo višje letne premije v višini 10.863,00 SIT, je bil poleg tega upravičen še do dnevne odškodnine v višini 1.000,00 SIT. Članov, ki je dano možnost tudi izkoristilo, je malo, vendar pa se njihovo število iz leta v leto povečuje (Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije, 2005).

4.4 Nezgodna zavarovanja za reševalce

Tema o varnosti reševalcev je zelo pomembna, saj je vsako leto več primerov nesreč tudi med gorskimi reševalci pri intervencijah. Ker ni nekega vnaprej predpisanega poteka reševanja in ker le-to ni šablonsko delo, je vsaka reševalna akcija dogodek zase. Največjo odgovornost za sprejemanje odločitev o stopnji tveganja, kjer naj bi bila varnost tako ponesrečencev kot reševalcev še zagotovljena, prevzame vodja akcije. V izjemno nemogočih situacijah imajo tudi reševalci pravico poseg preložiti in ga opraviti v ugodnejših razmerah. Zadnji tak primer s smrtjo dveh tujih planincev, ki se je zgodil septembra 2004, bi se lahko končal še bolj tragično. Med reševanjem je strela namreč treščila le nekaj metrov stran od dveh članov GRS, zdravnika gorskega reševalca in gorskega reševalca. Zaradi nemogočih vremenskih razmer je bila akcija prekinjena, mrtva planinca pa so nato na zelo zahteven klasični način reševanja z gore prenesli naslednji dan.

Med posredne stroške uvrščamo tudi stroške, povezane z nezgodnimi zavarovanji za reševalce. Tveganja, ki nastanejo ob reševalnih akcijah, so predvsem naslednja:

- nezgoda oziroma poškodba osebe, ki izvaja reševanje,
- smrtna poškodba osebe, ki izvaja reševanje,
- poškodba oziroma uničenje reševalne opreme,
- poškodba oziroma smrt povzročena tretji osebi oziroma osebam med reševanjem,
- poškodovanje oziroma uničenje stvari, opreme, nepremičnin oziroma premičnin tretjih oseb kot posledica reševanja.

Reševalce pri slovenskih zavarovalnicah uvrščajo med t. i. posebne dejavnosti. Za reševalce je mogoče skleniti nezgodno zavarovanje za primer nezgode, ki vsebuje poleg splošnega kritja še naslednja dodatna kritja:

- dnevna zavarovalnina (odškodnina) pri bolnišničnem zdravljenju zaradi nezgode,
- dnevna zavarovalnina pri zdraviliškem zdravljenju zaradi nezgode,
- stroški zdravljenja zaradi nezgode,
- pogrebnina.

Zavarovanje se lahko sklene za skupino oseb oziroma zavarovancev, ki se kot registrirani člani nepoklicno ukvarjajo z reševalno dejavnostjo. Jamstvo začne teči v trenutku, ko je zavarovanec vstopil v oziroma na prostor, ki je namenjen opravljanju reševalne dejavnosti, in traja vse do trenutka, ko je zavarovanec prostor zapustil. Pri sami reševalni dejavnosti se jamstvo za nezgode upošteva tudi v obdobju usposabljanja (Pavliha, 2001, str. 67-70).

Tabela 5: Primer izračuna zavarovalne premije nezgodnih zavarovanj za reševalce - člane GRS (v SIT)

Zap. št.	Smrt zaradi nezgode	Nezgodna invalidnost	Bolnišnični dan do največ 360 dni	Zdraviliški dan do največ 360 dni	Stroški zdravljenja	Pogrebnina	Letna premija za eno osebo
1.	2.000.000,00	4.000.000,00			250.000,00	100.000,00	9.100,00
2.	2.000.000,00	4.000.000,00	2.000,00		250.000,00		10.200,00
3.	2.000.000,00	4.000.000,00		2.000,00	250.000,00		9.120,00
4.	2.000.000,00	4.000.000,00	2.000,00	2.000,00	250.000,00	100.000,00	10.420,00
5.	2.000.000,00	4.000.000,00	2.000,00		250.000,00	100.000,00	10.300,00

Vir: Pavliha, 2001, str. 68

5 PROBLEM REORGANIZACIJE IN PROFESIONALIZACIJE GRS

Problem reorganizacije Gorske reševalne službe Slovenije se v javnosti pojavlja že od leta 1997 naprej, temelji za njeno preoblikovanje pa na dan prihajajo v zadnjem času. Obe strani, tako GRS kot PZS, zagovarjata različna stališča, tako da dogovora med njima o samem statusu GRS verjetno še nekaj časa ne bo. Prav tako pomembno področje pa je tudi profesionalizem znotraj GRS.

5.1 Reorganizacija GRS

Namen GRS je ustanoviti Gorsko-reševalno zvezo Slovenije, v katero bi bile vključene postaje GRS, ki delujejo znotraj planinskih društev, in postaje GRS s samostojnim pravnim statusom, kakršnih je pri nas pet. Na ta način bi GRS pridobila status samostojnega pravnega telesa. Izjavo oziroma pobudo za reorganizacijo je podpisalo 16 od 17 načelnikov GRS. Eden izmed razlogov, da se je GRS odločila za ta korak, so tudi neformalne trditve, da bodo denarna sredstva za leto 2006 s strani FIHO ukinjena, če GRS ne bo imela urejenega statusa. Organizacijsko bi namreč morala biti samostojna. GRS se želi po svoji formalni ustanovitvi vključiti v PZS kot njen član, prav tako pa bi želela z njo še naprej sodelovati na področju preventive, kadrov in usposabljanja.

PZS na poskus reorganizacije GRS odgovarja s trditvijo, da je GRS po statutu njen del in da v skladu s tem deluje. GRS je bila ustanovljena za planinsko samozaščito in še danes je več kot 90 % njenega dela vezanega na nesreče v gorah ter na člane planinske organizacije. PZS meni, da je nujno, da reševanje tudi zaradi tradicije ostane znotraj te zveze. Naslednji argument PZS je, da vsi kadri, izobraževanje, oprema in namenska sredstva prihajajo iz njenih vrst, tako da bi v primeru reorganizacije GRS ostala brez vseh teh sredstev. Prav tako so prepričani, da ni nobenega dokumenta, iz katerega je razvidno, da bodo denarna sredstva FIHO ukinjena.

Delo PZS in GRS se prepleta na vseh ravneh. V primeru reorganizacije pa bi dobili dve organizaciji, ki bi ali ne bi sodelovali med seboj. Nobenega dvoma ni, da je predvidena reorganizacija velik in občutljiv projekt. Zato bi bilo potrebno, kot poudarja Upravno-pravna služba pri MNZ, opraviti analizo, pri čemer bi ugotovili negativne in pozitivne posledice reorganizacije, ter na ta način predstaviti, kaj bi GRS z novo organizacijo pridobila. Organizacijske spremembe bi stopile v veljavo zgolj ob soglasnem sprejetju obeh strani, pri čemer bi bilo potrebno tudi sprotno preverjanje same realizacije v določenem prehodnem obdobju. Ob vsem tem pa je zelo pomembno, da v obdobju reorganizacije ne bi bila zapostavljena primarna dejavnost GRS - pomoč ponesrečenim in onemoglim gornikom.

Trenutno stanje je takšno, da je GRS s pridobitvijo statusa humanitarne organizacije, ki ji ga je konec lanskega leta podelilo Ministrstvo za zdravje, rešila problem financiranja. GRS bo tako v letu 2006 od Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij dobila 75 milijonov tolarjev nepovratnih sredstev. V primeru, da se GRS izloči iz okvira PZS ali da se profesionalizira, ta status izgubi. GRS je tako med alpskimi državami prva v Evropi, ki je pridobila status humanitarne organizacije. Še vedno pa med obema stranema ni prišlo do dogovora, kako naj bi bila v prihodnje organizirana. PZS vztraja pri predlogu, da bi finančno poslovanje še vedno potekalo preko Planinske zveze tudi v primeru, če bi postaje GRS delovale kot samostojna društva, medtem ko se GRS s tem ne strinja.

5.2 Profesionalizacija GRS

Profesionalizem med gorskimi reševalci je pomembno področje, ki bi ga bilo potrebno urediti. Delo gorskih reševalcev je prostovoljno, vendar pa ne smemo pozabiti, da je njihova odgovornost povsem profesionalna. Od leta 2001 naprej se je amaterstvu priključil tudi profesionalizem. Tega leta so si zdravniki reševalci za svoje dežurstvo, opravljeno na letališču Brnik, zagotovili plačilo preko Ministrstva za zdravje. Dežurno ekipo za reševanje v gorah tako plačujejo trije delodajalci. Helikopterska posadka je zagotovljena s strani vojske ali policije, zdravnika reševalca plačuje Ministrstvo za zdravje, medtem ko reševalec letalec dobi dnevnicu od Državne uprave za zaščito in reševanje. Čeprav se člani helikopterske posadke med seboj odlično razumejo in sodelujejo, pa prav zaradi tega polovičnega profesionalizma med njimi prihaja do trenj. Zato bi bilo potrebno razmisliti tudi o delni profesionalizaciji GRS.

Do kakšne mere bi bilo v Sloveniji smiselno profesionalizirati GRS? Njeni člani menijo, da Slovenija potrebuje dobro amatersko GRS in da profesionalizacija v večjem obsegu ne bi bila potrebna oziroma smiselna. Ponekod v tujini imajo profesionalne reševalce, saj je tam celo do 20 akcij na dan, medtem ko je pri nas v najbolj obremenjenih postajah toliko reševanj v celem letu in tudi v poletni sezoni, ko je obisk naših gora najštevilčnejši, helikopter v enem dnevu ne poleti več kot štiri- ali petkrat.

Po mnenju inštruktorja Roberta Kralja (2005), reševalca letalca, je ena izmed možnosti, da se helikopterski del reševanja profesionalizira, medtem ko bi klasično reševanje ostalo amatersko. Na ta način na primer v Sloveniji delujejo tudi prostovoljna gasilska društva, ki pomagajo svojim poklicnim kolegom. Trenutno ima GRS v svoji sestavi 53 reševalcev letalcev, tako inštruktorjev kot pripravnikov. Dvajset do petindvajset reševalcev letalcev redno sodeluje pri reševalnih akcijah, kar pomeni, da so letno prisotni pri več kot 20 akcijah. Naslednjih deset reševalcev letalcev pri reševanju sodeluje dva- do trikrat na leto, medtem ko so ostali v stalni rezervi in letno sodelujejo pri eni ali največ dveh reševalnih akcijah. Vsi reševalci letalci obvezno 2-krat v letni in 2-krat v zimski sezoni opravijo usposabljanja ter obnavljalne tečaje. In ker vemo, da ura leta s helikopterjem stane okrog štiristo tisoč tolarjev, so stroški tega izobraževanja zelo visoki. Prav tako je za uspešno reševanje potrebno dobro poznavanje, medsebojno zaupanje in sodelovanje celotne ekipe, od pilota do zdravnika in reševalca letalca, kar se najlažje vzpostavi tako, da ista helikopterska posadka čim večkrat sodeluje pri reševalni akciji.

Profesionalno ekipo GRS naj bi torej sestavljali zdravniki, ki bi bili dosegljivi vsak trenutek, in manjša ekipa reševalcev letalcev, ki bi bila vedno v pripravljenosti. Izobraževanje in usposabljanje manjše ekipe reševalcev letalcev bi bilo tako lažje, saj bi inštruktor lahko več časa namenil posamezniku, celotna ekipa pa bi bila bolj homogena. Na ta način bi skrajšali odzivni čas reševalne ekipe in tako zagotovili njeno čim hitrejše prispetje do ponesrečenca. Takojšnja zdravniška oskrba na samem mestu nesreče ter čim bolj strokoven in hiter transport

v bolnišnico so namreč za ponesrečenca zelo pomembni. Tako bi bile lahko posledice marsikatero poškodbo manjše, s tem pa bi se posledično lahko skrajšalo samo obdobje zdravljenja ponesrečenca in znižali tudi stroški zdravljenja.

V začetku bi bilo mogoče smiselno takšno majhno profesionalno ekipo sestaviti za glavno poletno sezono, ko se zgodi največ nesreč, in nato na podlagi analize opravljenega dela, če bi za to obstajala potreba, ekipo angažirati stalno.

6 PRIMERJAVA ORGANIZIRANOSTI GRS S TUJINO

Gorske reševalne službe s celega sveta so združene v organizaciji IKAR - Mednarodno organizacijo za reševanje v gorah, ki šteje 32 članic. Te izvajajo reševanje in prvo pomoč v gorah ter na drugih težko dostopnih krajih. Organizacija je bila ustanovljena leta 1953, ustanovni skupščini pa sta prisostvovala tudi dva Slovenca, in sicer dr. Miha Potočnik in dr. Andrej Robič. Leta 2001 je bil v predsedstvo IKAR izvoljen član GRS Slovenije, gospod Danilo Škerbinek. V preteklem obdobju je Slovenija trikrat gostila zasedanje IKAR-ja: leta 1971 na Bledu, leta 1981 v Bovcu in leta 1993 v Kranjski Gori, kjer bo zasedanje potekalo tudi letos (Gradivo IKAR).

Strokovno delo IKAR-ja poteka v štirih komisijah: komisija za klasično reševanje, komisija za letalsko (helikoptersko) reševanje, komisija za plazove in komisija za urgentno medicino (IKAR MEDCOM). Na zasedanjih razpravljajo o novostih pri delu na teh štirih področjih, izmenjujejo izkušnje iz reševalnih primerov, predstavljajo delo in organiziranost v posameznih članicah, preučujejo posamezne primere reševanja in pripravljajo različne projekte. V letu 2004 je organizacija IKAR v svojih članicah združevala 55.000 reševalcev, ki so sodelovali v 88.724 akcijah. Med člani le 1.490 reševalcev opravlja to delo profesionalno, od vseh članic združenja pa jih ima 75 % organizacijski status skupnega pomena - tako kot v Sloveniji (Gradivo IKAR).

Tabela 6: Organiziranost tujih GRS

Zap. št.	Država	Organizacija	Št. postaj	Št. članov	Organiziranost
1.	Švica	KWRO	48	2.000	V okviru planinske organizacije je le Švicarska gorska reševalna organizacija, REGA je samostojno podjetje.
		SAC	111	3.200	
		REGA	12	200	
2.	Italija	CNSAS	260	7.057	V okviru njihove planinske organizacije.
		AVS	34	800	
3.	Avstrija	ÖAMTC	16	250	ÖAMTC je samostojno podjetje, ÖBRD je bila ustanovljena v okviru planinske organizacije, danes deluje kot samostojna reševalna organizacija.
		ÖBRD	291	10.717	

Vir: Interno gradivo PZS.

V alpskih državah, razen v Avstriji in Nemčiji, reševalne organizacije tako kot pri nas delujejo v okviru planinskih organizacij. Izjema sta Avstrija in Nemčija, ki sta se zaradi razmer po II. svetovni vojni ločili od svoje krovne planinske organizacije in imata sedaj samostojne reševalne organizacije. Za primerjavo si nekoliko bolj podrobno pogledjmo, kako GRS delujejo v nekaterih sosednjih državah.

V Avstriji je tako poleg ÖBRD na zveznem (državnem) nivoju, ki jo sestavlja 7 pravnih reševalnih organizacij na nivoju zveznih dežel (le-te združujejo 291 postaj brez pravnega statusa), v reševanje vključen tudi Avstrijski avtomobilski klub ÖAMTC. Ta klub z letalskimi prevozi in medicinsko pomočjo v veliki meri pomaga gorskim reševalcem. Razpolaga s 24 helikopterji v svojih avto-moto bazah po celotni državi, skupno pa imajo v svojih vrstah skoraj 11.000 članov - pilotov, mehanikov in medicinskega osebja. V Švici za varnost in reševanje skrbi več služb. Na jugu države, v izrazito turističnem kantonu Wallis, deluje reševalna organizacija KWRO s profesionalnimi reševalci, kar je povsem razumljivo, saj je samo v okolici Zermatta dnevno 15 do 20 reševalnih akcij. Poleg te organizacije v gorah rešujejo še Letalsko-reševalna služba REGA in gorski reševalci, organizirani v SAC (Planinska zveza Švice), ki v več kot 150 postajah združuje več kot 5.000 članov. V Italiji za ponesrečene gornike skrbi približno 7.800 reševalcev oziroma članov dveh organizacij, ki so organizirani v AVS (Planinska zveza Južne Tirolske) in organizacije CNSAS (Planinske zveze Italije).

V vseh omenjenih državah helikoptersko reševanje poleg policije in vojske zagotavljajo še koncesijski ponudniki. Po organizacijski plati se GRS v teh državah med seboj, razen Avstrije in Nemčije, ne razlikujejo, medtem ko financiranje poteka nekoliko drugače. Glavni vir dohodkov GRS v tujini so zavarovalnice in donacije, v Sloveniji pa GRS največ sredstev prejme od Republiške uprave za zaščito in reševanje ter nekaj manj od loterije. V tujini sredstva zbirajo še s pomočjo raznih akcij, na primer »Podpornik GRS«, ki jo poznamo tudi v Sloveniji, ali na podlagi zakonskega določila. Tak primer je v Avstriji, kjer z akcijo »Reševalski evro« zberejo denar, ki se nato razdeli med humanitarne organizacije (Škerbinek, 2005).

6.1 Švicarska GRS

Švicarska GRS ni samo ena najstarejših, ampak slovi tudi kot ena strokovno in organizacijsko najboljših gorsko-reševalnih služb na svetu. Sestavlja jo več kot 150 postaj GRS, znotraj katerih deluje več kot 5.000 reševalcev. Med njimi je približno 100 specialistov za različne reševalne naloge, od katerih je polovica inštruktorjev. V tem pogledu naša GRS ne zaostaja za svojimi švicarskimi kolegi, saj je bilo v letu 2004 med 509 registriranimi člani kar 82 inštruktorjev GRS. Vsi njihovi kandidati za gorske reševalce so deležni osnovne planinske vzgoje in izobraževanja v okviru planinskih društev, čemur nato sledijo gorsko-reševalni tečaji v posameznih regijah, kjer poučujejo njihovi inštruktorji. Inštruktorji GRS se usklajujejo na centralni ravni in na ta način zagotavljajo enotnost izobraževalnega programa.

Izobraževanje in vzgoja gorskih reševalcev potekata v Švici in pri nas enako, razlika je le pri obnavljanju znanja. Švicarski gorski reševalci znanja ne obnavljajo tako pogosto kot pri nas, kjer so redna preverjanja znanja pogoj za podaljšanje licence članov GRS. Za razliko od slovenske GRS pa zdravnik in zdravstvenega tehnika v Švici zagotavlja lastnik helikopterja, medtem ko letalca reševalca in druge gorske reševalce priskrbi njihova GRS. Švicarski gorski reševalci imajo tudi bolj urejen odnos z delodajalci. Po dogovoru z njimi gredo lahko reševalci v akcijo kadarkoli. Sodelovanje zaposlenih reševalcev v gorsko-reševalnem delu pa je za njihove delodajalce dogovorjena osnova za davčne olajšave (Habjan, 2003, str. 10-11).

SKLEP

Za obravnavo v diplomski nalogi obravnavane teme sem se odločila, ker sem sama redna obiskovalka slovenskih gor. Na svojih potepanjih po gorah srečujem različne planince, od zelo dobro opremljenih do tistih, katerih oprema je povsem neprimerna za gorski teren.

Planinstvo je med ljudmi nadvse priljubljeno, saj predstavlja rekreacijo in sprostitvev, vendar po drugi strani tudi nevarnost. Vzroki za nesreče so največkrat telesna in duševna nepripravljenost, pomanjkljiva oprema, neusposobljenost in pomanjkljivo znanje o pravilni uporabi opreme, nepoznavanje poti ter podcenjevanje trenutnih vremenskih razmer v gorah, kjer se hkrati srečujeta zima in poletje. Zato prav nesreče planincev zahtevajo najbolj naporne, zahtevne in nemalokrat tudi nevarne reševalne akcije za reševalce.

Glede na podatke lahko ugotovimo, da se je število obiskovalcev v slovenskih gorah v proučevanem obdobju od leta 1995 do leta 2004 povečevalo, medtem ko se je število članov v Planinski zvezi Slovenije v tem obdobju skoraj prepolovilo. Ta dva pojavi sta vplivala na več dejavnikov.

Z večjim obiskom gora se je hkrati povečalo število intervencij GRS, s tem pa je v naših gorah umrlo tudi več gornikov. Več intervencij GRS pomeni višje stroške. Največji delež pri financiranju GRS prispevata MO preko URZR in FIHO, vendar s tem denarjem GRS ne pokrije vseh stroškov. Če za primerjavo vzamemo leto 2004, vidimo, da je bilo odhodkov nekaj manj kot prihodkov, toda med odhodke niso uvrščeni stroški helikopterskega reševanja, ki so v letu 2004 znašali dodatnih 54 milijonov tolarjev. Prav to je glavni razlog, da bi morali v Sloveniji po zgledu sosednjih držav uvesti zavarovanje planincev za morebitno reševanje v slovenskih gorah.

Manjše število članov v PZS je hkrati resen opomin za delo v prihodnosti. Po eni strani to pomeni manj potencialnega strokovnega kadra za GRS, po drugi strani pa lahko primanjkljaj mladih članov vpliva na kasnejši razvoj planinstva in poznavanja ter varovanja gorske narave pri nas. Da do tega ne bi prišlo, bi bilo potrebno dobro zastaviti delo z mladimi, ne samo v okviru planinskih društev, temveč tudi v širšem prostoru, saj statistični podatki kažejo, da je

med člani planinske organizacije v skupnem merilu malo ponesrečenih. Večina ponesrečenih je tako turistov in nečlanov. Preventivna dejavnost v planinstvu je torej zelo pomembno področje, za katero bi morala PZS s pomočjo države nameniti še več sredstev.

Bistvenega pomena je, da se planinci zavejo, da se njihova varnost začne pri njih samih, in sicer z ustrezno opremo, dobro fizično in psihično pripravljenostjo ter z upoštevanjem opozoril in navodil gorskih reševalcev. Kljub dejstvu, da še vedno ni jasno, kako bo GRS pri nas v prihodnosti organizirana, pa gorski reševalci poudarjajo, da ponesrečeni planinci zaradi tega ne bodo prikrajšani za pomoč.

Prostovoljno reševalno delo in ob tem napor, ki ga doživljajo člani GRS, sta širši javnosti velikokrat prikrita. Toda reševalci pravijo, da je največja nagrada za njihovo profesionalno delo zadoščenje ob uspehu, ko pomagajo planincem, ki so se znašli v nevarnih situacijah.

LITERATURA

1. Čandek Sonja: Tehnike iskanja in načrtovanja pridobivanja sredstev – dotacij, donacij v neprofitnem sektorju. Jadranje po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij. Ljubljana : Radio Študent, Študentska organizacija Univerze v Kopru, 2002, str. 249-264.
2. Čopi Simon et al.: Analiza nesreč in reševalnega dela v letu 2001. Planinski vestnik, Ljubljana, 102(2002), 6, pril., str. 3-24.
3. Dobnik Jože et al.: Stoletje v gorah. Ljubljana : Cankarjeva založba, 1992. 276 str.
4. Habjan Vladimir: GRS pred novimi izzivi. Planinski vestnik, Ljubljana, 102(2002), 6, str. 7-11.
5. Habjan Vladimir: GRS brez prostovoljcev ne more delovati. Planinski vestnik, Ljubljana, 103(2003), 10, str. 10-11.
6. Kmecl Matjaž et al.: Slovenske gore. Ljubljana : Cankarjeva založba, 1991. 327 str.
7. Korošec Bojana: Nepridobitne organizacije in merila za presojanje njihovega delovanja in dosežkov. Organizacija, Ljubljana, 35(2002), 2, str. 73-74.
8. Kregar Vitomir: Iskanje pogrešanih oseb. Diplomsko delo. Ljubljana : Višja policijska šola, 2003. 41 str.
9. Malešič France et al.: Zgodovina reševanja v gorah nad Kamnikom. Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 2002. 471 str.
10. Mihelič Tine: Julijske Alpe – Bohinjske gore. Ljubljana : Sidarta, 1995. 168 str.
11. O'Neill, Michael, Young Dennis R.: Educating Managers of Nonprofit Organizations. New York : Greenwood Publishing Group, 1998. 181 str.
12. Pahor Peter: Na svojo glavo ne pazimo dovolj. Dnevnik, Ljubljana, 25.11.2004, str. 9.
13. Pavliha Marko et al.: Študija s primerjalno mednarodno analizo v zvezi z zavarovanjem tveganj ob naravnih in drugih nesrečah. Portorož : Fakulteta za pomorstvo in promet, 2001. 94 str.
14. Plantarič Melita: Problem financiranja nevladnih neprofitnih organizacij. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2003. 44 str.
15. Strojjan Tatjana, Šporar Primož, Bien Sonja: Nevladne organizacije v Sloveniji. Ljubljana : Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC, 2000, pril. 2, 111 str.
16. Strojnin Tone: Ali nam 110-letnica planinske organizacije kaj pomeni? Planinski vestnik, Ljubljana, 103(2003), 2, str. 6-8.
17. Trstenjak Verica: Nevladne organizacije v Sloveniji – pravna ureditev. Pravna praksa, Ljubljana, 17(1998), 7, pril., str 15.
18. Trunk - Širca Nada: Management nepridobitnih organizacij. Koper : Visoka šola za management, 1998. 136 str.

VIRI

1. Analiza reševalnega dela v letu 2004, gradivo z novinarske konference v Ljubljani, 2004.
2. Gradivo IKAR.
3. Interno gradivo GRS.
4. Interno gradivo PZS.
5. Kralj Robert : Pogovor s članom GRS - inštruktor, reševalec letalec, 20.10.2005.
6. Predlog zakona o planinskih poteh.
[URL: http://www.dz-rs.si/si/aktualno/spremljanje_zakonodaje/predlogi_zakonov/predlogi_zakonov.html], 19.1.2005.
7. Promocijsko gradivo GRS.
8. Spletna stran časopisa Delo.
[URL: http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=e15ce0e275e4c3f9128ded6c6308bfc104&source], 4.6.2005.
9. Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij.
[URL: <http://www.gov.si/fiho/fiho-pravilafiho.htm>], 3.6.2005.
10. Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij.
[URL: <http://www.gov.si/fiho/fiho-pravilnikomer.htm>], 3.6.2005.
11. Spletna stran Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij.
[URL: http://www.gov.si/fiho/teksti/raz2005_hum.pdf], 3.6.2005.
12. Spletna stran Gore in ljudje.
[URL: <http://www.planid.org/Nov/02b/0613grs.htm>], 24.11.2004.
13. Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije.
[URL: <http://www.gorska-resevalna-sluzba-slovenije.org>], 25.1.2005.
14. Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije.
[URL: <http://www.gorska-resevalna-sluzba-slovenije.org/akcije.php>], 25.1.2005.
15. Spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije.
[URL: <http://www.gorska-resevalna-sluzba-slovenije.org/slike/komisija.php>], 25.1.2005.
16. Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje.
[URL: <http://www.sos112.si/slo/page.php?src=pe11.htm>], 4.6.2005.
17. Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje. 5 str.
[URL: <http://www.sos112/slo/tdocs/bilten/2000/gore.pdf>], 4.6.2005.
18. Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje. 9 str.
[URL: <http://www.sos112/slo/tdocs/bilten/2001/gore.pdf>], 4.6.2005.
19. Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje. 8 str.
[URL: http://www.sos112/slo/tdocs/bilten/2002/p_gore.pdf], 4.6.2005.
20. Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje. 8 str.
[URL: http://www.sos112/slo/tdocs/bilten/2003/p_gore.pdf], 4.6.2005.
21. Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje. 8 str.
[URL: http://www.sos112/slo/tdocs/bilten/2004/p_gore.pdf], 4.6.2005.

22. Statistični letopis RS 1996. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 1996. 621 str.
23. Statistični letopis RS 1997. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 1997. 657 str.
24. Statistični letopis RS 1998. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 1998. 659 str.
25. Statistični letopis RS 1999. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 1999. 651 str.
26. Statistični letopis RS 2000. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 2000. 678 str.
27. Statistični letopis RS 2001. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 2001. 662 str.
28. Statistični letopis RS 2002. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 2002. 659 str.
29. Statistični letopis RS 2003. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 2003. 667 str.
30. Statistični letopis RS 2004. Ljubljana : Zavod RS za statistiko, 2004. 650 str.
31. Škerbinek Danilo : Pogovor s članom predsedstva IKAR, 8.11.2005.
32. Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije.
[URL: <http://www.pzs.si/prva/index.php>], 19.1.2005.
33. Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije.
[URL: <http://www.pzs.si/prva.zgodovina.php>], 19.1.2005.
34. Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije. [URL: <http://www.pzs.si>], 19.1.2005.
35. Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije.
[URL: http://www.pzs.si/obvestila/04junij/5april_special2005/financni_nacrt_2004.xls], 6.6.2005.
36. Uradna spletna stran Planinske zveze Slovenije.
[URL: http://www.pzs.si/obvestila/04junij/december/clanarina_2005.htm], 4.6.2005.
37. Zakon o igrah na srečo (Uradni list RS, št. 27/95).
38. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 9/1992).

KAZALO KRATIC

AVS	Planinska zveza Južne Tirolske
CNSAS	Planinske zveze Italije
DÖAV	Nemško-avstrijsko planinsko društvo
FIHO	Fundacija invalidnih in humanitarnih organizacij
GRS	Gorska reševalna služba
GRZS	Gorska reševalna zveza Slovenije
IKAR	Mednarodna organizacija za reševanje v gorah
KWRO	Reševalna služba kantona Wallis
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MO	Ministrstvo za obrambo
RECO	Regionalni center za obveščanje
SAC	Planinska zveza Švice
SAPOGO	Samodejna radijska postaja za klic v sili v gorah
SPD	Slovensko planinsko društvo
SV	Slovenska vojska
PZS	Planinska zveza Slovenije
REGA	Švicarska Letalsko-reševalna služba
ÖAMTC	Avstrijski avtomobilski klub
ÖBDR	Avstrijska gorska reševalna služba
URZR	Uprava RS za zaščito in reševanje

PRILOGE

Tabela 1: Program aktivnosti za leto 2005

Zap. št.	AKTIVNOST	NOSILEC	TERMIN	KRAJ
1.	Delovno srečanje inštruktorjev-zaledeneli slapovi	Podkomisija za vzgojo in izobraževanje	Januar ali februar	Tamar ali Kokra
2.	Dan varstva pred plazovi (DVSP)	Podkomisija za reševanje iz plazov	15.- 16.2.2005	Pokljuka
3.	Področni DVSP	Postaja GRS Prevalje	-	Prevalje
4.	8.memorial Luke Karničarja in Rada Markiča	Postaja GRS Jezersko	29.1.2005	Jezersko
5.	Zimski tečaj za vodnike lavinskih psov	Podkomisija za reševanje iz plazov	2.-6.2. 2005	Vršič ali Pokljuka
6.	Pohorska smučina	Postaja GRS Maribor	5.2.2005	Pohorje
7.	Turno smučarski rally	Postaja GRS Tržič in ŠD Lom	19.2.2005	Javornik
8.	Zimski tečaj za pripravnike GRS S	Podkomisija za vzgojo in izobraževanje	25.- 27.2.2005	Vršič
9.	Stanetov memorial	GRS Celje	6.3.2005	Okrešelj
10.	Osnovni tečaj iz PP GRS S 1/1	Podkomisija za medicino	5.-6.3.2005	Valvazor
11.	Izpit za pripravnike GRS iz zimske tehnike reševanja	Podkomisija za vzgojo in izobraževanje	12.- 13.3.2005	Vršič
12.	Ažmanovi dnevi	Podkomisija za medicino	18.- 19.3.2005	Bled
13.	Spust izpod Raduhe	GRS Prevalje	20.3.2005	Raduha
14.	Osnovni tečaj iz PP GRS S ½	Podkomisija za medicino	26.- 27.3.2005	Valvazor
15.	Izpit za vodnike lavinskih psov	Podkomisija za reševanje iz plazov	26.- 27.3.2005	Določeno ob razpisu
16.	Osnovni tečaj iz PP GRS S 1/3	Podkomisija za medicino	9.-10.4.2005	Valvazor
17.	Usposabljanje inštruktorjev reševalcev-letalcev	Podkomisija za letalsko reševanje	9.4.2005	Julijske Alpe
18.	Usposabljanje pripravnikov reševalcev-letalcev (tečaj, izpit)	Podkomisija za letalsko reševanje	16.- 17.4.2005	Julijske Alpe
19.	Osnovni tečaj iz PP GRS S ¼	Podkomisija za medicino	23.- 24.4.2005	Valvazor
20.	50. Sci Alpinistica Monte Canin (turni smuk s Kanina)	GRS Bovec, Tolmin	24.4.2005	Kanin
21.	Obnavljalni tečaj reševalcev letalcev	Podkomisija za letalsko reševanje	22.- 24.4.2005	Julijske Alpe
22.	Tekmovanje iz PP za reševalce GRS	Podkomisija za medicino	7.5.2005	Valvazor
23.	Koflerjev memorial	GRS Mojstrana	8.5.2005	Vrata
24.	Izpit iz PP za tečajnike – 1	Podkomisija za medicino	14.5.2005	Kranj
25.	Usposabljanje reševalcev-letalcev	Podkomisija za letalsko reševanje	13.- 15.5.2005	Julijske Alpe
26.	Delovno srečanje inštruktorjev GRS (vrвна tehnika)	Podkomisija za vzgojo in izobraževanje	21.5.2005	Določeno ob razpisu
27.	Usposabljanje reševalcev-letalcev (rezervni termin)	Podkomisija za letalsko reševanje	20.- 22.5.2005	Julijske Alpe
28.	Delovno srečanje zdravnikov reševalcev-letalcev	Podkomisija za medicino	20.5.2005	Brnik
29.	Tečaj za vodnike lavinskih psov-letni	Podkomisija za reševanje iz plazov	27.- 29.5.2005	Celjska koča
30.	Komemoracija na Okrešlju	Komisija GRS S, GRS Kranj	4.6.2005	Okrešelj
31.	Alpe Adria	Podkomisija za vzgojo-izobraževanje	11.6.2005	Češka koča

Zap. št.	AKTIVNOST	NOSILEC	TERMIN	KRAJ
32.	Tek na Krim	Postaja GRS Ljubljana	-	Krim
33.	Tek na črno prst	Postaja GRS Tolmin	3.9.2005	Podbrdo
34.	Letni tečaj za pripravnike inštruktorje GRS S	Podkomisija za vzgojo in izobraževanje	16.-18.9.2005	Tamar
35.	Karavanški pokal	Postaja GRS Radovljica	25.9.2005	Valvazor
36.	Osnovni tečaj PP GRS S 2/1	Podkomisija za medicino	24.-25.9.2005	Valvazor
37.	Tečaj za veziste GRS S	Podkomisija za zveze	1.10.2005	Voje
38.	Izpit za vodnike lavinskih psov-letni	Podkomisija za reševanje iz plazov	1.-2.10.2005	Določeno ob razpisu
39.	Izpit za pripravnike inštruktorje GRS S (letna tehnika)	Podkomisija za vzgojo in izobraževanje	1.-2.10.2005	Ig
40.	Osnovni tečaj iz PP GRS S 2/2	Podkomisija za medicino	15.-16.10.2005	Valvazor
41.	5. spominski pohod GRS Bohinj	GRS Bohinj	16.10.2005	Boh.gore
42.	Sestanek zdravnikov reševalcev-letalcev	Podkomisija za medicino	21.10.2005	Kranj
43.	Obnavljalni tečaj reševalcev-letalcev	Podkomisija za letalsko reševanje	20.-22.10.2005	Završnica
44.	Osnovni tečaj iz PP GRS S 2/3	Podkomisija za medicino	29.-30.10.2005	Valvazor
45.	Tečaj dodatnih znanj iz PP za reševalce letalce	Podkomisija za medicino	5.11.2005	Završnica
46.	Osnovni tečaj iz PP GRS S 2/4	Podkomisija za medicino	12.-13.11.2005	Valvazor
47.	Obnavljalni tečaj reševalcev-letalcev (rezervni termin)	Podkomisija za letalsko reševanje	17.-19.11.2005	Završnica
48.	Redni letni seminar iz PP za reševalce GRS S	Podkomisija za medicino	26.11.2005	Poljče
49.	Izpit iz PP za tečajnike - 2	Podkomisija za medicino	10.12.2005	Kranj

Vir: Uradna spletna stran Gorske reševalne službe Slovenije, 2005.

Tabela 2: Ure izobraževanja v letu 2003 po podkomisijah

Zap. št.	Nosilec izobraževanja	Vrsta izobraževanja	Porabljene ure
1.	Podkomisija za vzgojo in izobraževanje	Izobraževanje reševalcev (pripravniki, člani, inštruktorji GRS)	2.380
2.	Podkomisija za medicino	Izobraževanje reševalcev, zdravnikov reševalcev, seminarji prve pomoči, tekmovanja GRS iz prve pomoči	2.360
3.	Podkomisija za reševanje izpod plazov	Izobraževanje vodnikov lavinskih psov, slepi alarmi, iskanje pogrešanih oseb, organizacija in udeležba na dnevih varstva pred plazovi	2.872
4.	Podkomisija za letalsko reševanje	Izobraževanje reševalcev-letalcev, inštruktorjev-letalcev, vodnikov lavinskih psov, udeležba na tečajih in prireditvah	2.144
5.	Podkomisija za zveze	Izobraževanje za nosilce programov za zveze po postajah GRS	65
SKUPAJ URE IZOBRAŽEVANJA			9.821

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 3: Ure izobraževanja v letu 2003 po postajah GRS

Zap. št.	Vrsta izobraževanja	Porabljene ure
1.	Usposabljanje s helikopterjem po postajah (14 postaj * 3 ure * povprečno 20 udeležencev)	840
2.	Letni tečaji	5.792
3.	Zimski tečaji	4.548
4.	Tečaji prve pomoči	4.124
5.	Obnavljalni izpiti	1.697
6.	Vaje (letne + zimske)	7.868
7.	Poskusni alarmi	-
8.	Kondicijski pohodi	-
URE IZOBRAŽEVANJA PO POSTAJAH GRS		24.869
SKUPAJ URE IZOBRAŽEVANJA PO PODKOMISIJAH IN POSTAJAH GRS		34.690

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 4: Število akcij po dejavnostih v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Dejavnosti	LETO										Povprečje 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	hoja po poti	93	76	106	103	100	127	128	141	119	144	112
2.	hoja po brezpotju	18	28	25	21	19	32	34	29	27	31	25,9
3.	plezanje	20	16	19	18	13	19	15	22	15	11	16,4
4.	alpsko smučanje	1	2	5	6	1	0	2	3	3	5	2,8
5.	turno smučanje	5	7	8	8	4	11	15	4	5	4	7,1
6.	vodne aktivnosti	0	1	1	1	6	5	5	2	5	9	3,4
7.	aktivnosti v zraku	10	13	14	8	15	14	16	26	35	35	18,3
8.	gorsko kolesar.	0	2	2	2	1	1	2	4	4	6	2,3
9.	delo	6	8	6	4	7	15	10	10	13	17	9,5
10.	drugo	20	18	17	25	31	34	35	45	51	39	30,4
SKUPAJ		173	171	203	196	197	258	262	286	277	301	228,1

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 5: Vzroki gorniških nesreč v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Vzroki	LETO										Povp. 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	nepriprava osebna oprema	14	16	14	13	16	22	16	18	29	18	17,6
2.	nepriprava tehnična oprema	4	5	8	13	3	6	12	15	14	10	9
3.	telesna nepripravljenost	31	23	28	31	33	54	23	28	24	26	30,1
4.	duševna nepripravljenost	18	9	6	10	9	17	12	11	17	17	12,6
5.	bolezen	16	13	14	12	19	20	19	37	30	31	21,1
6.	padec	26	25	44	47	32	79	114	104	85	87	64,3
7.	padec tovariša	1	1	1	4	1	3	1	3	6	2	2,3
8.	padajoče kamenje	1	1	3	3	3	12	6	8	3	16	5,6
9.	zdrs	44	48	56	51	38	39	57	57	44	49	48,3
10.	odlom	3	3	8	7	4	7	5	5	47	5	9,4
11.	nepoznavanje terena	30	27	48	30	49	68	54	46	6	44	40,2
12.	poškodovana pot	1	0	1	1	1	4	5	0	0	3	1,6
13.	plaz	2	0	2	0	1	0	2	0	4	6	1,7
14.	alkohol	1	4	1	3	0	0	3	4	6	1	2,6
15.	pomanjkljivo markiranje	3	0	1	0	2	2	6	0	5	3	2,2
16.	zašel	0	0	0	0	0	45	42	31	47	47	21,2
17.	zakasnitev	0	0	0	0	0	18	18	10	6	11	6,3
18.	okvara opreme	0	0	0	0	0	0	1	6	6	2	1,5
19.	izčrpan	0	0	0	0	0	0	0	20	10	17	4,7
20.	kačji pik	1	0	1	0	0	0	0	1	1	2	0,6
21.	strela	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0,3

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 6: Starostna struktura udeležencev v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Starost	LETO										Povprečje 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	do 9	7	7	3	3	4	7	2	6	8	7	5,4
2.	10-19	32	19	26	22	21	29	24	19	35	24	25,1
3.	20-29	42	38	52	43	46	46	77	63	54	63	52,4
4.	30-39	27	43	37	32	38	57	42	59	56	70	46,1
5.	40-49	48	37	49	39	39	54	52	54	62	62	49,6
6.	50-59	25	22	27	38	26	63	43	53	49	56	40,2
7.	60-69	10	16	22	18	25	23	33	33	30	20	23
8.	nad 70	8	9	7	13	12	8	14	23	18	21	13,3
SKUPAJ		199	191	223	208	211	287	287	310	312	323	255,1

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 7: Starostna struktura udeležencev nesreč po letih v obdobju 1995-2004 (v %)

Zap. št.	Starost	LETO										Povp. 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	do 9	3,52	3,66	1,35	1,44	1,90	2,44	0,70	1,94	2,56	2,17	2,17
2.	10-19	16,08	9,95	11,66	10,58	9,95	10,10	8,36	6,13	11,22	7,43	10,15
3.	20-29	21,10	19,90	23,32	20,67	21,80	16,03	26,83	20,32	17,31	19,50	20,68
4.	30-39	13,57	22,51	16,59	15,38	18,01	19,86	14,63	19,03	17,95	21,67	17,92
5.	40-49	24,12	19,37	21,97	18,57	18,48	18,82	18,12	17,42	19,87	19,20	19,61
6.	50-59	12,57	11,52	12,11	18,27	12,32	21,95	14,98	17,10	15,71	17,34	15,39
7.	60-69	5,02	8,38	9,87	8,65	11,85	8,01	11,50	10,65	9,62	6,19	8,97
8.	nad 70	4,02	4,71	3,14	6,25	5,69	2,79	4,88	7,42	5,77	6,50	5,12
SKUPAJ		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 8: Vrste poškodb udeležencev v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Vrsta poškodbe	LETO										Povprečje 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	nepoškodovani	71	65	63	58	73	104	100	86	96	107	82,3
2.	poškodovani	106	80	115	110	96	140	139	160	156	160	126,2
3.	oboleli	8	9	11	13	13	19	16	34	22	24	16,9
4.	mrtvi	14	37	34	27	29	24	32	30	38	32	29,7
SKUPAJ		199	191	223	208	211	287	287	310	312	323	255,1

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 9: Ponesrečenci po mesecih v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Mesec	LETO										Povprečje 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	januar	7	7	14	18	12	16	18	45	20	17	17,4
2.	februar	11	14	17	19	4	21	27	6	21	18	15,8
3.	marec	4	8	8	7	9	7	10	17	20	19	10,9
4.	april	7	11	10	10	9	15	14	12	5	3	9,6
5.	maj	12	5	12	8	25	11	17	11	25	11	13,7
6.	junij	14	33	15	17	26	18	15	42	33	38	25,1
7.	julij	33	31	32	23	41	61	56	54	50	64	44,5
8.	avgust	42	41	45	74	28	82	57	70	68	65	57,2
9.	september	19	13	46	15	18	35	22	29	33	49	27,9
10.	oktober	38	9	17	6	24	10	33	10	11	10	16,8
11.	november	6	11	2	3	8	3	9	6	12	15	7,5
12.	december	6	8	5	8	7	8	9	8	14	14	8,7
SKUPAJ		199	191	223	208	211	287	287	310	312	323	255,1

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 10: Ponesrečenci po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Dnevi	LETO										Povprečje 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	ponedeljek	14	17	15	15	19	19	37	31	26	26	21,9
2.	torek	19	14	30	17	14	22	20	25	35	34	23
3.	sreda	19	17	18	19	14	16	34	27	30	31	22,5
4.	četrtek	22	21	21	13	18	34	26	30	33	35	25,3
5.	petek	12	15	27	16	36	35	33	34	41	45	29,4
6.	sobota	72	57	56	48	52	77	74	78	58	80	65,2
7.	nedelja	41	50	56	80	58	84	63	85	89	72	67,8
SKUPAJ		199	191	223	208	211	287	287	310	312	323	255,1

Vir: Interno gradivo GRS.

Tabela 11: Število poletov in stroški helikopterskega reševanja v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Leto	Stroški reševanja s policijskim helikopterjem (v SIT)	Število intervencij policijskih helikopterjev	Stroški reševanja s helikopterji SV (v SIT)	Število intervencij policijskih helikopterjev	Stroški intervencij GRS (v SIT)	Skupni stroški reševanja (v SIT)
1.	2000	38.237.080,00	95	10.395.000,00	19	3.919.324,00	52.551.404,00
2.	2001	50.862.982,00	94	18.720.000,00	27	4.653.022,00	74.236.004,00
3.	2002	44.933.280,00	76	22.906.100,00	39	4.790.275,00	72.629.655,00
4.	2003	33.862.500,00	70	7.901.448,00	15	4.468.370,00	46.232.318,00
5.	2004	45.389.544,00	87	8.791.402,00	17	5.680.496,00	59.861.442,00
SKUPAJ		213.285.386,00	422	68.713.950,00	117	23.511.487,00	305.510.823,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 12: Število ponesrečencev po narodnosti v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Narodnost planincev	LETO										Povp. 10 let
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
1.	domači	159	154	142	131	128	169	176	182	147	166	155,4
2.	tuji	40	43	36	37	24	54	42	44	51	58	42,9
SKUPAJ		199	197	178	168	152	223	218	226	198	224	198,33

Vir: Interno gradivo GRS.

Izračun periodičnih indeksov števila ponesrečencev po mesecih v obdobju 1995-2004 s pomočjo METODE KVOCIENTOV NA VRSTO DRSEČIH SREDIN

Število period: $l=10$

Število obdobjij znotraj periode: $m=12$

Drseča sredina: $\tilde{y}_{lm} = y_{lm}$ ($m=1,2,\dots,M; l=1,2,\dots,L$)

Vrsta kvocientov: $K_{lm} = y_{lm} / \tilde{y}_{lm}$

Modificirana aritmetična sredina: $\overline{K_m}$; $\Sigma \overline{K_m} \neq M$ popravimo modificirane aritmetične

$$\text{sredine } \overline{K_{m, \text{ popr.}}} = \overline{K_m} * M / \Sigma \overline{K_m}$$

Periodični indeks: $P_m = 100 * \overline{K_{m, \text{ popr.}}}$

Tabela 13: Izračun drsečih sredin (\tilde{y}_{lm}) za število ponesrečencev po mesecih v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Mesec	Drseče sredine - \tilde{y}_{lm}									
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1.	januar	-	18,4167	15,7917	18,4583	18,5833	18,6667	24,7917	26,50	24,9167	25,0833
2.	februar	-	18,2917	16,00	19,2917	17,4167	21,75	23,5417	26,9583	24,6667	25,5417
3.	marec	-	18,00	17,5417	19,2083	15,6250	24,7083	21,9583	27,7917	24,75	26,0833
4.	april	-	16,5417	19,25	17,4583	16,50	24,8333	22,3750	27,1250	24,9583	26,7083
5.	maj	-	15,5417	19,2083	17,0417	17,4583	24,0417	23,5833	26,0417	25,25	26,7917
6.	junij	-	15,8333	18,7083	17,2083	17,6250	23,8750	23,8750	25,8750	25,75	26,9167
7.	julij	16,5833	16,2083	18,75	17,0833	17,75	24,00	25,0417	24,7917	25,8750	-
8.	avgust	16,7083	16,6250	19,00	16,2083	18,6250	24,3333	25,2917	24,3750	25,6250	-
9.	september	17,00	16,75	19,0417	15,6667	19,25	24,7083	24,7083	25,1250	25,4583	-
10.	oktober	17,3333	16,7083	19,00	15,7083	19,4167	24,7917	24,9167	24,9583	25,3333	-
11.	november	17,2083	16,9583	18,8333	16,3750	19,0833	25,00	24,5833	25,25	24,6667	-
12.	december	17,7083	16,50	18,75	17,4583	18,1667	25,1250	25,4583	25,4583	24,2917	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 9, str.5).

Primer izračuna drseče sredine:

$$\tilde{y}_{1995, \text{ jul.}} = 1/12 * (1/2 * y_{1995, \text{ jan.}} + y_{1995, \text{ feb.}} + y_{1995, \text{ mar.}} + y_{1995, \text{ apr.}} + y_{1995, \text{ maj}} + y_{1995, \text{ jun.}} + y_{1995, \text{ jul.}} + y_{1995, \text{ avg.}} + y_{1995, \text{ sept.}} + y_{1995, \text{ okt.}} + y_{1995, \text{ nov.}} + y_{1995, \text{ dec.}} + 1/2 * y_{1996, \text{ jan.}})$$

$$\tilde{y}_{1995, \text{ jul.}} = 1/12 * (1/2 * 7 + 11 + 4 + 7 + 12 + 14 + 33 + 42 + 19 + 38 + 6 + 6 + 1/2 * 7) = 199/12 = 16,5833$$

Tabela 14: Izračun kvocientov na vrsto drsečih sredin (K_{lm}) za število ponesrečencev po mesecih v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Mesec	Kvocienti na vrsto drsečih sredin - K_{lm}									
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1.	januar	-	0,3801	0,8865	0,9752	0,6457	0,8571	0,7260	1,6981	0,8027	0,6777
2.	februar	-	0,7654	1,0625	0,9849	0,2297	0,9655	1,1469	0,2226	0,8514	0,7047
3.	marec	-	0,4444	0,4561	0,3644	0,576	0,2833	0,4554	0,6117	0,8081	0,7284
4.	april	-	0,6650	0,5195	0,5728	0,5455	0,6040	0,6257	0,4424	0,2003	0,1123
5.	maj	-	0,3217	0,6247	0,4694	1,432	0,4575	0,7208	0,4224	0,9901	0,4106
6.	junij	-	2,0842	0,8018	0,9879	1,4752	0,7539	0,6283	1,6232	1,2816	1,4118
7.	julij	1,9896	1,9126	1,7067	1,3463	2,3099	2,5417	2,2363	2,1781	1,9324	-
8.	avgust	2,5137	2,4662	2,3684	4,5656	1,5034	3,3699	2,2537	2,8718	2,654	-
9.	september	1,1176	0,7761	2,4157	0,9574	0,9351	1,4165	0,8904	1,1542	1,2962	-
10.	oktober	2,1923	0,5386	0,8947	0,3819	1,2360	0,4034	1,3244	0,4007	0,4342	-
11.	november	0,3487	0,6486	0,1062	0,1832	0,4192	0,12	0,3661	0,2376	0,4865	-
12.	december	0,3388	0,4848	0,2667	0,4582	0,3853	0,3184	0,3535	0,3142	0,5763	-

Legenda: - v vsakem obdobju znotraj periode izločimo minimalno in maksimalno vrednost kvocienta na vrsto drsečih sredin

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 13, str.7).

Primer izračuna kvocienta na vrsto drsečih sredin:

$$K_{1995, \text{jul.}} = y_{1995, \text{jul.}} / \tilde{y}_{1995, \text{jul.}}$$

$$K_{1995, \text{jul.}} = 33/16,5833 = 1,9896$$

Tabela 15: Izračun modificirane aritmetične sredine kvocientov (K_m), popravljene aritmetične sredine kvocientov ($K_{m, \text{ popr.}}$) in periodičnih indeksov (P_m) za število ponesrečencev po mesecih v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Mesec	Modificirana aritmetična sredina kvocientov - K_m	Popravljen aritmetična sredina kvocientov - $K_{m, \text{ popr.}}$	Periodični indeks - P_m (v %)
1.	januar	0,7958	0,8223	82,23
2.	februar	0,7949	0,8214	82,14
3.	marec	0,5195	0,5368	53,68
4.	april	0,5015	0,5182	51,82
5.	maj	0,5851	0,6046	60,46
6.	junij	1,1908	1,2305	123,05
7.	julij	2,0379	2,1058	210,58
8.	avgust	2,6425	2,7306	273,06
9.	september	1,1096	1,1466	114,66
10.	oktober	0,7474	0,7723	77,23
11.	november	0,3088	0,3191	31,91
12.	december	0,3790	0,3916	39,16
SKUPAJ		11,6128	-	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 14, str. 8).

Primer izračuna modificirane aritmetične sredine kvocientov:

$$\overline{K}_{\text{jan.}} = (0,8865+0,9752+0,6457+0,8571+0,7260+0,8027+0,6777)/7 = 0,7958$$

Primer izračuna popravljene aritmetične sredine:

$$K_{\text{jan.},\text{popr.}} = K_{\text{jan.}} * 12 / \sum K_{\text{jan.},\dots,\text{dec.}}$$

$$K_{\text{jan.},\text{popr.}} = 0,7958 * 12 / 11,6182 = 0,8223$$

Primer izračuna periodičnega indeksa:

$$P_{\text{jan.},\text{popr.}} = 100 * K_{\text{jan.},\text{popr.}}$$

$$P_{\text{jan.},\text{popr.}} = 100 * 0,8223 = 82,23 \%$$

Izračun periodičnih indeksov števila ponesrečencev po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004 s pomočjo METODE KVOCIENTOV NA VRSTO DRSEČIH SREDIN

Število period: $l=10$

Število obdobj znotraj periode: $m=7$

Tabela 16: Izračun drsečih sredin (\tilde{y}_{lm}) za število ponesrečencev po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Mesec	Drseče sredine - \tilde{y}_{lm}									
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1.	ponedeljek	-	27,7143	29,4286	29,00	29,8571	33,8571	44,7143	40,4286	45,8571	44,8571
2.	torek	-	28,1429	31,1429	27,4286	32,7143	33,7143	44,4286	40,5714	46,8571	45,4286
3.	sreda	-	26,00	31,00	26,2857	33,2857	37,2857	44,00	41,1429	44,00	48,5714
4.	četrtek	28,4286	27,2857	31,8571	29,7143	30,1429	41,00	41,00	44,2857	44,5714	46,1429
5.	petek	28,8571	27,00	31,8571	30,2857	30,1429	43,5714	40,1429	43,5714	44,5714	-
6.	sobota	28,1429	29,2857	30,00	29,8571	31,2857	43,2857	40,8571	45,00	44,4286	-
7.	nedelja	27,8571	29,4286	30,1429	29,1429	31,5714	45,8571	39,8571	45,4286	44,5714	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab.10, str.6).

Primer izračuna drseče sredine:

$$\tilde{y}_{1995,\text{čet.}} = (14+19+19+22+12+72+41)/7 = 28,4286$$

Tabela 17: Izračun kvocientov na vrsto drsečih sredin (K_{lm}) za število ponesrečencev po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Dnevi	Drseče sredine - \bar{y}_{lm}									
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1.	ponedeljek	-	0,6134	0,5097	0,5172	0,6364	0,5612	0,8275	0,7668	0,5670	0,5796
2.	torek	-	0,4975	0,9633	0,6198	0,4279	0,6525	0,4502	0,6162	0,7470	0,7484
3.	sreda	-	0,6538	0,5806	0,7228	0,4206	0,4291	0,7727	0,6562	0,6818	0,6382
4.	četrtek	0,7739	0,7696	0,6592	0,4375	0,5972	0,8293	0,6341	0,6774	0,7404	0,7585
5.	petek	0,4158	0,5556	0,8475	0,5283	1,1943	0,8033	0,8221	0,7803	0,9199	-
6.	sobota	2,5584	1,9463	1,8667	1,6077	1,6621	1,7789	1,8112	1,7333	1,3055	-
7.	nedelja	1,4718	1,6990	1,8578	2,7451	1,8371	1,8318	1,5806	1,8711	1,9968	-

Legenda: - v vsakem obdobju znotraj periode izločimo minimalno in maksimalno vrednost kvocienta na vrsto drsečih sredin

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab.16, str.9).

Primer izračuna kvocienta na vrsto drsečih sredin:

$$\overline{K}_{1995, \text{čet.}} = 22/28,4286 = 0,7739$$

Tabela 18: Izračun modificirane aritmetične sredine kvocientov (K_m), popravljene aritmetične sredine kvocientov ($K_{m, \text{popr.}}$) in periodičnih indeksov (P_m) za število ponesrečencev po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Dnevi	Modificirana aritmetična sredina kvocientov - \overline{K}_m	Popravljena aritmetična sredina kvocientov - $\overline{K}_{m, \text{popr.}}$	Periodični indeks - P_m (v %)
1.	ponedeljek	0,6059	0,6162	61,62
2.	torek	0,6188	0,6293	62,93
3.	sreda	0,6232	0,6338	63,38
4.	četrtek	0,7013	0,7132	71,32
5.	petek	0,751	0,7638	76,38
6.	sobota	1,7723	1,8024	180,24
7.	nedelja	1,8106	1,8414	184,14
SKUPAJ		6,8831	-	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 17, str.10).

Primer izračuna modificirane aritmetične sredine kvocientov:

$$\overline{K}_{\text{čet.}} = (0,7739+0,7696+0,6592+0,5972+0,6341+0,6774+0,7404+0,7585)/8 = 0,7013$$

Primer izračuna popravljene aritmetične sredine:

$$\overline{K}_{\text{čet.}, \text{popr.}} = 0,7013 * 7 / 6,8831 = 0,7132$$

Primer izračuna periodičnega indeksa:

$$\overline{P}_{\text{čet.}, \text{popr.}} = 100 * 0,7132 = 71,32 \%$$

Tabela 19: Število in stroški intervencij GRS po mesecih v letu 2000

Zap.št.	Mesec	Št. intervencij	Št. reševalcev	Stroški intervencij GRS (v SIT)
1.	januar	17	125	237.050,00
2.	februar	19	121	340.604,00
3.	marec	8	50	106.794,00
4.	april	13	93	161.963,00
5.	maj	12	81	184.276,00
6.	junij	18	120	276.171,00
7.	julij	54	354	786.449,00
8.	avgust	63	396	810.016,00
9.	september	32	239	353.118,00
10.	oktober	10	121	406.676,00
11.	november	4	77	92.234,00
12.	december	8	61	163.973,00
SKUPAJ		258	1.838	3.919.324,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 20: Število in stroški intervencij GRS po mesecih v letu 2001

Zap.št.	Mesec	Št. intervencij	Št. reševalcev	Stroški intervencij GRS (v SIT)
1.	januar	17	148	422.033,00
2.	februar	24	176	377.096,00
3.	marec	13	137	300.906,00
4.	april	12	95	173.280,00
5.	maj	19	174	555.071,00
6.	junij	14	171	461.486,00
7.	julij	51	368	674.592,00
8.	avgust	50	381	480.598,00
9.	september	20	173	591.919,00
10.	oktober	25	160	361.158,00
11.	november	9	62	172.941,00
12.	december	8	49	81.942,00
SKUPAJ		262	2.094	4.653.022,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 21: Število in stroški intervencij GRS po mesecih v letu 2002

Zap.št.	Mesec	Št. intervencij	Št. reševalcev	Stroški intervencij GRS (v SIT)
1.	januar	38	303	656.679,00
2.	februar	6	64	139.794,00
3.	marec	16	112	254.870,00
4.	april	12	103	219.332,00
5.	maj	11	83	320.390,00
6.	junij	35	305	556.789,00
7.	julij	48	358	564.362,00
8.	avgust	64	505	1.308.497,00
9.	september	28	204	407.713,00
10.	oktober	8	59	134.538,00
11.	november	5	25	37.270,00
12.	december	10	90	190.041,00
SKUPAJ		281	2.211	4.790.275,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 22: Število in stroški intervencij GRS po mesecih v letu 2003

Zap.št.	Mesec	Št. intervencij	Št. reševalcev	Stroški intervencij GRS (v SIT)
1.	januar	19	143	417.952,00
2.	februar	17	171	496.773,00
3.	marec	17	176	448.625,00
4.	april	5	42	80.722,00
5.	maj	24	134	329.083,00
6.	junij	33	238	563.569,00
7.	julij	45	287	365.760,00
8.	avgust	56	359	769.472,00
9.	september	28	209	323.254,00
10.	oktober	10	55	133.715,00
11.	november	9	72	262.028,00
12.	december	14	95	277.417,00
SKUPAJ		277	1.981	4.468.370,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 23: Število in stroški intervencij GRS po mesecih v letu 2004

Zap.št.	Mesec	Št. intervencij	Št. reševalcev	Stroški intervencij (v SIT)
1.	januar	13	116	340.618,00
2.	februar	19	149	486.899,00
3.	marec	14	104	386.736,00
4.	april	3	32	87.402,00
5.	maj	12	74	192.187,00
6.	junij	42	295	723.029,00
7.	julij	57	374	805.428,00
8.	avgust	63	434	898.514,00
9.	september	43	262	695.500,00
10.	oktober	11	99	520.289,00
11.	november	12	108	296.455,00
12.	december	12	96	247.439,00
SKUPAJ		301	2.143	5.680.496,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Izračun periodičnih indeksov za stroške intervencij GRS po mesecih v obdobju 2000 - 2004 s pomočjo METODE KVOCIENOV NA VRSTO DRSEČIH SREDIN

Število period: $l=5$

Število obdobj znotraj periode: $m=12$

Tabela 24: Izračun drsečih sredin (\check{y}_{lm}) za stroške intervencij GRS po mesecih v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Mesec	Drseče sredine - \check{y}_{lm}				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	januar	-	403.867,46	371.324,08	406.653,67	380.695,92
2.	februar	-	385.481,00	401.226,96	375.919,21	404.392,17
3.	marec	-	381.705,29	428.047,50	349.941,71	425.279,17
4.	april	-	389.758,75	410.929,75	346.387,29	456.896,67
5.	maj	-	391.224,96	395.834,29	355.717,92	474.438,38
6.	junij	-	391.169,79	394.685,46	368.723,50	474.623,75
7.	julij	334.317,96	397.528,75	389.242,63	369.141,92	-
8.	avgust	343.546,08	397.418,08	394.169,79	365.508,25	-
9.	september	353.154,58	385.612,33	417.117,04	362.518,13	-
10.	oktober	361.714,13	385.613,00	419.414,75	360.217,75	-
11.	november	377.635,46	377.753,46	414.001,54	354.792,08	-
12.	december	400.806,71	371.946,04	414.646,25	355.732,25	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 19-23, str.11-13).

Primer izračuna drseče sredine:

$$\tilde{y}_{2000,jul.} = 1/12 * (\frac{1}{2} * 237.50,00 + 340.604,00 + 106.794,00 + 161.963,00 + 184.276,00 + 276.171,00 + 786.449,00 + 810.016,00 + 353.118,00 + 406.676,00 + 92.234,00 + 163.973 + \frac{1}{2} * 422.033,00) = 334.317,96$$

Tabela 25: Izračun kvocientov na vrsto drsečih sredin (K_{lm}) za stroške intervencij GRS po mesecih v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Mesec	Kvocienti na vrsto drsečih sredin - K_{lm}				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	januar	-	1,0450	1,7685	1,0278	0,8947
2.	februar	-	0,9782	0,3484	1,3215	1,2040
3.	marec	-	0,7883	0,5954	1,2820	0,9094
4.	april	-	0,4446	0,5337	0,2330	0,1913
5.	maj	-	1,4188	0,8094	0,9251	0,4051
6.	junij	-	1,1798	1,4107	1,5284	1,5234
7.	julij	2,3524	1,6970	1,4499	0,9908	-
8.	avgust	2,3578	1,2093	3,3196	2,1052	-
9.	september	0,9999	1,5350	0,9775	0,8917	-
10.	oktober	1,1243	0,9366	0,3208	0,3712	-
11.	november	0,2442	0,4578	0,0900	0,7385	-
12.	december	0,4091	0,2203	0,4583	0,7798	-

Legenda: - v vsakem obdobju znotraj periode izločimo minimalno in maksimalno vrednost kvocienta na vrsto drsečih sredin

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 24, str. 13).

Primer izračuna kvocienta na vrsto drsečih sredin:

$$K_{2000,jul.} = y_{2000,jul.} / \tilde{y}_{2000,jul.}$$

$$K_{2000,jul.} = 786449 / 334317,96 = 2,3524$$

Tabela 26: Izračun modificirane aritmetične sredine kvocientov (K_m), popravljene aritmetične sredine kvocientov ($K_{m, popr.}$) in periodičnih indeksov (P_m) za stroške intervencij GRS po mesecih v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Mesec	Modificirana aritmetična sredina kvocientov - K_m	Popravljen aritmetična sredina kvocientov - $K_{m, popr.}$	Periodični indeks - P_m (v %)
1.	januar	1,0364	1,0467	104,67
2.	februar	1,0911	1,1020	110,20
3.	marec	0,8486	0,8571	85,71
4.	april	0,3388	0,3422	34,22
5.	maj	0,8673	0,8759	87,59
6.	junij	1,4671	1,4817	148,17
7.	julij	1,5735	1,5892	158,92
8.	avgust	2,2315	2,2537	225,37
9.	september	0,9887	0,9986	99,86
10.	oktober	0,6539	0,6604	66,04
11.	november	0,351	0,3545	35,45
12.	december	0,4337	0,4380	43,80
SKUPAJ		11,8816	-	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 25, str.14).

Primer izračuna modificirane aritmetične sredine kvocientov:

$$\overline{K}_{jul.} = (1,6970 + 1,4499) / 2 = 1,5735$$

Primer izračuna popravljene aritmetične sredine:

$$\overline{K}_{jul., popr.} = 1,5735 * 12 / 11,8816 = 1,5892$$

Primer izračuna periodičnega indeksa:

$$P_{jul., popr.} = 100 * 1,5892 = 158,92 \%$$

Tabela 27: Število in stroški helikopterskega reševanja po mesecih v letu 2000

Zap. št.	Mesec	HELIKOPTER POLICIJE			HELIKOPTER SLOVENSKE VOJSKE			SKUPAJ		
		Št. nesreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. nesreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. nesreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)
1.	januar	3	5,5	1.518.440,00	1	2,5	787.500,00	4	8	2.305.940,00
2.	februar	5	6,5	1.794.520,00	0	0	0,00	5	6,5	1.794.520,00
3.	marec	1	1,5	414.120,00	0	0	0,00	1	1,5	414.120,00
4.	april	5	8,5	2.346.680,00	1	1,5	472.500,00	6	10	2.819.180,00
5.	maj	0	0	0,00	1	2,5	787.500,00	1	2,5	787.500,00
6.	junij	10	14,5	4.003.160,00	0	0	0,00	10	14,5	4.003.160,00
7.	julij	22	32,5	8.972.600,00	2	2,5	787.500,00	24	35	9.760.100,00
8.	avgust	28	40	11.043.200,00	7	7,5	2.362.500,00	35	75	13.405.700,00
9.	september	16	19	5.245.520,00	4	10	3.150.000,00	20	29	8.395.520,00
10.	oktober	4	8	2.208.640,00	3	6,5	2.047.500,00	7	15	4.256.140,00
11.	november	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12.	december	1	2,5	690.200,00	0	0	0,00	1	2,5	690.200,00
SKUPAJ		95	138,5	38.237.080,00	19	33	10.395.000,00	114	171,5	48.632.080,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 28: Število in stroški helikopterskega reševanja po mesecih v letu 2001

Zap. št.	Mesec	HELIKOPTER POLICIJE			HELIKOPTER SLOVENSKE VOJSKE			SKUPAJ		
		Št. nesreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. nesreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. nesreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)
1.	januar	3	3	1.074.570,00	0	0	0,00	3	3	1.074.570,00
2.	februar	9	13	4.656.470,00	4	6,45	2.430.000,00	13	19,45	7.086.470,00
3.	marec	3	7,45	2.775.973,00	0	0	0,00	3	7,45	2.775.973,00
4.	april	6	10,45	3.850.542,00	2	9	3.240.000,00	8	19,45	7.090.542,00
5.	maj	6	8,15	2.955.068,00	1	2	720.000,00	7	10,15	3.675.068,00
6.	junij	5	8,45	3.143.163,00	5	10,15	3.690.000,00	10	19	6.824.163,00
7.	julij	21	32	11.462.080,00	5	8,15	2.970.000,00	26	40,15	14.432.080,00
8.	avgust	30	44	15.760.360,00	2	2,45	990.000,00	32	46,45	16.750.360,00
9.	september	5	6,30	2.328.235,00	1	1	360.000,00	6	7,30	2.688.235,00
10.	oktober	5	7,15	2.596.878,00	5	8,45	3.150.000,00	10	16	5.746.878,00
11.	november	1	0,45	268.643,00	1	1,45	630.000,00	2	2,30	898.643,00
12.	december	0	0	0,00	1	1,30	540.000,00	1	1,30	540.000,00
SKUPAJ		94	142	50.862.982,00	27	52	18.720.000,00	121	194	69.582.982,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 29: Število in stroški helikopterskega reševanja po mesecih v letu 2002

Zap. št.	Mesec	HELIKOPTER POLICIJE			HELIKOPTER SLOVENSKE VOJSKE			SKUPAJ		
		Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)
1.	januar	5	5,55	2.564.520,00	4	6,15	2.257.500,00	9	12,10	4.822.020,00
2.	februar	2	2,45	1.191.960,00	0	0	0,00	2	2,45	1.191.960,00
3.	marec	1	2	866.880,00	3	5,40	2.046.800,00	4	7,40	2.913.680,00
4.	april	1	1,40	722.400,00	3	7,10	2.588.600,00	4	8,50	3.311.000,00
5.	maj	3	5	2.167.200,00	2	2,45	993.300,00	5	7,45	3.160.500,00
6.	junij	12	15,20	6.646.080,00	4	7	2.528.400,00	16	22,20	9.174.480,00
7.	julij	17	25,20	10.980.480,00	12	16,55	6.110.300,00	29	42,15	17.090.780,00
8.	avgust	24	31,20	13.581.120,00	5	6,20	2.287.600,00	29	37,40	15.868.720,00
9.	september	10	13,15	5.743.080,00	5	9,20	3.371.200,00	15	22,35	9.114.280,00
10.	oktober	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11.	november	1	1,05	469.560,00	0	0	0,00	1	1,05	469.560,00
12.	december	0	0	0,00	1	2	722.400,00	1	2	722.400,00
SKUPAJ		76	103,40	44.933.280,00	39	63,20	22.906.100,00	115	167,00	67.839.380,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 30: Število in stroški helikopterskega reševanja po mesecih v letu 2003

Zap. št.	Mesec	HELIKOPTER POLICIJE			HELIKOPTER SLOVENSKE VOJSKE			SKUPAJ		
		Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)
1.	januar	3	7,05	2.558.500,00	3	4,10	1.513.688,00	6	11,15	4.072.188,00
2.	februar	2	2,45	993.300,00	3	3,05	1.120.127,00	5	5,50	2.113.427,00
3.	marec	5	6,30	2.347.800,00	0	0	0,00	5	6,30	2.347.800,00
4.	april	1	1,40	602.000,00	0	0	0,00	1	1,40	602.000,00
5.	maj	5	5,35	2.016.700,00	1	1	363.285,00	6	6,35	2.379.985,00
6.	junij	7	9,35	3.461.500,00	1	2,25	877.939,00	8	12	4.339.439,00
7.	julij	18	20,15	7.314.300,00	3	5,05	1.846.699,00	21	25,20	9.160.999,00
8.	avgust	17	22	7.946.400,00	2	1,50	666.022,00	19	23,50	8.612.422,00
9.	september	8	11,35	4.183.900,00	2	4,10	1.513.688,00	10	15,45	5.697.588,00
10.	oktober	1	2,05	752.500,00	0	0	0,00	1	2,05	752.500,00
11.	november	3	4,40	1.685.600,00	0	0	0,00	3	4,40	1.685.600,00
12.	december	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
SKUPAJ		70	93,45	33.862.500,00	15	21,45	7.901.448,00	85	115,30	41.763.948,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 31: Število in stroški helikopterskega reševanja po mesecih v letu 2004

Zap. št.	Mesec	HELIKOPTER POLICIJE			HELIKOPTER SLOVENSKE VOJSKE			SKUPAJ		
		Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)	Št. ne-sreč	Št. ur	Stroški poletov (v SIT)
1.	januar	1	1,15	468.578,00	0	0	0	1	1,15	468.578,00
2.	februar	7	10,25	3.904.813,00	3	3,50	1.497.795,00	10	14,15	5.402.608,00
3.	marec	3	4,50	1.811.833,00	0	0	0	3	4,50	1.811.833,00
4.	april	1	1,25	531.055,00	0	0	0	1	1,25	531.055,00
5.	maj	1	1,05	406.100,00	0	0	0	1	1,05	406.100,00
6.	junij	5	6,05	2.280.410,00	5	6,45	2.637.420,00	10	12,50	4.917.830,00
7.	julij	22	30,45	11.527.007,00	3	3,15	1.269.870,00	25	34	12.796.877,00
8.	avgust	25	31,45	11.901.869,00	4	5	1.953.645,00	29	36,45	13.855.514,00
9.	september	14	17,20	6.497.609,00	0	0	0	14	17,20	6.497.609,00
10.	oktober	6	12,10	4.560.821,00	0	0	0	6	12,10	4.560.821,00
11.	november	1	2,25	905.917,00	1	2,20	911.700,00	2	4,45	1.817.617,00
12.	december	1	1,35	593.532,00	1	1,20	520.972,00	2	2,55	1.114.504,00
SKUPAJ		87	121,05	45.389.544,00	17	22,30	8.791.402,00	104	143,35	54.180.946,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 32: Stroški helikopterskega reševanja po mesecih v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Mesec	STROŠKI HELIKOPTERSKEGA REŠEVANJA (v SIT)				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	januar	2.305.940,00	1.074.570,00	4.822.020,00	4.072.188,00	468.578,00
2.	februar	1.794.520,00	7.086.470,00	1.191.960,00	2.113.427,00	5.402.608,00
3.	marec	414.120,00	2.775.973,00	2.913.680,00	2.347.800,00	1.811.833,00
4.	april	2.819.180,00	7.090.542,00	3.311.000,00	602.000,00	531.055,00
5.	maj	787.500,00	3.675.068,00	3.160.500,00	2.379.985,00	406.100,00
6.	junij	4.003.160,00	6.824.163,00	9.174.480,00	4.339.439,00	4.917.830,00
7.	julij	9.760.100,00	14.432.080,00	17.090.780,00	9.160.999,00	12.796.877,00
8.	avgust	13.405.700,00	16.750.360,00	15.868.720,00	8.612.422,00	13.855.514,00
9.	september	8.395.520,00	2.688.235,00	9.114.280,00	5.697.588,00	6.497.609,00
10.	oktober	4.256.140,00	5.746.878,00	0,00	752.500,00	4.560.821,00
11.	november	0,00	898.643,00	469.560,00	1.685.600,00	1.817.617,00
12.	december	690.200,00	540.000,00	722.400,00	0,00	1.114.504,00
SKUPAJ		48.632.080,00	69.582.982,00	67.839.380,00	41.763.948,00	54.180.946,00

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 27-31, str.16 –18).

Izračun periodičnih indeksov za stroške helikopterskih poletov po mesecih v obdobju 2000 -2004 s pomočjo METODE KVOCIENTOV NA VRSTO DRSEČIH SREDIN

Število period: l=5

Število obdobjij znotraj periode: m=12

Tabela 33: Izračun drsečih sredin (\bar{y}_{lm}) za stroške helikopterskih poletov po mesecih v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Mesec	Drseče sredine - \bar{y}_{lm}				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	januar	-	5.614.203,00	5.579.932,20	4.596.307,40	3.438.754,30
2.	februar	-	5.948.229,70	5.653.976,30	3.963.554,10	3.808.711,40
3.	marec	-	5.849.787,00	5.884.993,20	3.518.846,20	4.060.507,80
4.	april	-	5.674.097,50	5.913.291,80	3.407.838,20	4.252.522,00
5.	maj	-	5.773.655,00	5.655.960,10	3.489.860,70	4.416.702,80
6.	junij	-	5.804.840,20	5.645.681,70	3.510.429,00	4.468.641,20
7.	julij	4.001.366,30	5.954.725,60	5.622.038,70	3.330.178,60	-
8.	avgust	4.170.557,10	5.865.264,80	5.629.190,10	3.317.077,40	-
9.	september	4.489.465,50	5.625.398,00	5.644.006,30	3.431.794,60	-
10.	oktober	4.765.849,50	5.473.654,80	5.507.552,90	3.406.506,60	-
11.	november	5.064.138,30	5.294.733,60	5.362.156,50	3.321.305,40	-
12.	december	5.301.995,40	5.371.233,10	5.128.175,00	3.263.159,80	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 32, str.18).

Primer izračuna drseče sredine:

$$\bar{y}_{2000,jul.} = (\frac{1}{2} * 2.306.000,00 + 1.794.520,00 + 414.120,00 + 2.819.180,00 + 787.500,00 + 4.003.160,00 + 9.760.100,00 + 13.405.700,00 + 8.395.520,00 + 4.256.140,00 + 690.200,00 + \frac{1}{2} * 1.074.570,00) / 12 = 4.001.366,30$$

Tabela 34: Izračun kvocientov na vrsto drsečih sredin (K_{lm}) za stroške helikopterskih poletov po mesecih v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Mesec	Kvocienti na vrsto drsečih sredin - K_{lm}				
		2000	2001	2002	2003	2004
1.	januar	-	0,1914	0,8642	0,8859	0,1363
2.	februar	-	1,1914	0,2108	0,5332	1,4185
3.	marec	-	0,4745	0,4951	0,6672	0,4462
4.	april	-	1,2496	0,5599	0,1767	0,1249
5.	maj	-	0,6365	0,5588	0,6819	0,0919
6.	junij	-	1,1756	1,6250	1,2362	1,1005
7.	julij	2,4392	2,4236	3,0399	2,7509	-
8.	avgust	3,2144	2,8559	2,8190	2,5964	-
9.	september	1,8700	0,4779	1,6149	1,6602	-
10.	oktober	0,8930	1,0499	0	0,2209	-
11.	november	0	0,1697	0,0876	0,5075	-
12.	december	0,1302	0,1005	0,1409	0	-

Legenda: - v vsakem obdobju znotraj periode izločimo minimalno in maksimalno vrednost kvocienta na vrsto drsečih sredin

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 33, str. 19).

Primer izračuna kvocienta na vrsto drsečih sredin:

$$K_{2000,jul.} = y_{2000,jul.} / \check{y}_{2000,jul.}$$

$$K_{2000,jul.} = 9.760.100,00 / 4.001.366,30 = 2,4392$$

Tabela 35: Izračun modificirane aritmetične sredine kvocientov (K_m), popravljene aritmetične sredine kvocientov ($K_{m, popr.}$) in periodičnih indeksov (P_m) za stroške helikopterskih poletov po mesecih v obdobju 2000-2004

Zap. št.	Mesec	Modificirana aritmetična sredina kvocientov - K_m	Popravljen aritmetična sredina kvocientov - $K_{m, popr.}$	Periodični indeks - P_m (v %)
1.	januar	0,5278	0,5314	53,14
2.	februar	0,8623	0,8682	86,82
3.	marec	0,4848	0,4881	48,81
4.	april	0,3683	0,3708	37,08
5.	maj	0,5977	0,6018	60,18
6.	junij	1,2059	1,2142	121,42
7.	julij	2,5951	2,6129	261,29
8.	avgust	2,8375	2,8570	285,70
9.	september	1,6376	1,6489	164,89
10.	oktober	0,5570	0,5608	56,08
11.	november	0,1287	0,1296	12,96
12.	december	0,1154	0,1162	11,62
SKUPAJ		11,9181	-	-

Vir: Lastna analiza (Priloga, Tab. 34, str.20).

Primer izračuna modificirane aritmetične sredine kvocientov:

$$\overline{K}_{\text{jul.}} = (2,4392+2,7509)/2 = 2,5951$$

Primer izračuna popravljene aritmetične sredine:

$$K_{\text{jul.},\text{popr.}} = 2,5951 * 12/11,9181 = 2,6129$$

Primer izračuna periodičnega indeksa:

$$P_{\text{jul.},\text{popr.}} = 100 * 2,6129 = 261,29 \%$$

Tabela 36: Stroški ure reševanja s helikopterjem

Zap. št.	Leto	Ura reševanja s policijskim helikopterjem (v SIT)	Ura reševanja s helikopterjem SV (v SIT)
1.	2000	276.080,00	315.000,00
2.	2001	358.190,00	360.000,00
3.	2002	433.440,00	361.200,00
4.	2003	361.200,00	363.285,00
5.	2004	374.862,00	390.729,00

Vir: Spletna stran Uprave RS za zaščito in reševanje, 2005.

Tabela 37: Prenočitve v planinskih domovih in kočah ter zabeleženi prihodi turistov v gorskih krajih v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Leto	Prenočitve v planinskih domovih in kočah	Zabeleženi prihodi turistov v gorskih krajih
1.	1995	81.243	440.869
2.	1996	92.419	441.816
3.	1997	127.345	501.471
4.	1998	105.176	490.056
5.	1999	107.336	459.480
6.	2000	100.656	522.628
7.	2001	99.900	545.271
8.	2002	106.326	566.307
9.	2003	119.216	604.773
10.	2004	98.666	610.006
SKUPAJ		1.038.283	5.182.677

Vir: Statistični letopis RS, 1993; Statistični letopis RS, 1994; Statistični letopis RS, 1995; Statistični letopis RS, 1996; Statistični letopis RS, 1997; Statistični letopis RS, 1998; Statistični letopis RS, 1999; Statistični letopis RS, 2000; Statistični letopis RS, 2001; Statistični letopis RS, 2002; Statistični letopis RS, 2003; Statistični letopis RS, 2004.

Tabela 38: Število ponesrečencev v sezoni in po ostalih mesecih v obdobju 1995-2004

Zap. št.	Leto	Število ponesrečencev v juliju	Število ponesrečencev v avgustu	Skupno število ponesrečencev v sezoni (julij in avgust)	Število ponesrečencev po ostalih mesecih	Skupno število ponesrečencev	Ponesrečenci v sezoni (v %)
1.	1995	33	42	75	124	199	37,7
2.	1996	31	41	72	119	191	37,7
3.	1997	32	45	77	146	223	34,5
4.	1998	23	74	97	111	208	46,6
5.	1999	41	28	69	142	211	32,7
6.	2000	61	82	143	144	287	49,8
7.	2001	56	57	113	174	287	39,4
8.	2002	54	70	124	186	310	40
9.	2003	50	68	118	194	312	37,8
10.	2004	64	65	129	194	323	39,9
SKUPAJ		445	572	1.017	1.534	2.551	-

Vir: Interno gradivo GRS.

SPSS priloga izračunov periodičnih indeksov za število ponesrečencev po dnevih in mesecih v obdobju 1995-2004 ter za stroške intervencij GRS in stroške helikopterskega reševanja v obdobju 2000-2004

Tabela 39: Periodični indeksi za število ponesrečencev po mesecih v obdobju 1995-2004

Model Description							
Model Name			MOD_2				
Model Type			Multiplicative				
Series Name		1	ponesmes				
Length of Seasonal Period			12				
Computing Method of Moving Averages			Span equal to the periodicity plus one and endpoints weighted by 0.5				
Seasonal Decomposition Series Name: ponesmes							
DATE	Original Series	Moving Average Series	Ratio of Original Series to Moving Average Series (%)	Seasonal Factor (%)	Seasonally Adjusted Series	Smoothed Trend-Cycle Series	Irregular (Error) Component
JAN 1995	7,000	.	.	82,2	8,512	10,038	,848
FEB 1995	11,000	.	.	82,1	13,392	9,785	1,369
MAR 1995	4,000	.	.	53,7	7,451	11,613	,642
APR 1995	7,000	.	.	51,8	13,509	13,322	1,014
MAY 1995	12,000	.	.	60,5	19,848	14,716	1,349
JUN 1995	14,000	.	.	123,0	11,378	14,896	,764
JUL 1995	33,000	16,5833	199,0	210,6	15,670	15,216	1,030
AUG 1995	42,000	16,7083	251,4	273,1	15,381	19,023	,809
SEP 1995	19,000	17,0000	111,8	114,7	16,570	23,705	,699
OCT 1995	38,000	17,3333	219,2	77,2	49,200	27,672	1,778
NOV 1995	6,000	17,2083	34,9	31,9	18,806	23,393	,804
DEC 1995	6,000	17,7083	33,9	39,2	15,318	18,537	,826
JAN 1996	7,000	18,4167	38,0	82,2	8,512	13,774	,618
FEB 1996	14,000	18,2917	76,5	82,1	17,045	14,946	1,140
MAR 1996	8,000	18,0000	44,4	53,7	14,903	15,337	,972
APR 1996	11,000	16,5417	66,5	51,8	21,229	17,100	1,241
MAY 1996	5,000	15,5417	32,2	60,5	8,270	16,725	,494
JUN 1996	33,000	15,8333	208,4	123,0	26,819	18,076	1,484
JUL 1996	31,000	16,2083	191,3	210,6	14,720	16,382	,899

AUG 1996	41,000	16,6250	246,6	273,1	15,015	15,070	,996
SEP 1996	13,000	16,7500	77,6	114,7	11,337	15,172	,747
OCT 1996	9,000	16,7083	53,9	77,2	11,653	18,003	,647
NOV 1996	11,000	16,9583	64,9	31,9	34,477	21,772	1,584
DEC 1996	8,000	16,5000	48,5	39,2	20,424	21,847	,935
JAN 1997	14,000	15,7917	88,7	82,2	17,023	20,299	,839
FEB 1997	17,000	16,0000	106,3	82,1	20,697	18,408	1,124
MAR 1997	8,000	17,5417	45,6	53,7	14,903	17,952	,830
APR 1997	10,000	19,2500	51,9	51,8	19,299	17,810	1,084
MAY 1997	12,000	19,2083	62,5	60,5	19,848	16,958	1,170
JUN 1997	15,000	18,7083	80,2	123,0	12,191	15,826	,770
JUL 1997	32,000	18,7500	170,7	210,6	15,195	18,099	,840
AUG 1997	45,000	19,0000	236,8	273,1	16,480	21,585	,763
SEP 1997	46,000	19,0417	241,6	114,7	40,117	24,311	1,650
OCT 1997	17,000	19,0000	89,5	77,2	22,011	20,894	1,053
NOV 1997	2,000	18,8333	10,6	31,9	6,269	16,707	,375
DEC 1997	5,000	18,7500	26,7	39,2	12,765	15,528	,822
JAN 1998	18,000	18,4583	97,5	82,2	21,887	17,418	1,257
FEB 1998	19,000	19,2917	98,5	82,1	23,132	19,035	1,215
MAR 1998	7,000	19,2083	36,4	53,7	13,040	17,678	,738
APR 1998	10,000	17,4583	57,3	51,8	19,299	16,376	1,178
MAY 1998	8,000	17,0417	46,9	60,5	13,232	14,432	,917
JUN 1998	17,000	17,2083	98,8	123,0	13,816	15,128	,913
JUL 1998	23,000	17,0833	134,6	210,6	10,922	15,657	,698
AUG 1998	74,000	16,2083	456,6	273,1	27,101	16,766	1,616
SEP 1998	15,000	15,6667	95,7	114,7	13,082	14,368	,911
OCT 1998	6,000	15,7083	38,2	77,2	7,768	12,867	,604
NOV 1998	3,000	16,3750	18,3	31,9	9,403	12,474	,754
DEC 1998	8,000	17,4583	45,8	39,2	20,424	13,544	1,508
JAN 1999	12,000	18,5833	64,6	82,2	14,592	13,392	1,090
FEB 1999	4,000	17,4167	23,0	82,1	4,870	12,791	,381
MAR 1999	9,000	15,6250	57,6	53,7	16,766	16,746	1,001
APR 1999	9,000	16,5000	54,5	51,8	17,369	21,593	,804
MAY 1999	25,000	17,4583	143,2	60,5	41,350	26,365	1,568
JUN 1999	26,000	17,6250	147,5	123,0	21,130	23,628	,894
JUL 1999	41,000	17,7500	231,0	210,6	19,469	19,803	,983
AUG 1999	28,000	18,6250	150,3	273,1	10,254	17,033	,602

SEP 1999	18,000	19,2500	93,5	114,7	15,698	19,366	,811
OCT 1999	24,000	19,4167	123,6	77,2	31,074	22,543	1,378
NOV 1999	8,000	19,0833	41,9	31,9	25,074	23,141	1,084
DEC 1999	7,000	18,1667	38,5	39,2	17,871	22,146	,807
JAN 2000	16,000	18,6667	85,7	82,2	19,455	20,373	,955
FEB 2000	21,000	21,7500	96,6	82,1	25,567	20,946	1,221
MAR 2000	7,000	24,7083	28,3	53,7	13,040	20,644	,632
APR 2000	15,000	24,8333	60,4	51,8	28,948	21,056	1,375
MAY 2000	11,000	24,0417	45,8	60,5	18,194	20,416	,891
JUN 2000	18,000	23,8750	75,4	123,0	14,629	21,909	,668
JUL 2000	61,000	24,0000	254,2	210,6	28,966	24,993	1,159
AUG 2000	82,000	24,3333	337,0	273,1	30,030	26,294	1,142
SEP 2000	35,000	24,7083	141,7	114,7	30,524	23,988	1,272
OCT 2000	10,000	24,7917	40,3	77,2	12,947	18,795	,689
NOV 2000	3,000	25,0000	12,0	31,9	9,403	16,374	,574
DEC 2000	8,000	25,1250	31,8	39,2	20,424	18,853	1,083
JAN 2001	18,000	24,7917	72,6	82,2	21,887	22,254	,984
FEB 2001	27,000	23,5417	114,7	82,1	32,872	25,232	1,303
MAR 2001	10,000	21,9583	45,5	53,7	18,628	25,075	,743
APR 2001	14,000	22,3750	62,6	51,8	27,018	24,401	1,107
MAY 2001	17,000	23,5833	72,1	60,5	28,118	23,110	1,217
JUN 2001	15,000	23,8750	62,8	123,0	12,191	21,543	,566
JUL 2001	56,000	25,0417	223,6	210,6	26,592	21,468	1,239
AUG 2001	57,000	25,2917	225,4	273,1	20,875	23,233	,898
SEP 2001	22,000	24,7083	89,0	114,7	19,187	26,618	,721
OCT 2001	33,000	24,9167	132,4	77,2	42,726	29,647	1,441
NOV 2001	9,000	24,5833	36,6	31,9	28,209	32,215	,876
DEC 2001	9,000	25,4583	35,4	39,2	22,977	31,646	,726
JAN 2002	45,000	26,5000	169,8	82,2	54,718	31,622	1,730
FEB 2002	6,000	26,9583	22,3	82,1	7,305	26,758	,273
MAR 2002	17,000	27,7917	61,2	53,7	31,668	25,427	1,245
APR 2002	12,000	27,1250	44,2	51,8	23,158	23,404	,989
MAY 2002	11,000	26,0417	42,2	60,5	18,194	25,164	,723
JUN 2002	42,000	25,8750	162,3	123,0	34,134	26,541	1,286
JUL 2002	54,000	24,7917	217,8	210,6	25,642	26,661	,962
AUG 2002	70,000	24,3750	287,2	273,1	25,636	25,095	1,022
SEP 2002	29,000	25,1250	115,4	114,7	25,291	21,943	1,153

OCT 2002	10,000	24,9583	40,1	77,2	12,947	19,233	,673
NOV 2002	6,000	25,2500	23,8	31,9	18,806	19,197	,980
DEC 2002	8,000	25,4583	31,4	39,2	20,424	20,671	,988
JAN 2003	20,000	24,9167	80,3	82,2	24,319	24,556	,990
FEB 2003	21,000	24,6667	85,1	82,1	25,567	25,548	1,001
MAR 2003	20,000	24,7500	80,8	53,7	37,257	27,542	1,353
APR 2003	5,000	24,9583	20,0	51,8	9,649	26,505	,364
MAY 2003	25,000	25,2500	99,0	60,5	41,350	28,665	1,443
JUN 2003	33,000	25,7500	128,2	123,0	26,819	27,244	,984
JUL 2003	50,000	25,8750	193,2	210,6	23,743	27,200	,873
AUG 2003	68,000	25,6250	265,4	273,1	24,903	24,535	1,015
SEP 2003	33,000	25,4583	129,6	114,7	28,780	25,109	1,146
OCT 2003	11,000	25,3333	43,4	77,2	14,242	26,239	,543
NOV 2003	12,000	24,6667	48,6	31,9	37,612	29,139	1,291
DEC 2003	14,000	24,2917	57,6	39,2	35,742	28,883	1,237
JAN 2004	17,000	25,0833	67,8	82,2	20,671	27,815	,743
FEB 2004	18,000	25,5417	70,5	82,1	21,915	24,379	,899
MAR 2004	19,000	26,0833	72,8	53,7	35,394	22,273	1,589
APR 2004	3,000	26,7083	11,2	51,8	5,790	19,705	,294
MAY 2004	11,000	26,7917	41,1	60,5	18,194	21,524	,845
JUN 2004	38,000	26,9167	141,2	123,0	30,883	24,379	1,267
JUL 2004	64,000	.	.	210,6	30,391	29,053	1,046
AUG 2004	65,000	.	.	273,1	23,805	29,055	,819
SEP 2004	49,000	.	.	114,7	42,734	31,012	1,378
OCT 2004	10,000	.	.	77,2	12,947	30,876	,419
NOV 2004	15,000	.	.	31,9	47,015	31,901	1,474
DEC 2004	14,000	.	.	39,2	35,742	41,891	,853

Tabela 40: Periodični indeksi za stroške intervencij GRS v obdobju 2000 –2004

Model Description							
Model Name		MOD_1					
Model Type		Multiplicative					
Series Name	1	strinter					
Length of Seasonal Period		12					
Computing Method of Moving Averages		Span equal to the periodicity plus one and endpoints weighted by 0.5					
Seasonal Decomposition Series Name: strinter							
DATE	Original Series	Moving Average Series	Ratio of Original Series to Moving Average Series (%)	Seasonal Factor (%)	Seasonally Adjusted Series	Smoothed Trend-Cycle Series	Irregular (Error) Component
JAN 2000	237050,000	.	.	104,7	226474,339	245831,897	,921
FEB 2000	340604,000	.	.	110,2	309078,598	220041,326	1,405
MAR 2000	106794,000	.	.	85,7	124571,040	263930,469	,472
APR 2000	161963,000	.	.	34,2	473321,957	287261,389	1,648
MAY 2000	184276,000	.	.	87,6	210385,651	285562,870	,737
JUN 2000	276171,000	.	.	148,2	186394,649	311388,792	,599
JUL 2000	786449,000	334317,9583	235,2	158,9	494904,623	348928,540	1,418
AUG 2000	810016,000	343546,0833	235,8	225,4	359412,676	397503,078	,904
SEP 2000	353118,000	353154,5833	100,0	99,9	353642,690	418491,503	,845
OCT 2000	406676,000	361714,1250	112,4	66,0	615800,403	423196,626	1,455
NOV 2000	92234,000	377635,4583	24,4	35,5	260164,677	390847,125	,666
DEC 2000	163973,000	400806,7083	40,9	43,8	374341,012	378639,438	,989
JAN 2001	422033,000	403867,4583	104,5	104,7	403204,577	361537,950	1,115
FEB 2001	377096,000	385481,0000	97,8	110,2	342192,995	379523,805	,902
MAR 2001	300906,000	381705,2917	78,8	85,7	350995,125	420787,044	,834
APR 2001	173280,000	389758,7500	44,5	34,2	506394,848	460252,404	1,100
MAY 2001	555071,000	391224,9583	141,9	87,6	633717,758	479154,319	1,323
JUN 2001	461486,000	391169,7917	118,0	148,2	311468,333	418945,556	,743
JUL 2001	674592,000	397528,7500	169,7	158,9	424514,112	394387,569	1,076
AUG 2001	480598,000	397418,0833	120,9	225,4	213246,421	392523,179	,543
SEP 2001	591919,000	385612,3333	153,5	99,9	592798,520	467885,459	1,267
OCT 2001	361158,000	385613,0000	93,7	66,0	546875,749	466907,761	1,171
NOV 2001	172941,000	377753,4583	45,8	35,5	487815,116	461279,485	1,058

DEC 2001	81942,000	371946,0417	22,0	43,8	187068,915	385036,900	,486
JAN 2002	656679,000	371324,0833	176,8	104,7	627382,167	366122,828	1,714
FEB 2002	139794,000	401226,9583	34,8	110,2	126855,038	339774,199	,373
MAR 2002	254870,000	428047,5000	59,5	85,7	297295,925	380080,057	,782
APR 2002	219332,000	410929,7500	53,4	34,2	640977,578	416860,109	1,538
MAY 2002	320390,000	395834,2917	80,9	87,6	365785,336	420370,658	,870
JUN 2002	556789,000	394685,4583	141,1	148,2	375790,688	421201,023	,892
JUL 2002	564362,000	389242,6250	145,0	158,9	355147,457	416923,983	,852
AUG 2002	1308497,000	394169,7917	332,0	225,4	580593,973	427580,714	1,358
SEP 2002	407713,000	417117,0417	97,7	99,9	408318,812	361540,220	1,129
OCT 2002	134538,000	419414,7500	32,1	66,0	203721,278	294722,596	,691
NOV 2002	37270,000	414001,5417	9,0	35,5	105127,583	266461,700	,395
DEC 2002	190041,000	414646,2500	45,8	43,8	433852,770	329437,673	1,317
JAN 2003	417952,000	406653,6667	102,8	104,7	399305,645	399515,518	,999
FEB 2003	496773,000	375919,2083	132,1	110,2	450793,010	429705,874	1,049
MAR 2003	448625,000	349940,7083	128,2	85,7	523303,584	413146,408	1,267
APR 2003	80722,000	346387,2917	23,3	34,2	235902,614	370766,084	,636
MAY 2003	329083,000	355717,9167	92,5	87,6	375710,028	345904,603	1,086
JUN 2003	563569,000	368723,5000	152,8	148,2	380366,678	325575,991	1,168
JUL 2003	365760,000	369141,9167	99,1	158,9	230169,172	314836,774	,731
AUG 2003	769472,000	365508,2500	210,5	225,4	341422,874	301657,483	1,132
SEP 2003	323254,000	362518,1250	89,2	99,9	323734,316	336474,561	,962
OCT 2003	133715,000	360217,7500	37,1	66,0	202475,068	411983,332	,491
NOV 2003	262028,000	354792,0833	73,9	35,5	739103,042	504229,974	1,466
DEC 2003	277417,000	355732,2500	78,0	43,8	633327,197	519259,917	1,220
JAN 2004	340618,000	380695,9167	89,5	104,7	325421,795	479644,571	,678
FEB 2004	486899,000	404392,1667	120,4	110,2	441832,921	418590,978	1,056
MAR 2004	386736,000	425279,1667	90,9	85,7	451112,476	365854,578	1,233
APR 2004	87402,000	456896,6667	19,1	34,2	255424,299	337461,782	,757
MAY 2004	192187,000	474438,3750	40,5	87,6	219417,542	344782,443	,636
JUN 2004	723029,000	474623,7500	152,3	148,2	487990,182	396733,994	1,230
JUL 2004	805428,000	.	.	158,9	506847,921	467759,494	1,084
AUG 2004	898514,000	.	.	225,4	398680,175	542069,984	,735
SEP 2004	695500,000	.	.	99,9	696533,428	645076,980	1,080
OCT 2004	520289,000	.	.	66,0	787836,449	710285,361	1,109
NOV 2004	296455,000	.	.	35,5	836211,368	729645,650	1,146
DEC 2004	247439,000	.	.	43,8	564889,132	710230,394	,795

Tabela 41: Periodični indeksi za stroške helikopterskih poletov po mesecih v obdobju 2000 – 2004

Model Description							
Model Name				MOD_1			
Model Type				Multiplicative			
Series Name		1		strpolet			
Length of Seasonal Period				12			
Computing Method of Moving Averages				Span equal to the periodicity plus one and endpoints weighted by 0.5			
Seasonal Decomposition Series Name: strpolet							
DATE	Original Series	Moving Average Series	Ratio of Original Series to Moving Average Series (%)	Seasonal Factor (%)	Seasonally Adjusted Series	Smoothed Trend-Cycle Series	Irregular (Error) Component
JAN 2000	2305940,00	.	.	53,1	4339118,28	2882528,61	1,505
FEB 2000	1794520,00	.	.	86,8	2066849,43	2418092,92	,855
MAR 2000	414120,00	.	.	48,8	848311,05	3059003,42	,277
APR 2000	2819180,00	.	.	37,1	7602334,98	3609404,85	2,106
MAY 2000	787500,00	.	.	60,2	1308610,51	3367551,86	,389
JUN 2000	4003160,00	.	.	121,4	3296946,14	3585901,66	,919
JUL 2000	9760100,00	4001366,25	243,9	261,3	3735261,94	3731601,76	1,001
AUG 2000	13405700,00	4170557,08	321,4	285,7	4692196,60	4735184,55	,991
SEP 2000	8395520,00	4489465,54	187,0	164,9	5091734,06	4841458,15	1,052
OCT 2000	4256140,00	4765849,50	89,3	56,1	7589133,02	4842803,17	1,567
NOV 2000	,00	5064138,25	,0	13,0	,00	3797373,59	,000
DEC 2000	690200,00	5301995,37	13,0	11,6	5942164,73	4180175,35	1,422
JAN 2001	1074570,00	5614203,00	19,1	53,1	2022032,81	4440076,33	,455
FEB 2001	7086470,00	5948229,66	119,1	86,8	8161885,36	7218395,14	1,131
MAR 2001	2775973,00	5849786,95	47,5	48,8	5686488,40	8861512,99	,642
APR 2001	7090542,00	5674097,50	125,0	37,1	19120693,08	10525683,33	1,817
MAY 2001	3675068,00	5773655,04	63,7	60,2	6106962,05	8779176,95	,696
JUN 2001	6824163,00	5804840,16	117,6	121,4	5620284,45	7233874,94	,777
JUL 2001	14432080,00	5954725,58	242,4	261,3	5523262,99	5252604,73	1,052
AUG 2001	16750360,00	5865264,75	285,6	285,7	5862877,90	5307049,92	1,105
SEP 2001	2688235,00	5625397,95	47,8	164,9	1630366,87	5508014,54	,296
OCT 2001	5746878,00	5473654,83	105,0	56,1	10247271,37	6487711,70	1,579
NOV 2001	898643,00	5294733,58	17,0	13,0	6937468,67	6812117,77	1,018
DEC 2001	540000,00	5371223,12	10,1	11,6	4649042,24	6398833,59	,727

JAN 2002	4822020,00	5579932,16	86,4	53,1	9073659,83	5796755,97	1,565
FEB 2002	1191960,00	5653976,33	21,1	86,8	1372847,25	5308961,90	,259
MAR 2002	2913680,00	5884993,20	49,5	48,8	5968576,61	5870463,86	1,017
APR 2002	3311000,00	5913291,83	56,0	37,1	8928600,21	6461728,21	1,382
MAY 2002	3160500,00	5655960,12	55,9	60,2	5251890,18	6803795,49	,772
JUN 2002	9174480,00	5645681,66	162,5	121,4	7555972,40	6748458,05	1,120
JUL 2002	17090780,00	5622038,66	304,0	261,3	6540767,01	6291374,06	1,040
AUG 2002	15868720,00	5629190,12	281,9	285,7	5554290,64	5372852,98	1,034
SEP 2002	9114280,00	5644006,25	161,5	164,9	5527649,26	4206363,37	1,314
OCT 2002	,00	5507552,91	,0	56,1	,00	3342102,57	,000
NOV 2002	469560,00	5362156,45	8,8	13,0	3624974,31	4056003,76	,894
DEC 2002	722400,00	5128174,95	14,1	11,6	6219385,40	4851959,90	1,282
JAN 2003	4072188,00	4596307,37	88,6	53,1	7662690,88	5414390,34	1,415
FEB 2003	2113427,00	3963554,08	53,3	86,8	2434152,53	4454376,34	,546
MAR 2003	2347800,00	3518846,16	66,7	48,8	4809390,24	3795646,36	1,267
APR 2003	602000,00	3407838,16	17,7	37,1	1623381,85	3156305,89	,514
MAY 2003	2379985,00	3489860,66	68,2	60,2	3954886,84	3397177,51	1,164
JUN 2003	4339439,00	3510429,00	123,6	121,4	3573900,79	3364588,70	1,062
JUL 2003	9160999,00	3330178,58	275,1	261,3	3505981,59	3456119,30	1,014
AUG 2003	8612422,00	3317077,37	259,6	285,7	3014477,22	3098005,81	,973
SEP 2003	5697588,00	3431794,62	166,0	164,9	3455486,12	3955299,07	,874
OCT 2003	752500,00	3406506,62	22,1	56,1	1341784,48	4441806,61	,302
NOV 2003	1685600,00	3321305,37	50,8	13,0	13012728,29	5117663,27	2,543
DEC 2003	,00	3263159,79	,0	11,6	,00	3928131,89	,000
JAN 2004	468578,00	3438754,33	13,6	53,1	881729,52	3534930,04	,249
FEB 2004	5402608,00	3808711,41	141,8	86,8	6222486,95	3253994,16	1,912
MAR 2004	1811833,00	4060507,79	44,6	48,8	3711479,66	3111122,93	1,193
APR 2004	531055,00	4252522,04	12,5	37,1	1432068,19	2593506,83	,552
MAY 2004	406100,00	4416702,79	9,2	60,2	674827,59	2399785,39	,281
JUN 2004	4917830,00	4468641,16	110,1	121,4	4050255,46	3286338,40	1,232
JUL 2004	12796877,00	.	.	261,3	4897458,80	4123075,12	1,188
AUG 2004	13855514,00	.	.	285,7	4849638,27	4934207,51	,983
SEP 2004	6497609,00	.	.	164,9	3940684,68	6301722,40	,625
OCT 2004	4560821,00	.	.	56,1	8132410,41	8309684,75	,979
NOV 2004	1817617,00	.	.	13,0	14031891,41	10586480,96	1,325
DEC 2004	1114504,00	.	.	11,6	9595141,06	12951914,34	,741

Tabela 42: Periodični indeksi za število ponesrečencev po dnevih v tednu v obdobju 1995-2004

Model Description							
Model Name			MOD_1				
Model Type			Multiplicative				
Series Name		1	ponesdan				
Length of Seasonal Period			7				
Computing Method of Moving Averages			Span equal to the periodicity and all points weighted equally				
Seasonal Decomposition Series Name: ponesdan							
DATE	Original Series	Moving Average Series	Ratio of Original Series to Moving Average Series (%)	Seasonal Factor (%)	Seasonally Adjusted Series	Smoothed Trend-Cycle Series	Irregular (Error) Component
1995 MON	14,000	.	.	61,6	22,719	26,357	,862
1995 TUE	19,000	.	.	62,9	30,193	27,629	1,093
1995 WED	19,000	.	.	63,4	29,977	27,827	1,077
1995 THU	22,000	28,4286	77,4	71,3	30,847	28,229	1,093
1995 FRI	12,000	28,8571	41,6	76,4	15,712	26,774	,587
1995 SAT	72,000	28,1429	255,8	180,2	39,947	28,248	1,414
1995 SUN	41,000	27,8571	147,2	184,1	22,266	26,647	,836
1996 MON	17,000	27,7143	61,3	61,6	27,587	26,506	1,041
1996 TUE	14,000	28,1429	49,7	62,9	22,247	25,252	,881
1996 WED	17,000	26,0000	65,4	63,4	26,821	25,675	1,045
1996 THU	21,000	27,2857	77,0	71,3	29,445	26,126	1,127
1996 FRI	15,000	27,0000	55,6	76,4	19,640	26,115	,752
1996 SAT	57,000	29,2857	194,6	180,2	31,625	26,917	1,175
1996 SUN	50,000	29,4286	169,9	184,1	27,154	28,968	,937
1997 MON	15,000	29,4286	51,0	61,6	24,342	31,411	,775
1997 TUE	30,000	31,1429	96,3	62,9	47,673	33,900	1,406
1997 WED	18,000	31,0000	58,1	63,4	28,399	33,236	,854
1997 THU	21,000	31,8571	65,9	71,3	29,445	32,731	,900
1997 FRI	27,000	31,8571	84,8	76,4	35,352	31,767	1,113
1997 SAT	56,000	30,0000	186,7	180,2	31,070	30,947	1,004
1997 SUN	56,000	30,1429	185,8	184,1	30,413	29,381	1,035
1998 MON	15,000	29,0000	51,7	61,6	24,342	27,658	,880
1998 TUE	17,000	27,4286	62,0	62,9	27,014	26,480	1,020

1998 WED	19,000	26,2857	72,3	63,4	29,977	25,078	1,195
1998 THU	13,000	29,7143	43,8	71,3	18,228	23,354	,781
1998 FRI	16,000	30,2857	52,8	76,4	20,950	25,110	,834
1998 SAT	48,000	29,8571	160,8	180,2	26,631	28,639	,930
1998 SUN	80,000	29,1429	274,5	184,1	43,447	32,052	1,356
1999 MON	19,000	29,8571	63,6	61,6	30,833	30,290	1,018
1999 TUE	14,000	32,7143	42,8	62,9	22,247	26,808	,830
1999 WED	14,000	33,2857	42,1	63,4	22,088	26,578	,831
1999 THU	18,000	30,1429	59,7	71,3	25,239	29,474	,856
1999 FRI	36,000	30,1429	119,4	76,4	47,137	33,686	1,399
1999 SAT	52,000	31,2857	166,2	180,2	28,851	33,322	,866
1999 SUN	58,000	31,5714	183,7	184,1	31,499	32,884	,958
2000 MON	19,000	33,8571	56,1	61,6	30,833	31,057	,993
2000 TUE	22,000	33,7143	65,3	62,9	34,960	32,912	1,062
2000 WED	16,000	37,2857	42,9	63,4	25,243	35,295	,715
2000 THU	34,000	41,0000	82,9	71,3	47,673	40,316	1,182
2000 FRI	35,000	43,5714	80,3	76,4	45,827	43,237	1,060
2000 SAT	77,000	43,2857	177,9	180,2	42,721	46,530	,918
2000 SUN	84,000	45,8571	183,2	184,1	45,619	46,666	,978
2001 MON	37,000	44,7143	82,7	61,6	60,043	47,922	1,253
2001 TUE	20,000	44,4286	45,0	62,9	31,782	44,977	,707
2001 WED	34,000	44,0000	77,3	63,4	53,642	44,517	1,205
2001 THU	26,000	41,0000	63,4	71,3	36,456	41,768	,873
2001 FRI	33,000	40,1429	82,2	76,4	43,209	41,390	1,044
2001 SAT	74,000	40,8571	181,1	180,2	41,057	40,531	1,013
2001 SUN	63,000	39,8571	158,1	184,1	34,214	40,923	,836
2002 MON	31,000	40,4286	76,7	61,6	50,306	42,495	1,184
2002 TUE	25,000	40,5714	61,6	62,9	39,727	42,363	,938
2002 WED	27,000	41,1429	65,6	63,4	42,598	42,911	,993
2002 THU	30,000	44,2857	67,7	71,3	42,064	42,603	,987
2002 FRI	34,000	43,5714	78,0	76,4	44,518	43,666	1,020
2002 SAT	78,000	45,0000	173,3	180,2	43,276	43,938	,985
2002 SUN	85,000	45,4286	187,1	184,1	46,162	45,507	1,014
2003 MON	26,000	45,8571	56,7	61,6	42,193	46,749	,903
2003 TUE	35,000	46,8571	74,7	62,9	55,618	48,704	1,142
2003 WED	30,000	44,0000	68,2	63,4	47,332	49,072	,965
2003 THU	33,000	44,5714	74,0	71,3	46,271	47,627	,972

2003 FRI	41,000	44,5714	92,0	76,4	53,683	45,957	1,168
2003 SAT	58,000	44,4286	130,5	180,2	32,179	43,226	,744
2003 SUN	89,000	44,5714	199,7	184,1	48,334	44,607	1,084
2004 MON	26,000	44,8571	58,0	61,6	42,193	45,821	,921
2004 TUE	34,000	45,4286	74,8	62,9	54,029	49,078	1,101
2004 WED	31,000	48,5714	63,8	63,4	48,909	50,450	,969
2004 THU	35,000	46,1429	75,9	71,3	49,075	51,256	,957
2004 FRI	45,000	.	.	76,4	58,921	50,188	1,174
2004 SAT	80,000	.	.	180,2	44,385	47,469	,935
2004 SUN	72,000	.	.	184,1	39,102	40,384	,968

Tabela 43: SPSS priloga izračuna funkcije trenda za število smrtnih žrtev v obdobju 1995-2004

Variables Entered/Removed(b)						
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method			
1	x(a)	.	Enter			
a All requested variables entered.						
b Dependent Variable: smrtneztvtve						
Model Summary						
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate		
1	,376(a)	,141	,034	6,90619		
a Predictors: (Constant), x						
ANOVA(b)						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	62,836	1	62,836	1,317	,284(a)
	Residual	381,564	8	47,695		
	Total	444,400	9			
a Predictors: (Constant), x						
b Dependent Variable: smrtneztvtve						
Coefficients(a)						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	29,400	2,184		13,462	,000
	x	,873	,760	,376	1,148	,284
a Dependent Variable: smrtneztvtve						